

„K a n o p a ”

Pracownia Archeologiczno Konserwatorska mgr Bartłomiej Gwóźdź

ul. Marusarzówny 5/29, 94-041 Łódź, tel. 604 991 485

e-mail: kanopa@o2.pl

mgr Bartłomiej Gwóźdź, Beata Sobko

**Wyniki archeologicznych badań powierzchniowych
na trasie planowanej inwestycji:
„Budowa obwodnicy Srocka w ciągu drogi krajowej DK12”**

Zlecający: Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Łodzi

na mocy decyzji: WUOZ-ZA.5161.412.2025.IW z dnia 04.08.2025 r.

Umowa nr: 7/04/2025 z dn. 24.04.2025 r.

**Łódź
2025**

SPIS TREŚCI:

1. WSTĘP.....	3
2. METODYKA I PRZEBIEG BADAŃ.....	3
3. CHARAKTERYSTYKA GEOGRAFICZNO-PRZYRODNICZA OBSZARU BADAŃ.....	15
4. CHARAKTERYSTYKA HISTORYCZNO-OSADNICZA OBSZARU BADAŃ.....	18
5. ANALIZA RUCHOMYCH MATERIAŁÓW ZABYTKOWYCH.....	21
5A. PRADZIEJOWE MATERIAŁY KRZEMIENNE – B. Gwóźdź, B. Sobko.....	22
5B. CERAMIKA NACZYNIOWA I ZABYTKI SZKLANE.....	23
6. KATALOG STANOWISK.....	50
7. KRZYŻE PRZYDROŻNE I KAPLICZKI - KATALOG.....	77
8. WYNIKI ANALIZY DANYCH NMT (LIDAR) I ZOBRAZOWAŃ SATELITARNYCH.....	84
9. PODSUMOWANIE WYNIKÓW BADAŃ I WNIOSKI KONSERWATORSKIE	109
10. BIBLIOGRAFIA.....	114
11. SPIS FOTOGRAFII (ZAŁĄCZONYCH DO OPRACOWANIA)	114
12. SPIS RYCIN I TABEL	119
13. SPIS MAP	121
14. MAPY 1-2	
15. KARTY KEZAŁ	

**Wyniki archeologicznych badań powierzchniowych na trasie planowanej inwestycji:
„Budowa obwodnicy Srocka w ciągu drogi krajowej nr DK12”**

1. Wstęp

Archeologiczne badania powierzchniowe przeprowadzone zostały na trasie planowanej budowy obwodnicy miejscowości Srock w ciągu drogi krajowej DK12. Łączna długość badanego odcinka wyniosła około 3,73 km częściowo w ciągu istniejącej drogi DK12 oraz w ciągu projektowanej w nowym śladzie obwodnicy. Zleceniodawcą badań była Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Łodzi, a wykonawcą KANOPA Pracownia Archeologiczno Konserwatorska mgr Bartłomiej Gwóźdź, ul. Marusarzówny 5/29, 94-044 Łódź (umowa nr 7/04/2025 z dn. 24.04.2025 r.). Pozwolenia nr WUOZ-ZA.5161.412.2025.IW z dnia 04.08.2025 r. na badania udzielił Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Łodzi. Kierownikiem badań był mgr Bartłomiej Gwóźdź.

Administracyjnie prelimitowany do badań obszar usytuowany jest w województwie łódzkim, powiecie piotrkowskim, gminie Moszczenica. Badania prowadzono na gruntach wsi: Srock (obróby: Srock Rządowy, Srock Prywatny), Dąbrówka i Rękoraj Wieś. Pod względem archeologicznym teren badań objął część obszaru AZP nr: 71 - 53.

Pierwsze pełne przejście w terenie miało miejsce w dniach 15-16.09.2025 r. Drugie pełne przejście zrealizowano w terminie 02-03.10.2025 r. W wyniku powyższych badań w terenie zarejestrowano 12 stanowisk z materiałem zabytkowym, w tym 10 nowoodkrytych (Srock Rządowy, stan. od 1 do 5, Srock Prywatny, stan. od 1 do 5) oraz 2 znane z wcześniejszych badań AZP (Srock, stan. 3, Srock, stan. 5). W terenie sprawdzono także 2 punkty wytypowane na podstawie analizy danych LIDAR oraz jeden określony w oparciu o wyniki analizy archiwalnych ortofotomap.

2. Metodyka i przebieg badań

Badania powierzchniowe na trasie budowy obwodnicy Srocka w ciągu drogi krajowej nr DK12 zrealizowane zostały w trzech etapach.

Etap I objął:

– przeprowadzenie kwerendy w archiwum Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Łodzi mające na celu rozpoznanie terenu badań pod kątem stanowisk archeologicznych zarejestrowanych dotychczas w ramach programu Archeologicznego Zdjęcia Polski (dalej AZP)

oraz figurujących w rejestrze i ewidencji zabytków m.in. wiatraków, krzyży, kapliczek przydrożnych, pomników, bunkrów, mogił z czasów wojny, pól bitewnych, istniejących cmentarzy, cmentarzysk cywilnych i wojskowych oraz cmentarzy zlikwidowanych;

- przeprowadzenie kwerendy w internetowych źródłach Narodowego Instytutu Dziedzictwa;

- zapoznanie się z gminną ewidencją zabytków (Zarządzenie nr 61/2016 Wójta Gminy Moszczenica z dn. 06.06.2016 r.), Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Moszczenica (uchwały nr XVI/102/07 oraz LV/432/2022 Rady Gminy Moszczenica) oraz miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (uchwała nr LXII/499/2022 Rady Gminy Moszczenica z dnia 30 czerwca 2022 r.);

- przeprowadzenie kwerendy w podstawowej literaturze archeologicznej dotyczącej opracowywanego obszaru (m.in. Informator Archeologiczny, Sprawozdania Archeologiczne) oraz historycznej (m.in. Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego).

- analizę danych z Geoportalu krajowego i portalu <https://earth.google.com> (mapy topograficzne, ogólnodostępne dane LIDAR, ortofotomapy);

- analizę archiwalnych materiałów kartograficznych dostępnych na portalu www.igrek.amzp.pl

- analizę szczegółowych danych lotniczego skaningu laserowego LIDAR (zasoby Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii w postaci plików .las, pobranych z portalu https://mapy.geoportal.gov.pl/imap/Imgp_2.html). Na ich podstawie wytypowano 2 punkty w terenie wskazujące na możliwość ich antropogenicznego pochodzenia.

W wyniku kwerendy archiwalnej ustalono, że cały obszar będący przedmiotem niniejszych prac znajduje się w obrębie obszaru AZP nr 71 – 53. Stwierdzono, że w pasie mieszczącym się w liniach rozgraniczenia inwestycji zlokalizowane są 2 znane, odkryte wcześniej stanowiska (Srock, stan. 3; Srock, stan. 5). Dodatkowo, w zakresie poszukiwań mającym stać się szerszym obszarem badań określonym granicami decyzji środowiskowej, znajduje się jeszcze jedno stanowisko archeologiczne – Srock, stan. 6. Nie koliduje ono jednak bezpośrednio z inwestycją. Uzyskane z analizy dane (stanowiska archeologiczne archiwalne, miejsca wytypowane na podstawie analizy danych LIDAR i ortofotomap) oraz trasa przebiegu drogi wprowadzone zostały jako punkty do programu Locus Map w celu łatwiejszej ich lokalizacji w terenie.

W zasięgu poszukiwań znajduje się ponadto część współcześnie użytkowanego cmentarza rzymsko – katolickiego. Nie wchodzi on w bezpośrednią kolizję z liniami rozgraniczenia inwestycji ale jego południowo zachodnia część zawiera się w liniach decyzji środowiskowej której zasięg stanowi jednocześnie zewnętrzną granicę terenu objętego badaniami. Jest to

cmentarz parafialny parafii św. Benedykta i św. Anny w Srocku. Powstał w 2 połowie XIX w. Najstarszy zachowany na nim nagrobek pochodzi z 1890 r. W kwaterze tej pochowana została Marianna Maszyńska. Cmentarz wraz z ogrodzeniem posiada założoną kartę zabytku – nr Z7699 w archiwum WUOZ w Łodzi. Dodatkowo, obiekt jest wpisany do gminnej ewidencji zabytków Gminy Moszczenica.

Etap II badań objął prace terenowe

Przewidziany do badań odcinek o długości 3,73 km przebiegał częściowo w ciągu istniejącej drogi DK12, częściowo zaś w ciągu projektowanej obwodnicy. Szerokość pasa badań była niejednolita. Określona została granicami decyzji DUŚ dla inwestycji i wynosiła, licząc od osi planowanej drogi, od około 90 m do nawet około 520 m. Przedmiotowy obszar poddany został prospekcji terenowej przez 3 archeologów idących w tyralierze. Dokonano dwukrotnego przejścia terenu. Pierwsze pełne przejście w terenie miało miejsce w dniach 15-16.09.2025 r. W dniu 30.09.2025 r. została podjęta próba ponownego przejścia, nieudana ze względu na warunki pogodowe. Drugie pełne przejście udało się zrealizować w terminie 02-03.10.2025 r.

Podczas przejścia weryfikowano stanowiska archeologiczne znane z wcześniejszych badań AZP i punkty wytypowane podczas analizy danych z LIDAR-u i ortofotomap oraz poszukiwano nowych, dotychczas nieodkrytych stanowisk, form terenowych oraz innych obiektów zabytkowych, takich jak: krzyże i kapliczki przydrożne, pomniki, stare cmentarze itp. W wyniku powyższych badań w terenie zarejestrowano 12 stanowisk z materiałem zabytkowym, w tym 10 nowoodkrytych (Srock Rządowy, stan. od 1 do 5, Srock Prywatny, stan. od 1 do 5) oraz 2 znane z wcześniejszych badań AZP (Srock, stan. 3, Srock, stan. 5). W pasie określonym decyzją DUŚ ale poza liniami rozgraniczenia inwestycji znajduje się jeszcze stanowisko Srock, stan. 6 (nr AZP 71-53/38 – wg danych archiwalnych punkt osadniczy z XVI – XVIII w., o powierzchni do 1 ara) W trakcie badań będących przedmiotem niniejszego opracowania nie udało się go zweryfikować ze względu na brak możliwości obserwacji powierzchni terenu (bardzo zarośnięta, gęsta łąka).

Na podstawie prospekcji terenowej zarejestrowano dodatkowo 3 kapliczki oraz jeden krzyż przydrożny (upamiętniający osoby, które zginęły w wypadku samochodowym). Obiekty te nie figurują w Gminnej Ewidencji Zabytków, jak również w dokumentacji WUOZ.

Potwierdzone również zostały, jako obiekty antropogeniczne, oba stanowiska wytypowane na podstawie analizy numerycznego modelu terenu.

Wszystkie stanowiska i formy terenowe lokalizowano w terenie przy pomocy odbiornika GPS. Dla stanowisk i punktów wytypowanych z analizy LIDAR i ortofotomap wykonywano

dokumentację fotograficzną aparatem cyfrowym. Zebrany podczas badań materiał zabytkowy został umyty, zakonserwowany i zinwentaryzowany.

W czasie trwania prac terenowych panowały sprzyjające warunki pogodowe a warunki obserwacji były przeciętne. Pola orne umożliwiające obserwację w większości pozbawione były upraw, zostały po żniwach zaorane lub poddane zabiegowi talerzowania. Należy zaznaczyć, że blisko 100% terenu było zajęte pod uprawy rolne. Obszary zadrzewione lub wieloletnie nieużytki stanowiły jedynie niewielki margines terenu objętego pracami. Czynnikiem znacząco wpływającym negatywnie na możliwości obserwacji był znaczny odsetek terenów (około 15 - 20% powierzchni) pokrytych zaawansowanymi wegetacyjnie uprawami kukurydzy lub pozostałościami roślin na polach po żniwach (gęste rżyska rozjeżdżone przez maszyny rolnicze i przyprószone sieczką i pozostałościami zbóż). Mimo tego również na tych obszarach podjęto prospekcję. Choć należy się liczyć z tym, że w ich obrębie wyniki mogą nie w pełni odpowiadać stanowi faktycznemu. Łąki i nieużytki wystąpiły lokalnie, głównie w zakresie km od około 2+600 do około 2+800.

Fot. 1. Widok ogólny z km ok. 0+100 (strona lewa drogi) w kierunku E. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 2. Widok ogólny z km ok. 0+380 (strona lewa drogi) w kierunku SE. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 3. Widok ogólny z km ok. 0+400 (strona prawa drogi) w kierunku SE. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 4. Widok ogólny z km ok. 0+600 (strona prawa drogi) w kierunku S. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 5. Widok ogólny z km ok. 0+750 (strona lewa drogi) w kierunku NW. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 6. Widok ogólny z km ok. 1+100 (strona prawa drogi) w kierunku N. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 7. Widok ogólny z km ok. 1+300 (strona lewa drogi) w kierunku S. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 8. Widok ogólny z km ok. 2+000 (strona lewa drogi) w kierunku S. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 9. Widok ogólny z km ok. 2+050 (strona lewa drogi) w kierunku SE. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 10. Widok ogólny z km ok. 2+200 (strona lewa drogi) w kierunku NE. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 11. Widok ogólny z km ok. 2+400 (strona lewa drogi) w kierunku S. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 12. Widok ogólny z km ok. 2+600 (strona lewa drogi) w kierunku S. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 13. Widok ogólny z km ok. 2+750 (strona prawa drogi) w kierunku NW. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 14. Widok ogólny z km ok. 2+750 (strona prawa drogi) w kierunku SE. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 15. Widok ogólny z km ok. 3+150 (strona prawa drogi) w kierunku N. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 16. Widok ogólny z km ok. 3+200 (strona lewa drogi) w kierunku N. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 17. Widok ogólny z km ok. 3+300 (strona prawa drogi) w kierunku NW. (fot. B. Gwóźdź)

Ostatni, III etap objął:

analizę danych uzyskanych zarówno podczas prac gabinetowych, jak i terenowych, prezentowaną w niniejszym opracowaniu. W kolejnych rozdziałach przedstawiono: charakterystyki geograficzno-przyrodniczą i historyczno-osadniczą badanego obszaru, charakterystykę stanowisk archeologicznych znanych z wcześniejszych badań AZP i nowoodkrytych, opis zweryfikowanych w terenie punktów wytypowanych na podstawie danych z lotniczego skaningu laserowego LIDAR i analizy ortofotomap oraz opracowanie ruchomych materiałów zabytkowych pozyskanych w trakcie badań. Uzupełnieniem części opisowej jest mapa zbiorcza stanowisk archeologicznych i punktów LIDAR na podkładzie mapy topograficznej w skali 1:10 000, ortofotomapa w skali 1:5 000 z naniesionymi stanowiskami archeologicznymi, stanowiskami LIDAR i zarejestrowanymi krzyżami i kapliczką, fotografie stanowisk i trasy objętej badaniami oraz rysunki i fotografie wybranych zabytków ruchomych.

3. Charakterystyka geograficzno-przyrodnicza obszaru badań.

Ryc. 1. Lokalizacja obszaru badań w obrębie Wzniesień Południowomazowieckich (za: *Wzniesienia Południowomazowieckie*, https://pl.wikipedia.org/wiki/Wzniesienia_Po%C5%82udniowomazowieckie)

Obszar objęty badaniami powierzchniowymi zlokalizowany jest na terenie wzniesień południowomazowieckich – makroregionu fizycznogeograficznego w środkowej Polsce, części Nizin Środkowopolskich. (o numerze 318.8 wg podziału fizycznogeograficznego, opartego na podziale Jerzego Kondrackiego, zamieszczonego na stronie <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

i powielonego w nowszych opracowaniach¹).

Wzniesienia Południowomazowieckie dzielą się kilka mezoregionów, z których dwa wchodzi w zasięg terytorialny przedmiotowych badań. Są to Wysoczyzna Bełchatowska – w północnej części omawianego obszaru oraz Równina Piotrkowska – w części południowej. Granica między nimi przebiega w połowie długości objętego niniejszymi badaniami odcinka inwestycji².

Równina Piotrkowska (318.84) - rozciąga się między Wzniesieniami Łódzkimi na północnym zachodzie i Wysoczyzną Bełchatowską na zachodzie a doliną Pilicy na wschodzie. Od wschodu granica ze Wzgórzami Opoczyńskimi, przebiegająca wzdłuż doliny Pilicy oraz granica południowa – ze Wzgórzami.

Powierzchnia mezoregionu podnosi się amfiteatralnie od doliny Pilicy w kierunku północnym, zachodnim i południowym od 140 do 220 m n.p.m. Jest to mało zróżnicowana morfologicznie równina moreny dennej ukształtowana w czasie zlodowaceń środkowopolskich. W przypowierzchniowej budowie geologicznej dominuje glina zwałowa, miejscami przykryta piaskami wodnolodowcowymi lub eolicznymi piaskami i pyłami. Region położony jest w dorzeczu Pilicy, płynącej wschodnim skrajem Równiny i odwadniany przez lewobrzeżne jej dopływy: Gać, Wolbórkę z dopływami: Czarną i Piasecznicą, Miazgą i Moszczanką (w dorzeczu której znajduje się obszar będący przedmiotem niniejszego opracowania), Luciążę z dopływami: Strawą, Rakówką, Bogdanówką i Prudką. W wyniku spiętrzenia wód Pilicy zaporą w Smardzewicach powstał Zbiornik Sulejowski – jeden z największych sztucznych akwenów w kraju (2700 ha). Został oddany do użytku w 1973 r. w celu zaopatrywania Łodzi w wodę pitną. Eutrofizacja wód zbiornika spowodowana napływem zanieczyszczeń z terenów rolniczych ogranicza możliwości jego wykorzystania.

Na wysoczyźnie występują gleby płowe oraz rdzawe. Obecność pokryw pylastych, zwłaszcza na glinach, kształtuje gleby o bardzo korzystnych właściwościach użytkowych, wykorzystywanych jako grunty orne. W dolinach rozwinęły się gleby torfowe, mułowe i murszowe. Potencjalną roślinnością naturalną są grądy subkontynentalne, odmiany środkowopolskiej i świetlista dąbrowa. Na podłożu piaszczystym potencjalnie występują płaty suboceanicznego boru sosnowego i kontynentalnego boru bagiennego, zaś w części wschodniej kontynentalnych borów mieszanych sosnowo-dębowych. W dolinach dominują siedliska niżowych łągów jesionowo-olszowych oraz niżowych łągów wiązowo-dębowych.

Na terenie mezoregionu znajdują się dwa parki krajobrazowe oraz trzy obszary Natura

1. Solon et al. *Physico-geographical mesoregions of Poland: Verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data*, „Geographia Polonica” 2 (91), 2018, s. 143–170.

2. <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

2000. Wiele cennych zbiorowisk roślinnych (głównie leśnych) i gatunków roślin chronią rezerваты³.

Wysoczyzna Belchatowska (318.81) Na powierzchni występują głównie osady czwartorzędowe związane z działalnością lądolodu warciańskiego. Są to gliny morenowe, piaski z głazami akumulacji morenowej, piaski, żwiry, głazy i gliny strefy czołowomorenowej, moren martwego lodu i moren międzylobowych. W krajobrazie dominują staroglacjalne równiny morenowe i akumulacji rzecznotodowcowej (sandry) z wałami morenowymi strefy marginalnej i formami szczelinowymi (kemy). Obecne są rynny subglacjalne przeobrażone oraz wydmy i zagłębienia deflacyjne. Powierzchnie wysoczyznowe rozcinają doliny rzeczne Wolbórki, Grabi, Widawki oraz mniejszych cieków. Oprócz naturalnych form rzeźby występują obiekty o antropogenicznym rodowodzie: zwałowisko zewnętrzne KWB Bełchatów o wysokości 386 m n.p.m., wyrobisko odkrywki o wymiarach 8 na 3,5 km i głębokości 280 m, osadniki i składowiska o różnorodnym przeznaczeniu (np. popiołu i żużlu, gipsów). Zmienione zostały także biegi niektórych rzek, między innymi Widawki, na odcinku między Ruszczynem a Stefanowizną. Wody rzek zostały skierowane do sztucznych, wybetonowanych kanałów, aby zapobiec infiltracji wód. Na obszarze nieobjętym przekształceniami związanymi z działalnością KWB Bełchatów, występują typowe dla Polski Środkowej formy rzeźby. Największe wzniesienia występują w obrębie pagórów moren czołowych – Borowska Góra 276,7 m n.p.m., Górki Duże koło Tuszyńa około 289 m n.p.m. – stanowiących jednocześnie główną strefę wododziałową. Najniżej położony jest obszar w obrębie dna dolinnego Wierzbicy – 174 m n.p.m.⁴.

Obszar opracowania charakteryzuje się niewielkim zróżnicowaniem morfologicznym, jest to obszar maksymalnego zasięgu zlodowaceń środkowopolskich (morena denna) o wysokościach rzędu 195,3 – 211,0 m n.p.m. Obszar ukształtował się w czasie zlodowaceń środkowopolskich – głównie Odry. Gliny z tego okresu występują powszechnie i eksploatowane są w rejonie Moszczenicy. Ich miąższość osiąga około 25 m. Jedynie miejscami przykryte są one glinami warciańskimi, o niewielkiej miąższości, dochodzącej do 4 m.

Teren objęty opracowaniem należy pod względem rolno-glebowym do Regionu Moszczenickiego, rozciągającego się na północ od Piotrkowa Trybunalskiego i charakteryzującego się dużym udziałem gruntów ornych (około 70%), użytków zielonych (12%) i lasów (około 18%). Jest to region z przewagą gleb typu pseudobielicowego i brunatnego

3. *Równina Piotrkowska (318.84)*, A. Majchrowska, E. Papińska [w:] *Regionalna geografia fizyczna Polski*, red. A. Richlinga, J. Solona, A. Maciasa, J. Balona, J. Borzyszkowskiego i M. Kistowskiego, Poznań 2021.

4. *Wysoczyzna Belchatowska (318.81)*, A. Majchrowska, E. Papińska [w:] *Regionalna geografia fizyczna Polski*, red. A. Richlinga, J. Solona, A. Maciasa, J. Balona, J. Borzyszkowskiego i M. Kistowskiego, Poznań 2021.

wytworzonych na glinach słabo piaszczystych zaliczanych do kompleksu żytniego bardzo dobrego i pszennego dobrego. Podstawową funkcją gospodarczą gmin jest rolnictwo. Główny kierunek produkcji rolnej to uprawa czterech zbóż i ziemniaków, a w produkcji zwierzęcej chów trzody chlewnej i owiec⁵.

4. Charakterystyka historyczno-osadnicza obszaru badań

Źródła historyczne odnoszące się do historii wsi są bardzo ubogie. Pierwsza wzmianka w źródłach pisanych o wsi Srock pochodzi z 1370 r., gdzie czytamy *Sirosko Villa In terra Siradie, ad Castellanim woyboriensem spectans*. Jednak nazwa Sirosko tak naprawdę pojawia się w dokumencie z 1398 r., który jest transkrypcją starszego datowanego na rok 1370 wydanego przez biskupa Henryka na prośbę Anny, wdowy po Stanisławie, sołtysie Srocka. Po raz kolejny pojawia się w dokumencie z 1399 r., gdzie wspomina się *Yozep plebanus de Siroczsche oraz w 1400 r.* gdzie wzmiankuje się *domina Luthka de Siroczsche*. Nadto w latach 1511 – 1518 oraz 1552 - 1553 pojawia się jako *Sroczyke*⁶. W źródle z 1890 roku⁷ czytamy: *Srocko alians Srock, wieś, powiat piotrkowski, gm. Podolin, par. Srock. Składa się z kilku części: Srock Rządowy, kol., ma 34 domy, 231 mieszkańców, 593 morgów włościańskich; Srock Szlacheckie, alians Rękoraj wś. włościańska, 7 domostw, 46 mieszkańców, 125 morgów; Srock Poduchowny, wieś, ma 13 domostw, 301 mieszkańców, 109 morgów włościańskich; Srock Prywatny, osada, 2 domostwa, 9 mieszkańców, 18 morgów; Srock Probostwo, 3 domostwa, 33 mieszkańców, 3 morgów; Srock alians Łysa Góra, Nowszczyzna, Chroba 7 domostw, 40 mieszkańców, 26 morgów; Srock alians Górka, osiedle karczma, 1 domostwo, 5 mieszkańców, 3 morgów. W 1827 r. Srock, wieś rządowa, 34 domostwa, 379 mieszkańców i Srock, wieś prywatna, 19 domostw, 288 mieszkańców. We wsi kościół parafialny murowany. Zbilut, biskup kujawski, nadaje w 1370 r. Stanisławowi synowi Michała ze Srocka sołtystwo w tej wsi biskupiej, należącej do kasztelanii wolborskiej, dla osadzenia jej na prawie niemieckim (średzkiem). Sołtys otrzymał trzy łany wolne, młyn i sadzawkę. Kmiecie po trzech latach wolności mieli płacić czynszu po 12 groszy czeskich, 2 kury i 10 jaj z lanu. Zapewne już w XV w. założony tu został kościół parafialny p. w. św. Benedykta. Prawo patronatu mieli dziedzice Kruszewa, Żeromina i Grobiny. Proboszcz utrzymywał tu na początku XVI w. dwu kapelanów. Srocko należało tylko w połowie do biskupów kujawskich,*

5. *Objaśnienia do mapy georodowiskowej Polski 1:50 000, Arkusz Piotrków Trybunalski (701)*, K. Strzezińska, J. Lis, A. Pasieczna, A. Gabryś-Godlewska, H. Tomassi-Morawiec, Państwowy Instytut Geologiczny i Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2004.

6. Zajęczkowski S., Zajęczkowski S. M., *Materiały do słownika geograficzno historycznego dawnych ziem Łęczyckiej i Sieradzkiej do 1400 roku, część II (Nacki – Żywocin oraz Dodatek i Uzupełnienia)*, Łódź 1970, s. 113-114.

7. Sulimierski F., *Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i Innych Krajów Słowiańskich*, t. XI, Warszawa, 1890, s. 157-158.

w drugiej zaś siedzieli częściowi właściciele. Dziesięcinę pobierał z połowy szlacheckiej pleban miejscowy, z biskupiej części scholastyk łęczycki. Obecny kościół murowany wystawił w miejscu starego, drewnianego, w 1760 r. Stanisław Młachowski, późniejszy marszałek sejmu wielkiego. Według reg. pob. pow. piotrkowskiego z roku 1552 i 53 Jan Ostrowski płacił od 1 osady, 14 łanów; biskup kujawski od 3 osad, Rogoziński 1 osady, Sośnicki 1 osada, Radziałkowski sam uprawia swą, część. Część Kozisików 1¼ łanów Alberta Gruby 1 osady. Sroćka parafia, dekanat piotrkowski, 4693 dusz.

Ze wsią nierozzerwalnie związany był kościół parafialny, który wzniesiono koło roku 1410, a w 1412 r. parafię należącą do dekanatu tuszyńskiego, erygował arcybiskup Mikołaj Trąba. Prawo świeckiego patronatu nad świątynią mieli dziedzice Kruszewa, Żeromina i Grabiny. Świątynia sroćka od samego początku musiała posiadać stosunkowo znaczną rangę, skoro na początku XVI wieku miejscowemu proboszczowi pomagało dwóch kapelanów. Pierwotna świątynia, p. w. św. Anny została wzniesiona z drewna i istniała do 1760 roku, kiedy to Stanisław Małachowski (słynny Marszałek Sejmu Czteroletniego, autor reformy chłopskiej, referendarz wielki koronny w latach 1780 – 1792, w Księstwie Warszawskim prezes Komisji Rządzącej, potem prezes Rady Ministrów i Senatu) postanowił na jej miejscu wybudować znacznie reprezentacyjny, kościół murowany. Jego budowę ukończono w 1766 r. Nowa budowla otrzymała podwójne wezwanie św. Benedykta Opata i św. Anny. Ostateczną przebudowę i powiększenie bryły budowli sakralnej w Sroćku podjął w 1898 r. proboszcz ksiądz J. Czyżko. Odnowa, według projektu Konstantego Wojciechowskiego, została zakończona w 1913 roku przez jego następcę księdza Kokowskiego. W owym czasie wybudowano dwie wieże, nakryto dachem nawy, otynkowano mury, osadzono wewnątrz terakotową posadzkę, zbudowano parkan, a także postawiono nowoczesny budynek plebani z centralnym ogrzewaniem i kanalizacją⁸.

Wszystkie opisane powyżej kościoły otoczone były cmentarzem przykościelnym. O jego istnieniu dowiadujemy się z licznych dokumentów archiwalnych z wizytacji przeprowadzonych przez zwierzchników kościelnych przy okazji kontroli dziekańskich Dekanatu Tuszyńskiego. Najwięcej dokumentów zachowało się z XIX wieku. 6 października 1825 r. wizytację odbył dziekan Puszyński. Dość dokładnie opisał on podupadający kościół jego wyposażenie oraz teren przykościelny. Wskazał, iż znajdował się tam nieogrodzony cmentarz przykościelny, otoczony rowem. Na jego terenie opisał, istniejącą po lewej stronie kościoła, również chylącą się ku upadkowi drewnianą dzwonnice zaopatrzoną w trzy dzwony i krytą gontem. Ponadto na jego terenie znajdowała się także murowana kaplica. Fundatorem tej kaplicy w 1627 r. był Mikołaj

8. Podgarbi P., Michalska A., *Zarys monograficzny Kościoła p. w. św. Benedykta i św. Anny w Sroćku*, Łódź (maszynopis w Archiwum WUOZ w Łodzi), 2004.

Sośnicki.

Pierwotna, drewniana kaplica pełniła funkcję mauzoleum Jakuba z Kruszewa (sędziego ziemi sieradzkiej, posiadającego prawo patronowania kościołowi srockiemu). Z tamtych czasów zachowała się jego płyta nagrobna wykonana z piaskowca *G(E)N(ER)ROSVS D(OMIN)VS IACOBV(S) (DE) (C)RV(SCH)EW TERRE SIRADEIENSIS IVDEX OBYT ORATE P(RO) EO AN(N)O D(OMI)NI 1526*.

Jak wynika z raportów z wizytacji w XIX wieku murowana kaplica stopniowo ulegała powolnemu niszczeniu i za czasów księdza J. Czyżko podjęto decyzję o odnowieniu zrujnowanej budowli. Budowę rozpoczęto w 1900 r., a ukończono w 1910 r., co upamiętnia umieszczona w nadprożu wejścia do kaplicy pamiątkowa tablica z tekstem: *WYBUDOWANA W CZASACH NIEPAMIĘTNYCH ODRESTAUROWANA KOSZTEM PIELGRZYMÓW BIORĄCYCH UDZIAŁ W POWTÓRNEJ KORONACJI CUDOWNEGO OBRAZU N.P. MARYI NA JASNEJ GÓRZE W CZĘSTOCHOWIE W 1910 ROKU*. Za czasów księdza J. Czyżko zmieniono także funkcję kaplicy z mauzoleum na kaplicę p.w. św. Mikołaja. W tym też czasie wyposażono ją w drewniany ołtarz, w którym umieszczono XVII-wieczny obraz św. Mikołaja malowany na drewnianym podłożu⁹.

Pod względem archeologicznym interesujący nas teren prezentuje się stosunkowo ubogo. Jedyne większe badania powierzchniowe przeprowadzono w ramach akcji poszukiwań Archeologicznego Zdjęcia Polski w 1985 r. Pozostałe odkrycia archeologiczne to przypadkowe znaleziska zabytków. W wyniku ówczesnej prospekcji AZP zarejestrowano na całym obszarze 71-53, 65 stanowisk archeologicznych (w tym archiwalnych oraz niezlokalizowanych w terenie). W zdecydowanej większości są to pozostałości osadnictwa z ostatniego tysiąclecia. Stanowiska te charakteryzują się dużym ubóstwem materiałowym. Są to w zasadzie niemal jedynie ślady osadnictwa i niewielkie punkty osadnicze. Okresy pradziejowe reprezentowane są jedynie przez kilka stanowisk: 7 śladów osadniczych z szeroko rozumianej epoki kamienia oraz 3 stanowiska przypisane do cyklu łużycko – pomorskiego. Nie stwierdzono żadnych faktów osadniczych związanych z kulturą przeworską i wczesnymi fazami wczesnego średniowiecza¹⁰.

W kolizji z przyszłymi pracami budowlanymi realizowanymi przy budowie obwodnicy Srocka znalazły się 2 stanowiska znane z wcześniejszych badań AZP (Srock, stan. 3, Srock, stan. 5). Oba zostały obecnie zweryfikowane pozytywnie. W pasie określonym decyzją DUŚ ale poza liniami rozgraniczenia inwestycji znajduje się jeszcze jedno stanowisko archiwalne - Srock, stan.

9. Kurman M., *Dokumentacja badań konserwatorskich wnętrza kościoła Św. Benedykta i Św. Anny w Srocku, oraz kaplicy św. Mikołaja, Łódź (Maszynopis w Archiwum WUOZ w Łodzi)*, 2018, s. 5.

10. B. Górka, *Sprawozdanie z badań archeologicznych AZP obszaru 71-53, Łódź, 1985*, mps w archiwum WUOZ w Łodzi.

6 (nr AZP 71-53/38 – wg danych archiwalnych punkt osadniczy z XVI – XVIII w., o powierzchni do 1 ara). W trakcie badań będących przedmiotem niniejszego opracowania nie udało się go zweryfikować ze względu na porastającą w tej lokalizacji bujną, gęstą roślinność łąkową.

5. Analiza ruchomych materiałów zabytkowych

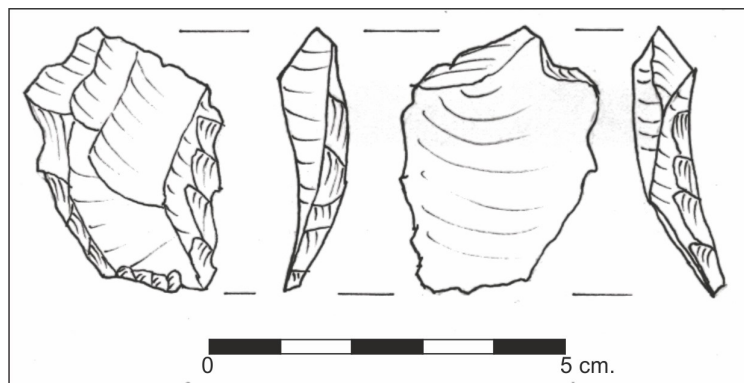
W trakcie przedmiotowych badań powierzchniowych pozyskano łącznie 101 zabytków ruchomych (tabela 1). Wśród nich wyodrębniono głównie fragmenty ceramiki naczyniowej (97 fragmentów) oraz po dwie sztuki zabytków krzemiennych, a także ze szkła.

Tabela 1. Inwentarz materiału zabytkowego z badań powierzchniowych.

l.p.	nr AZP stanowiska	miejscowość	nr stanowiska w miejscowości	materiał zabytkowy			chronologia
				ceramika	szkło	krzemień	
1	71-53/39	Srock	5	4			późne średn.
2	71-53/39	Srock	5	12			XVI – XVIII w.
3	71-53/54	Srock	3	1	1		XV – XVIII w.
4	71-53/66	Srock Rządowy	1	10			XII – XIV w.
5	71-53/66	Srock Rządowy	1	8			XVI – XVIII w.
6	71-53/67	Srock Rządowy	2	4			XII – XIV w.
7	71-53/67	Srock Rządowy	2	4			XVI – XVIII w.
8	71-53/68	Srock Rządowy	3	2			XVI – XVIII w.
9	71-53/69	Srock Rządowy	4	5			XVI – XVIII w.
10	71-53/70	Srock Rządowy	5	3			XVI – XVIII w.
11	71-53/71	Srock Prywatny	1	11	1		XVI – XVIII w.
12	71-53/72	Srock Prywatny	2	8			XVI – XVIII w.
13	71-53/73	Srock Prywatny	3	2			późne średn.
14	71-53/73	Srock Prywatny	3	15			XVI – XVIII w.
15	71-53/74	Srock Prywatny	4	8			XVI – XVIII w.
16	71-53/75	Srock Prywatny	5			2	epoka kamienia – WEB
Razem:				97	2	2	

5a. Pradziejowe materiały krzemienne (mgr Bartłomiej Gwóźdź, mgr Beata Sobko)

W trakcie przedmiotowych badań odkryto zaledwie 2 zabytki krzemienne. Oba pochodzą ze stanowiska Srock Prywatny, stan. 5 (nr AZP 71-53/75). W ich sąsiedztwie nie odnotowano obecności jakiegokolwiek zabytkowego materiału towarzyszącego.

Ryc. 2. Srock Prywatny, stan. 5. Skrobacz z krzemienia narzutowego. (rys. B. Gwóźdź)

Pierwszy z zabytków (ryc. 2, fot. 18 - 20) to skrobacz boczno-poprzączny wykonany z odłupka. Jego wymiary wynoszą 28 x 36 x 8 mm (dł. x szer. x gr.). Wytworzono go z najpewniej lokalnego krzemienia narzutowego. Na jego powierzchni nie zarejestrowano pozostałości kory, brak jest również śladów przepalenia i patyny. Odłupek odbity został od rdzenia odłupkowego uderzeniem bezpośrednim, twardym tłuzkiem. Świadczy o tym gruby sęczonek. Posiada płaską piętę. Na stronie negatywowej dwóch krawędzi odłupka zaobserwowano regularny, miejscami drobny retusz. Zabytek nie posiada cech diagnostycznych pozwalających na ściślejsze datowanie czy określenie kulturowe. Można go jedynie ogólnie przyporządkować do epoki kamienia – wczesnej epoki brązu.

Drugim z artefaktów jest ułamany fragment proksymalny wióra (fot. 18, 19). Jego zachowane wymiary wynoszą (18) x 17 x 7 mm (wymiar w nawiasie oznacza wymiar zastany; rzeczywisty nie jest znany). Na stronie negatywowej okazu, na ok 45% powierzchni pokrycia, wystąpiła kora. Na powierzchniach odbitych jest obecna patyna. Zabytek nie nosi śladów przepalenia. Wiór został odbity od rdzenia wiórowego na wczesnym etapie jego eksploatacji (o czym świadczy obecność kory). W związku z tym można go zakwalifikować jako odpad poprodukcyjny. Pośrednio o tym dodatkowo świadczy brak przygotowania krawędzi między piętą a odłupnią. Piętka jest płaska. Materiał, z którego został wytworzony to prawdopodobnie krzemień czekoladowy. Nie zaobserwowano wtrętów w masie krzemienia. Sam krzemień to nieprzejrysty, dobrze skrzemionkowany surowiec z typową dla odmiany czekoladowej korą. Choć ze względu na pokrywającą powierzchnie patynę ciężko stwierdzić odmianę surowca z absolutną pewnością. Gruby sęczonek świadczy o odbiciu wióra uderzeniem bezpośrednim za pomocą twardego tłuzka. Wiór posiada naturalne, nieintencjonalne, delikatne

wyszczerbienia. Zabytek nie posiada cech diagnostycznych pozwalających na ściślejsze datowanie czy określenie kulturowe. Można go jedynie ogólnie przyporządkować do epoki kamienia – wczesnej epoki brązu.

5b. Ceramika naczyniowa i zabytki szklane.

Łącznie podczas badań pozyskano 97 fragmentów ceramiki naczyniowej i 2 fragmenty szkła naczyniowego (Tabela 2, ryc. 3 - 10, fot. 18 - 35). W zbiorze nie wyodrębniono materiałów pradziejowych. Datowanie materiału ogranicza się do zakresu chronologicznego od późnej fazy wczesnego średniowiecza do nowożytności. Analizy tego zbioru dokonano w oparciu o system klasyfikacji materiałów ceramicznych zaproponowany przez L. Kajzera (1986, s. 202; 1991, s. 469-470), wyróżniając 5 grup technologicznych oznaczonych dużymi literami alfabetu A, B, C, D i E.

Opisywane zabytki znalezione zostały na dwóch stanowiskach znanych z wcześniejszych badań AZP: Stanowisko Srock, stan. 5 (nr AZP 11-53/39) i Srock, stan. 3 (nr AZP 11-53/54) oraz na dziewięciu nowoodkrytych: Srock Rządowy, stan. 1, 2, 3, 4, 5 (nr AZP kolejno: 71-53/66, 71-53/67, 71-53/68, 71-53/69, 71-53/70); Srock Prywatny, stan. 1, 2, 3, 4 (nr AZP kolejno: 71-53/71, 71-53/72, 71-53/73, 71-53/74).

Analizując zbiór ceramiki naczyniowej pod kątem technologii wykonania naczyń wyróżniono (Tabela 2):

a) Morfologiczne części naczyń:

w – wylew

sz – szyja

b – brzusiec

u – ucho

d – dno

b) Grupę technologiczną (w oparciu o wymieniany powyżej system zaproponowany przez

L. Kajzera, zmodyfikowany na potrzeby niniejszego zbioru):

A – ceramika wczesnośredniowieczna

B – ceramika grubościenna (tzw. kuchenna) wypalona w zaawansowanej atmosferze redukcyjnej

C – ceramika cienkościenna (tzw. stołowa „siwaki”) wypalona w zaawansowanej atmosferze redukcyjnej

D – ceramika wypalona w zaawansowanej atmosferze utleniającej

E – naczynia szklane

c) Rodzaj gliny, z której wykonano naczynie:

- glina żelazista,

- glina kaolinowa.

d) Rodzaj domieszki schudzającej masę garncarską. Zaobserwowano 4 rodzaje i proporcje domieszki:

– piasek drobnoziarnisty w ilości małej,

– piasek drobnoziarnisty w ilości średniej,

- tłuczeń kamienny,

e) Przełam naczyń. Wyróżniono:

– przełamy jednobarwne,

– przełamy różnobarwne.

f) Rodzaj zdobienia

g) Barwę szkliwa i sposób pokrycia nim naczyń

Tabela 2. Technologia zabytkowego materiału ceramicznego. Legenda powyżej.

nr stanowiska na obszarze (71-53)		Miejscowość	nr stanowiska w miejsc.	Liczba fragmentów	Część morfologiczna naczynia				grupa technologiczna					Rodzaj gliny		domieszka				przełam		Zdobienie	Szkliwo	chronologia
					A	B	C	D	E	Ż	K	dm	dś	śś	tł	jb	wb							
w	u				b	d																		
39	Srock	5	1		X				X				X				X		X					późne średn.
			2			X			X			X				X		X					późne średn.	
			1			X			X			X				X	X	X					późne średn.	
			2	X							X		X	X					X				XVI – XVIII	
			1	X							X		X	X				X			zielona, wewnątrz	XVI – XVIII		
			1			X					X	X		X				X			zielona, wewnątrz	XVI – XVIII		
			1			X					X		X	X				X		stempelkowy	żółta, na zewnątrz	XVI – XVIII		
			1																		zielone pasma na białej angobie, wewnątrz		XVI – XVIII	
			4			X				X		X		X					X				XVI – XVIII	
			1			X					X		X	X					X				XVI – XVIII	
			1				X				X		X		X				X				XVI – XVIII	
Razem			16	3	1	7	2		4	4	4	4	11	5	11	1	4	1	16		1	4		
54	Srock	3	1			X			X				X				X		X				XV – XVIII	
Razem			1			1			1				1				1		1					

66	Srock Rządowy	1																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																			
----	---------------	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

				2			X				X		X	X				X																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
--	--	--	--	---	--	--	---	--	--	--	---	--	---	---	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

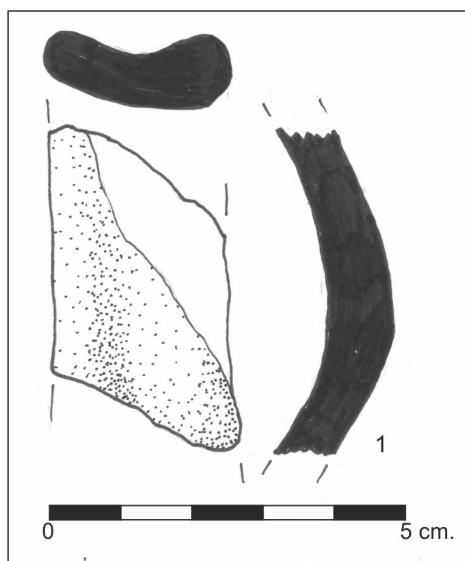
Poniżej szczegółowe omówienie ceramiki naczyniowej z podziałem na stanowiska:

Srock, stan. 5, AZP 71-53/39

Ze stanowiska pochodzi 16 fragmentów ceramiki naczyniowej. W materiale, na podstawie cech technologicznych wyróżniono dwa poziomy chronologiczne. Do pierwszej grupy, odnoszącej się do grupy B wg L. Kajzera, zaliczono 4 fragmenty ceramiki. W tym zbiorze znalazło się 1 fragmentarycznie zachowane ucho taśmowate (ryc. 3: 1) oraz 3 fragmenty brzuśców (fot. 21).

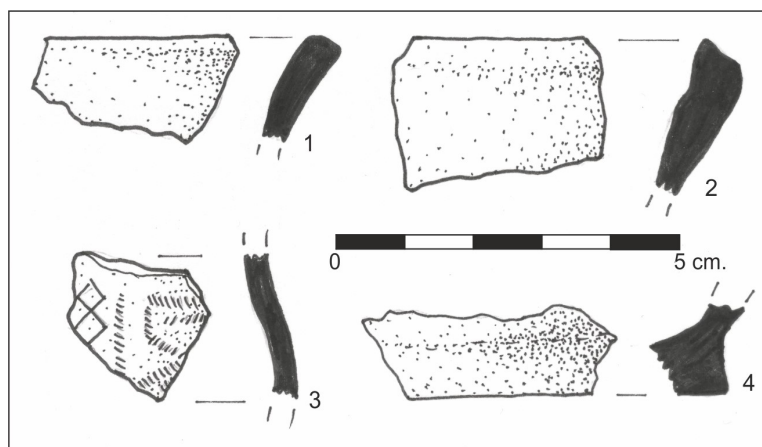
Wszystkie brzuśce zostały wykonane na kole garncarskim z gliny żelazistej wzbogaconej domieszką średniej ilości średnioziarnistego piasku. Dodatkowo, w masie ceramicznej jednego z brzuśców stwierdzono obecność drobno- i średnioziarnistego tłucznia kamiennego. Na żadnym z nich nie zarejestrowano śladów zdobienia. Ze względu na technologię ich wykonania

datowanie tych fragmentów określono na okres późnego średniowiecza. Jednakże nie można wykluczyć, że w rzeczywistości pochodzą już z okresu nowożytności, a zostały jedynie wytworzone z zastosowaniem technik garncarskich typowych dla okresów starszych.

Ryc. 3. Srock, stan. 5. Fragment ucha naczynia datowanego na okres późnego średniowiecza. (rys. B. Gwóźdź)

Większość, bo aż 12 fragmentów (fot. 22) naczyń odkrytych na stanowisku, przyporządkowano chronologicznie do okresu nowożytnego (rozumianego szeroko jako XVI – XVIII w.).

Ryc. 4. Srock, stan. 5. Fragmenty naczyń datowanych na okres nowożytny (XVI – XVIII w.). (rys. B. Gwóźdź)

Również po 4 fragmenty przyporządkowano do grup technologicznych C, D i E. W pierwszej z nich znalazły się fragmenty brzuśców. Wykonano je w jednolitej technologii. Masę ceramiczną z gliny żelazistej schudziono małą ilością domieszki drobnoziarnistego piasku. Charakteryzują się dobrym wypałem i jednobarwnymi przełomami. Nie zarejestrowano na nich

żadnych śladów zdobienia powierzchni. W skład grupy technologicznej D weszły 2 fragmenty wylewów (ryc. 4: 1), 1 fragment brzuśca oraz 1 fragment spodu dna. Tylko ten ostatni był wykonany z gliny żelazistej schudzonej dość dużą ilością domieszki piasku średnioziarnistego. Pozostałe powstały z gliny kaolinowej z małą ilością drobnego piasku. We wszystkich przełam miał jednolitą barwę. W grupie E znalazły się 2 ułamki brzuśców i po 1 fragmencie wylewu (ryc. 4: 2) oraz dna (ryc. 4: 4). Wylew oraz jeden fragment brzuśca wykonane zostały z gliny żelazistej, pozostałe z gliny kaolinowej. We wszystkich masa ceramiczna została schudzona jedynie domieszką małej ilości drobnego piasku. Polewa pokrywająca powierzchnie zachowała się ledwie szczątkowo, była silnie złuszczona. Zarejestrowano ją głównie po wewnętrznej stronie naczyń. W trzech przypadkach było to szkliwo koloru zielonego. Przy czym, w przypadku dna nałożona została jako malatura na białą angobę. Najczęściej takie zdobienie, jak to ostatnie z nadmienionych, stwierdza się na nowożytnych talerzach lub misach. Drugi z fragmentów brzuśca pochodzi z naczynia cienkościennego wykonanego z gliny kaolinowej schudzonej taką samą domieszką jak pozostałe ułamki ceramiki grupy E. Różnica polega na rodzaju szkliva, które w tym wypadku jest barwy żółtej i pokrywa tylko zewnętrzną stronę ścianki naczynia. Ponadto, jako jedyny w zbiorze jest zdobiony (ryc. 4: 3). Pokryty został ornamentem pionowych, poziomych i ukośnych ciągów drobnych, ukośnych nacięć (ewentualnie odciskanych kreseczek) oraz pionowego pasa nacięć romboidalnych. Drobne, ukośne kreseczki mogły zostać wykonane zarówno jako pojedyncze elementy jak również jako odcisk radełka lub grzebienia. Zachowany fragment naczynia jest zbyt mały, by dało się jednoznacznie stwierdzić technikę i ewentualną powtarzalność odcisków (sekwencyjność układu i odległości poszczególnych nacięć świadczących o użyciu narzędzia wielozębowego). Wszystkie naczynia omówione powyżej były toczone na kole garncarskim. Fragmenty opisanych powyżej wyrobów można datować na XVI-XVIII w. Do opisanych wyżej fragmentów ceramiki trudno znaleźć analogie ze względu na ich niewielkie rozmiary i znaczne zniszczenie, jednak podobieństwa można szukać w zbiorach z Nowego Miasta w Pabianicach¹¹, Ozorkowa¹² czy Zgierza¹³.

Srock, stan. 3, AZP 71-53/54

Stanowisko dostarczyło, podczas omawianych tu badań, zaledwie 1 fragment ceramiki naczyniowej i 1 ułamek szklanej stopki naczynia w formie najpewniej kielicha lub pucharka (fot. 23). W trakcie wcześniejszych badań AZP na stanowisku tym odkryto nieco większą ilość

¹¹ Dziubek E., Ruta S., *Sprawozdanie z archeologicznych działań ratowniczych przeprowadzonych na terenie miasta Pabianice w latach 1998-2000*, „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 6, Łódź 2000, s. 91-101.

¹² Marchelak I., Tyszler L., *Sprawozdanie z nadzoru archeologicznego nad budową linii kablowej elektroenergetycznej w Ozorkowie*, Łódź 2001, mps w archiwum Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi.

¹³ Dziubek E., Lewandowski M., Zawilski P., *Wyniki badań przeprowadzonych w obrębie ulic Nowomiejskiej i Zgierskiej w Łodzi*, „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 8, Łódź 2002-2003 s. 361-380.

materiału ceramicznego (6 fragmentów) datowanego na XVI – XVIII w. W trakcie badań obecnych możliwości prowadzenia obserwacji powierzchniowej były zdecydowanie mało korzystne, więc ilość pozyskanych teraz zabytków może nie odpowiadać rzeczywistemu zasięgowi i charakterystyce stanowiska. Odkryty obecnie ułamek zaliczono do technologicznej grupy B. Naczynie, z którego pochodzi zostało wykonane z gliny żelazistej, a do masy ceramicznej dodano piasek średnioziarnisty w ilości średniej. Przełam cechował się jednolitą barwą. Nie zaobserwowano na nim śladów zdobienia. Było toczone na kole garncarskim. Ze względów technologicznych można je datować szeroko, w zakresie XV-XVIII w. Opisany powyżej pojedynczy fragment ceramiki trudno jest porównać do innych znalezisk ze względu na brak cech wyróżniających, jednak kierując się całością zbioru ze stanowiska Srock, stan. 3, AZP 71-53/54, można podobieństwa szukać w zbiorach niedalekiego Nowego Miasta w Pabianicach¹⁴, Ozorkowa¹⁵ i Zgierza¹⁶.

Odkryty na stanowisku ułamek naczynia szklanego reprezentowany jest przez mały fragment krawędzi stopki kielicha lub pucharka wykonanego z bezbarwnego, cienkościennego szkła formowanego ręcznie (nie maszynowo). Średnica podstawy tego naczynia liczyła około 7 cm. W masie szklanej widoczne są niewielkie bąble powietrza. Powierzchnie pokryte są charakterystyczną, opalizującą patyną. Z braku możliwości rekonstrukcji pełnej formy datowanie przedmiotu można określić jedynie ogólnie, na okres nowożytności.

Srock Rządowy, stan. 1, AZP 71-53/66

Materiał ceramiczny odkryty na stanowisku przyporządkowano do dwóch poziomów chronologicznych.

Starszy z nich to okres wczesnego średniowiecza, ewentualnie średniowiecza. Reprezentowany jest przez 10 fragmentów naczyń (fot. 24). Dość szeroko zaszeregowano go w ramach XII – XIV w. Tak stosunkowo szerokie ramy czasowe wynikają ze złego stanu zachowania powierzchni ułamków, uniemożliwiającego bardziej szczegółową identyfikację. Są one silnie zmacerowane, złuszczone i wypłukane w wyniku zapewne długotrwałego zalegania na powierzchni i ulegania wpływom warunków atmosferycznych. Wszystkie zaliczono do grupy technologicznej A.

¹⁴ Dziubek E., Ruta S., *Sprawozdanie z archeologicznych działań ratowniczych przeprowadzonych na terenie miasta Pabianice w latach 1998-2000*, „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 6, Łódź 2000, s. 91-101.

¹⁵ Marchelak I., Tyszler L., *Sprawozdanie z nadzoru archeologicznego nad budową linii kablowej elektroenergetycznej w Ozorkowie*, Łódź 2001, mps w archiwum Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi.

¹⁶ Dziubek E., Lewandowski M., Zawilski P., *Wyniki badań przeprowadzonych w obrębie ulic Nowomiejskiej i Zgierskiej w Łodzi*, „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 8, Łódź 2002-2003, s. 361-380.

Ryc. 5. Srock Rządowy, stan. 1. Fragmenty naczyń datowanych na okres wczesnego średniowiecza/średniowiecza (XII – XIV w.). (rys. B. Gwóźdź)

Są to w większości głównie mało charakterystyczne, niewielkie fragmenty brzuśców, w dwóch przypadkach ewentualnie szyjek lub przejść pomiędzy tymi elementami naczyń (ryc. 5: 1, 2). Wykonano je z gliny żelazistej schudzonej domieszką dużej ilości średnioziarnistego piasku i różnej granulacji tłucznia kamiennego z widocznym dodatkiem miki. Wszystkie zostały wypalone w atmosferze utleniającej. Mają jednobarwne przełamy i barwę powierzchni zewnętrznych w gamie od brązowej po beżowo – szarą. Na dwóch z nich (tych z lepiej zachowaną powierzchnią ścianek) widoczne są ślady obtaczania. Jeden z nich (ryc. 5: 2) jest zdobiony w sposób typowy dla okresu wczesnego średniowiecza ale również często spotykany w średniowieczu rozwiniętym. Zaobserwowana na nim ornamentyka to sąsiadujące ze sobą grupy dość głęboko rytych poziomych, najpewniej dookólnych linii oraz również poziomo zorientowanych linii falistych, zygzakowatych. Analogiczne znaleziska zarejestrowano podczas badań w miejscowości Zabrzezie¹⁷, Kaszewy-Kolonia¹⁸ i Gaśnie¹⁹.

Ze stanowiska pochodzi w sumie 8 fragmentów naczyń datowanych na okres nowożytny (fot. 25). W ich skład wchodzi 7 brzuśców i 1 wylew. Tylko ten ostatni reprezentował grupę technologiczną C. Jest to ułamek naczynia cienkościennego, wypalonego w zaawansowanej atmosferze redukcyjnej, o jednobarwnym przełamie. Do jego wykonania użyto gliny żelazistej schudzonej małą ilością domieszki piasku drobnoziarnistego. Większa część omawianego zespołu (5 fragmentów) to ułamki brzuśców zakwalifikowanych do grupy technologicznej D, czyli wykonanych w zaawansowanej atmosferze utleniającej, z „surowymi” - nie pokrytymi

¹⁷ Dzieduszycki W., Pelisiak A., Skowron J., *Wyniki ratowniczych badań archeologicznych na stanowisku 4 w miejscowości Zabrzezie, pow. Pajęczno, woj. łódzkie*, „Badania archeologiczne na terenie odkrywki <<Szczerów>> Kopalni Węgla Brunatnego <<Bełchatów S.A.>>”, t. 5, Poznań 2006, s. 181-260.

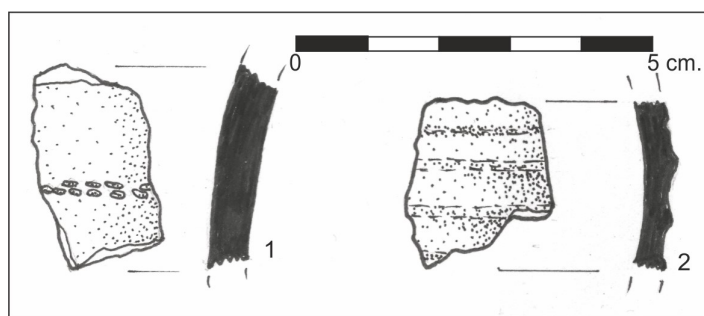
¹⁸ Brzejszczak R., Matysiak J.T., *Sprawozdanie z ratowniczych badań archeologicznych na stanowisku 1-7 w miejscowości Kaszewy-Kolonia, gm. Krzyżanów, woj. łódzkie, w latach 2005 i 2006*, [w:] *Raport 2005-2006*, Warszawa 2011, s. 125-143.

¹⁹ Trzeciecki M., Smoliński A., *Badania archeologiczne na stanowiskach: Gostynin 31, Gostynin 32 oraz Gaśno 9, gm. Gostynin, woj. mazowieckie*, [w:] *Raport 8*, Warszawa 2013, s.529-547.

polewą ściankami. Zaobserwowano wśród nich wyłącznie jednobarwne przełomy. Odkryte tutaj pochodzą z naczyń głównie cienkościennych. We wszystkich omawianych w tym miejscu przypadkach jako domieszkę schudzającą masę ceramiczną zastosowano niewielką ilość piasku drobnoziarnistego. Trzy z nich zostały wyprodukowane z ceglastej po wypale barwy gliny żelazistej, zaś dwa – z gliny kaolinowej. Ostatnie z ułamków brzuśców odkrytych na stanowisku reprezentują grupę technologiczną E, czyli naczynia z powierzchnią pokrytą szkliwem. Wykonano je z gliny kaolinowej z dodatkiem małej ilości drobnego piasku. Charakteryzują się dobrym wypałem i jednobarwnymi przełamami. W pierwszym przypadku ułamek pochodzi z partii brzuśca z widocznym przejściem w ucho. Szkliwo ma tu barwę żółtą i pokrywało pierwotnie obie ścianki naczynia. W drugim, mamy do czynienia ze szkliwem barwy białej nałożonym jedynie na ściankę wewnętrzną. Wszystkie naczynia nowożytnie były toczone na kole garncarskim. Fragmenty opisanych powyżej wyrobów można datować szeroko na XVI-XVIII w. Do opisanych wyżej fragmentów ceramiki trudno znaleźć analogie ze względu na ich niewielkie rozmiary i znaczne zniszczenie materiału, jednak podobieństwa można szukać w okolicznych zbiorach z Nowego Miasta w Pabianicach²⁰, Ozorkowa²¹ czy Zgierza²².

Srock Rządowy, stan. 2, AZP 71-53/67

Materiał ceramiczny odkryty na stanowisku przyporządkowano do dwóch poziomów chronologicznych. Starszy z nich to okres wczesnego średniowiecza, ewentualnie średniowiecza. Reprezentowany jest przez 4 fragmenty naczyń (fot. 26). Dość szeroko zaszeregowano jego datowanie w ramach XII – XIV w. Tak stosunkowo szerokie ramy czasowe wynikają ze złego stanu zachowania powierzchni ułamków, uniemożliwiającego bardziej szczegółową identyfikację.

Ryc. 6. Srock Rządowy, stan. 2. Fragmenty naczyń datowanych na okres wczesnego średniowiecza/średniowiecza (XII – XIV w.). (rys. B. Gwóźdź)

²⁰ Dziubek E., Ruta S., *Sprawozdanie z archeologicznych działań ratowniczych przeprowadzonych na terenie miasta Pabianice w latach 1998-2000*, „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 6, s. 91-101.

²¹ Marchelak I., Tyszler L., *Sprawozdanie z nadzoru archeologicznego nad budową linii kablowej elektroenergetycznej w Ozorkowie*, Łódź, mps w archiwum Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi.

²² Dziubek E., Lewandowski M., Zawilski P., *Wyniki badań przeprowadzonych w obrębie ulic Nowomiejskiej i Zgierskiej w Łodzi*, „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 8, s. 361-380.

Są one silnie zmacerowane, złuszczone i wypłukane w wyniku zapewne długotrwałego zalegania na powierzchni i ulegania wpływom warunków atmosferycznych. Wszystkie zaliczono do grupy technologicznej A. W połowie są to mało charakterystyczne, niewielkie fragmenty brzuśców. Wykonano je z gliny żelazistej schudzonej domieszką dużej ilości średnioziarnistego piasku i różnej granulacji tłuczni kamiennego z widocznym dodatkiem miki. Oba zostały wypalone w atmosferze utleniającej. W jednym przypadku widać w przełomie rozwarstwienie świadczące o technice garncarskiej kształtowania naczyń z nakładanych na siebie wałków gliny. Posiadają dwubarwne przełamy i barwę powierzchni zewnętrznych w gamie od brązowej po beżowo – szarą. Na jednym z nich (tym z lepiej zachowaną powierzchnią ścianek) widoczne są ślady obtaczania. Pozostałe dwa fragmenty brzuśców wykonane zostały w podobnej technologii, z tą różnicą, że ich przełomy są jednobarwne. Pierwszy z nich (ryc. 6: 2) jest zdobiony w sposób typowy dla okresu wczesnego średniowiecza ale również często spotykany w średniowieczu rozwinętym. Zaobserwowana na nim ornamentyka to grupa dość głęboko rytych poziomych, najpewniej dookołnych żłobków pokrywających brzusiec naczynia. Na drugim z ułamków widoczny jest ornament w postaci najprawdopodobniej poziomej linii złożonej z drobnych, punktowych, odciskanych dołków. Z dużym prawdopodobieństwem wykonano go za pomocą radełka lub grzebienia garncarskiego. Świadczyć może o tym to, że na zachowanym fragmencie zaobserwowano granicę pomiędzy częściowo zazębiającymi się liniami odcisków (ryc. 6: 1). . Analogii można dopatrywać się w znaleziskach z badań w miejscowości Zabrzezie²³, Kaszewy - Kolonia²⁴ i Gaśnie²⁵.

Na stanowisku odkryto w sumie 4 fragmenty brzuśców naczyń datowane na okres nowożytny (fot. 27). Jeden z nich reprezentował grupę technologiczną C. Jest to bardzo drobny ułamek naczynia cienkościenne, wypalonego w zaawansowanej atmosferze redukcyjnej, o jednobarwnym przełomie. Do jego wykonania użyto gliny żelazistej schudzonej małą ilością domieszki piasku drobnoziarnistego. Większa część omawianego zespołu (3 fragmenty) to ułamki brzuśców zakwalifikowanych do grupy technologicznej D, czyli wykonanych w zaawansowanej atmosferze utleniającej, z „surowymi” - niepokrytymi polewą ściankami. Zaobserwowano wśród nich wyłącznie jednobarwne przełomy. Odkryte tutaj pochodzą z naczyń

²³ Dzeduszycki W., Pelisiak A., Skowron J., *Wyniki ratowniczych badań archeologicznych na stanowisku 4 w miejscowości Zabrzezie, pow. Pajęczno, woj. łódzkie, „Badania archeologiczne na terenie odkrywkii <<Szczerców>> Kopalni Węgla Brunatnego <<Bełchatów S.A.>>”, t. 5, Poznań 2006, s. 181-260.*

²⁴ Brzejszczak R., Matysiak J.T., *Sprawozdanie z ratowniczych badań archeologicznych na stanowisku 1-7 w miejscowości Kaszewy-Kolonia, gm. Krzyżanów, woj. łódzkie, w latach 2005 i 2006, [w:] Raport 2005-2006, Warszawa 2011, s. 125-143.*

²⁵ Trzeciecki M., Smoliński A., *Badania archeologiczne na stanowiskach: Gostynin 31, Gostynin 32 oraz Gaśno 9, gm. Gostynin, woj. mazowieckie, [w:] Raport 8, Warszawa 2013, s.529-547.*

głównie cienkościennych. We wszystkich omawianych w tym miejscu przypadkach jako domieszkę schudzającą masę ceramiczną zastosowano niewielką ilość piasku droбноziarnistego. Jeden z nich został wyprodukowany z ceglastej po wypale barwy gliny żelazistej, zaś dwa – z gliny kaolinowej. Wszystkie naczynia nowożytnie były toczone na kole garncarskim. Fragmenty opisanych powyżej wyrobów można datować szeroko na XVI-XVIII w.

Do opisanych wyżej fragmentów ceramiki trudno znaleźć analogie ze względu na ich niewielkie rozmiary i znaczne zniszczenie materiału, jednak podobieństwa można szukać w okolicznych zbiorach z Nowego Miasta w Pabianicach²⁶, Ozorkowa²⁷ czy Zgierza²⁸.

Srock Rządowy, stan. 3, AZP 71-53/68

Na stanowisku tym odkryto dwa fragmenty ceramiki (fot. 28). Pierwszy z nich to niewielki fragment brzuśca cienkościennego naczynia zaliczonego do grupy technologicznej C. Wykonane ono zostało z gliny żelazistej, schudzonej niewielką ilością domieszki droбноziarnistego piasku. Cechuje je dobry wypał i jednobarwny przełam. Na zewnętrznej powierzchni widoczne są płytkie, równoległe, poziome bruzdy. Jednakże, fragment ten jest zbyt drobny aby dało się na jego podstawie zawyrokujeć o tym, czy jest to efekt zamierzonego zdobnictwa czy jedynie technologiczne ślady toczenia na kole. Drugi z ułamków to lekko rozchylony na zewnątrz, fragmentarycznie zachowany wylew bliżej nieokreślonego formalnie naczynia toczonego na kole. Reprezentuje grupę technologiczną D. Do jego wytworzenia zastosowano starannie wypaloną na kolor ceglasty glinę żelazistą, schudzoną niewielką ilością domieszki droбноziarnistego piasku. O dobrej jakości wypału świadczy jednobarwny przełam. Fragmenty opisanych powyżej wyrobów można datować szeroko na XVI-XVIII w.

Do opisanych wyżej fragmentów ceramiki trudno znaleźć analogie ze względu na ich niewielkie rozmiary i znaczne zniszczenie materiału, jednak podobieństwa można szukać w okolicznych zbiorach z Nowego Miasta w Pabianicach²⁹, Ozorkowa³⁰ czy Zgierza³¹.

²⁶ Dziubek E., Ruta S., *Sprawozdanie z archeologicznych działań ratowniczych przeprowadzonych na terenie miasta Pabianice w latach 1998-2000*, „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 6, s. 91-101.

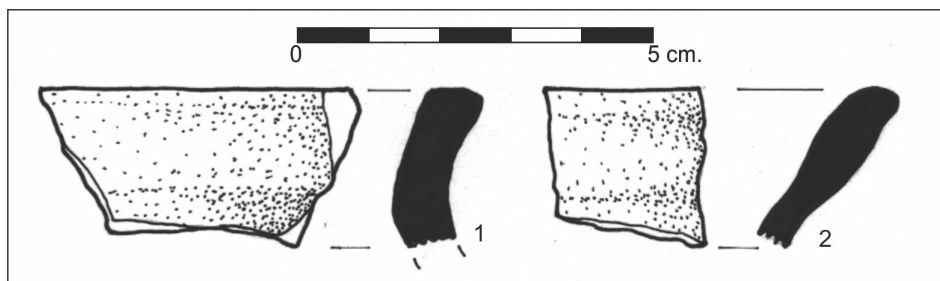
²⁷ Marchelak I., Tyszler L., *Sprawozdanie z nadzoru archeologicznego nad budową linii kablowej elektroenergetycznej w Ozorkowie*, Łódź, mps w archiwum Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi.

²⁸ Dziubek E., Lewandowski M., Zawilski P., Wyniki badań przeprowadzonych w obrębie ulic Nowomiejskiej i Zgierskiej w Łodzi, „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 8, s. 361-380.

²⁹ Dziubek E., Ruta S., *Sprawozdanie z archeologicznych działań ratowniczych przeprowadzonych na terenie miasta Pabianice w latach 1998-2000*, „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 6, s. 91-101.

³⁰ Marchelak I., Tyszler L., *Sprawozdanie z nadzoru archeologicznego nad budową linii kablowej elektroenergetycznej w Ozorkowie*, Łódź, mps w archiwum Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi.

³¹ Dziubek E., Lewandowski M., Zawilski P., Wyniki badań przeprowadzonych w obrębie ulic Nowomiejskiej i Zgierskiej w Łodzi, „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 8, s. 361-380.

Ryc. 7. Srock Rządowy, stan. 4. Fragmenty naczyń datowanych na okres nowożytny (XVI – XVIII w.). (rys. B. Gwóźdź)

Na stanowisku tym odkryto pięć fragmentów ceramiki (fot. 29). Pierwszy z nich to niewielki fragment wylewu średniościennego naczynia, prawdopodobnie garnka, zaliczonego do grupy technologicznej B czyli tzw. ceramiki „kuchennej” (ryc. 7: 1). Wykonane ono zostało z gliny żelazistej, schudzonej średnią ilością domieszki drobnoziarnistego piasku. Cechuje je dobry wypał w atmosferze redukcyjnej i trójbarwny przełam. Na obu powierzchniach widoczne są wyraźne ślady toczenia na kole. Drugi, również będący krawędzią wylewu bliżej nieokreślonego funkcjonalnie naczynia (ryc. 7: 2), pochodzi z pojemnika zakwalifikowanego do grupy technologicznej C. Choć na zachowanym fragmencie nie stwierdzono śladów charakterystycznych wyświeceń nie ma wątpliwości, że jest przedstawicielem tzw. „siwaków” o starannie zagładzonych powierzchniach. Cechuje się starannym wypałem w atmosferze redukcyjnej. Wykonany został z gliny żelazistej z niewielką ilościowo domieszką drobnego piasku.

Pozostałe fragmenty to drobne ułamki brzuśców naczyń cienkościennych. Wśród nich jeden wykonano z gliny żelazistej, pozostałe dwa z kaolinowej. Te ostatnie mają szare, okopcone powierzchnie zewnętrzne. Wszystkie one zostały wytworzone z masy ceramicznej schudzonej niewielkiej ilości domieszką piasku drobnoziarnistego. O dobrej jakości ich wypału świadczą jednobarwne przełamy. Wszystkie odkryte na stanowisku fragmenty pochodzą z naczyń toczonech na kole. Fragmenty opisanych powyżej wyrobów można datować szeroko na XVI-XVIII w.

Do opisanych wyżej fragmentów ceramiki trudno znaleźć analogie ze względu na ich niewielkie rozmiary i znaczne zniszczenie materiału, jednak podobieństwa można szukać w okolicznych zbiorach z Nowego Miasta w Pabianicach³², Ozorkowa³³ czy Zgierza³⁴.

³² Dziubek E., Ruta S., *Sprawozdanie z archeologicznych działań ratowniczych przeprowadzonych na terenie miasta Pabianice w latach 1998-2000*, „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 6, s. 91-101.

³³ Marchelak I., Tyszler L., *Sprawozdanie z nadzoru archeologicznego nad budową linii kablowej elektroenergetycznej w Ozorkowie*, Łódź, mps w archiwum Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego

Srock Rządowy, stan. 5, AZP 71-53/70

Na stanowisku odkryto 3 fragmenty ceramiki (fot. 30). Są to drobne ułamki brzuśców naczyń cienkościennych. Jeden z nich zaliczono do grupy technologicznej B. Wykonano go z gliny żelazistej z dodatkiem średniej ilości piasku średnioziarnistego oraz drobnego, ostrokrawędzistego tłucznia kamiennego. Obie jego powierzchnie posiadają szorstką fakturę, zaś na wewnętrznej wyraźnie widoczne są ślady toczenia. Naczynie wypalono w atmosferze redukcyjnej. Pozostałe dwa fragmenty zaszeregowano do grupy technologicznej D. Przy czym, jeden powstał z gliny żelazistej, drugi z kaolinowej. Masę ceramiczną obu schudzono drobnoziarnistym piaskiem. W jednym przypadku w małej, w drugim w średniej ilości. Wszystkie odkryte na stanowisku fragmenty pochodzą z naczyń toczonych na kole. Fragmenty opisanych powyżej wyrobów są mało diagnostyczne i jedynie na podstawie cech technologicznych można je datować szeroko na XVI-XVIII w.

Do opisanych wyżej fragmentów ceramiki trudno znaleźć analogie ze względu na ich niewielkie rozmiary i znaczne zniszczenie, jednak podobieństwa można szukać w zbiorach z Nowego Miasta w Pabianicach³⁵, Ozorkowa³⁶ czy Zgierza³⁷.

Srock Prywatny, stan. 1, AZP 71-53/71

Na stanowisku odkryto 11 fragmentów ceramiki oraz 1 fragment szkła naczyniowego (fot. 31). Do grupy technologicznej B zaliczono 1 mało diagnostyczny fragment średniościennego brzuśca naczynia toczzonego na kole, wypalonego w atmosferze redukcyjnej. Do jego produkcji użyto gliny żelazistej schudzonej domieszką średniej ilości drobnego piasku. W grupie technologicznej C zawiera się również tylko 1 fragment naczynia. Stanowi go niewielki fragment wywiniętego na zewnątrz wylewu (ryc. 8: 2). Pochodzi z cienkościennego naczynia o bliżej nieokreślonej formie, wypalonego w zaawansowanej temperaturze i atmosferze redukcyjnej. Wykonano je z gliny żelazistej wzbogaconej o niewielką ilość domieszki drobnego piasku. O dobrej jakości wypału świadczy jednobarwny przełam.

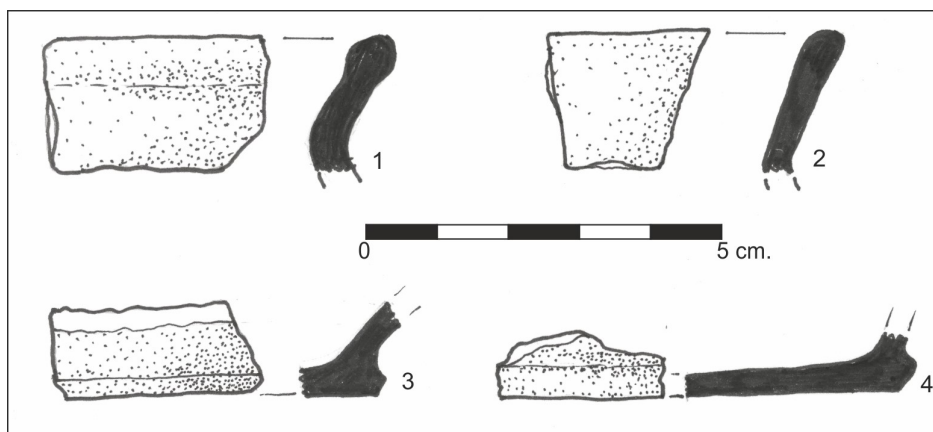
w Łodzi.

³⁴ Dziubek E., Lewandowski M., Zawilski P., Wyniki badań przeprowadzonych w obrębie ulic Nowomiejskiej i Zgierskiej w Łodzi, „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 8, s. 361-380.

³⁵ Dziubek E., Ruta S., *Sprawozdanie z archeologicznych działań ratowniczych przeprowadzonych na terenie miasta Pabianice w latach 1998-2000*, „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 6, Łódź 2000, s. 91-101.

³⁶ Marchelak I., Tyszler L., *Sprawozdanie z nadzoru archeologicznego nad budową linii kablowej elektroenergetycznej w Ozorkowie*, Łódź 2001, mps w archiwum Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi.

³⁷ Dziubek E., Lewandowski M., Zawilski P., Wyniki badań przeprowadzonych w obrębie ulic Nowomiejskiej i Zgierskiej w Łodzi, „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 8, Łódź 2002-2003 s. 361-380.

Ryc. 8. Sroek Prywatny, stan. 1. Fragmenty naczyń datowanych na okres nowożytny (XVI – XVIII w.). (rys. B. Gwóźdź)

Do trzeciej i ostatniej grupy technologicznej reprezentowanej na stanowisku – grupy D-zaszeregowano 9 ułamków naczyń. W zbiorze tym znalazły się 2 fragmenty wylewów, 5 fragmentów brzuśców i 2 będących pozostałościami den. Pierwszy z wylewów (ryc. 8: 1) pochodzi z naczynia o średniej grubości ścianek. Wykonano go z gliny żelazistej schudzonej dużą ilością gruboziarnistego piasku powodującego dobrze wyczuwalną szorstkość powierzchni ścianek. Wypalono go niezbyt starannie, w wyniku czego uzyskał barwę szaro – brunatną. Drugi zaś to przykład wypalonej w wysokiej temperaturze ceramiki cienkościenniej o barwie ceglastej. Niestety, wielkość tego ułamka nie pozwala na rekonstrukcję formy naczynia. Do jego produkcji użyto starannie wyszlamowanej gliny żelazistej z dodatkiem bardzo niewielkiej ilości drobnego piasku. Wśród brzuśców wyodrębniono 3 ułamki wykonane z gliny żelazistej. W pozostałych użyto gliny kaolinowej. Wszystkie zawierały domieszkę niewielkiej ilości piasku drobnoziarnistego. Ich przełamy były jednobarwne.

Oba odkryte na stanowisku fragmenty den (ryc. 8: 3, 4) zostały wykonane w takiej samej technologii. Do ich wytworzenia zastosowano masę ceramiczną z gliny kaolinowej schudzonej niewielką ilością drobnego piasku. Wypalono je starannie w zaawansowanej atmosferze redukcyjnej. Posiadają jednolite, jednobarwne przełamy.

Wszystkie naczynia reprezentowane na stanowisku były toczone na kole garncarskim. Fragmenty opisanych powyżej wyrobów można datować szeroko na XVI-XVIII w.

Do opisanych wyżej fragmentów ceramiki trudno znaleźć analogie ze względu na ich niewielkie rozmiary i brak cech charakterystycznych, jednak podobieństwa można szukać w zbiorach z Nowego Miasta w Pabianicach³⁸, Ozorkowa³⁹ czy Zgierza⁴⁰.

³⁸ Dziubek E., Ruta S., *Sprawozdanie z archeologicznych działań ratowniczych przeprowadzonych na terenie miasta Pabianice w latach 1998-2000*, „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 6, Łódź 2000, s. 91-101.

³⁹ Marchelak I., Tyszler L., *Sprawozdanie z nadzoru archeologicznego nad budową linii kablowej elektroenergetycznej w Ozorkowie*, Łódź 2001, mps w archiwum Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego

Oprócz materiału ceramicznego odkryto tu również pojedynczy fragment szkła naczyniowego.

Nie posiada on, niestety, żadnych cech pozwalających na rekonstrukcję formy pojemnika, z którego pochodzi. Grubość jego ścianki nie jest jednolita, waha się od 3 do 4 mm. Sugeruje to, że było to naczynie (butelka?) formowana ręcznie, nie maszynowo. W bezbarwnej masie szklanej widoczne są niewielkie bąble powietrza. Powierzchnie i przełamy pokryte są charakterystyczną, opalizującą patyną. Z braku możliwości rekonstrukcji pełnej formy datowanie przedmiotu można określić jedynie ogólnie, na okres nowożytności.

Srock Prywatny , stan. 2, AZP 71-53/72

Na stanowisku znaleziono 8 fragmentów ceramiki naczyniowej (fot. 32). Wszystkie zaszeregowano do grupy technologicznej D. Są to niewielkie fragmenty brzuśców oraz po jednym fragmentcie wylewu i dna. Wylew oraz 2 fragmenty brzuśców wykonano z gliny kaolinowej, pozostałe – z gliny żelazistej. W 4 fragmentach brzuśców odnotowano w masie ceramicznej domieszkę niewielkiej ilości drobnego piasku. W pozostałych ułamkach (w tym w wylewie i dnie) stwierdzono występowanie średniej ilości domieszki piasku średnioziarnistego. Dodatkowo, w dnie zarejestrowano obecność drobnego tłuczniwa kamiennego i fragmentów płatków miki, zaś na powierzchni jego podstawy pozostałości podsypki z tego samego materiału. Całość zbioru wymienionych wyżej fragmentów posiadała jednobarwne przełomy. Wszystkie naczynia reprezentowane na stanowisku były toczone na kole garncarskim. Fragmenty opisanych powyżej wyrobów można datować szeroko na XVI-XVIII w.

Do opisanych wyżej fragmentów ceramiki trudno znaleźć analogie ze względu na ich niewielkie rozmiary i brak cech charakterystycznych, jednak podobieństwa można szukać w zbiorach z Nowego Miasta w Pabianicach⁴¹, Ozorkowa⁴² czy Zgierza⁴³.

Srock Prywatny , stan. 3, AZP 71-53/73

Ze stanowiska pochodzi 17 fragmentów ceramiki naczyniowej. W materiale, na podstawie cech technologicznych wyróżniono dwa poziomy chronologiczne.

w Łodzi.

⁴⁰ Dziubek E., Lewandowski M., Zawilski P., Wyniki badań przeprowadzonych w obrębie ulic Nowomiejskiej i Zgierskiej w Łodzi, „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 8, Łódź 2002-2003 s. 361-380.

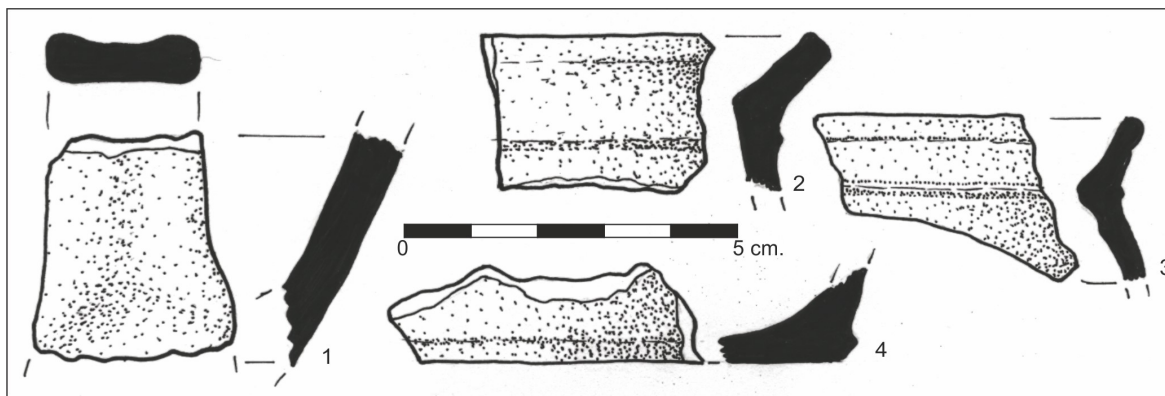
⁴¹ Dziubek E., Ruta S., *Sprawozdanie z archeologicznych działań ratowniczych przeprowadzonych na terenie miasta Pabianice w latach 1998-2000*, „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 6, Łódź 2000, s. 91-101.

⁴² Marchelak I., Tyszler L., *Sprawozdanie z nadzoru archeologicznego nad budową linii kablowej elektroenergetycznej w Ozorkowie*, Łódź 2001, mps w archiwum Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi.

⁴³ Dziubek E., Lewandowski M., Zawilski P., Wyniki badań przeprowadzonych w obrębie ulic Nowomiejskiej i Zgierskiej w Łodzi, „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 8, Łódź 2002-2003 s. 361-380.

Do pierwszej grupy, odnoszącej się do grupy B wg L. Kajzera, zaliczono 2 fragmenty ceramiki. W tym zbiorze znalazł się fragmentarycznie zachowany wylew oraz brzusiec (fot. 33). Oba zostały wykonane na kole garncarskim z gliny żelazistej wzbogaconej domieszką średniej ilości średnioziarnistego piasku. Dodatkowo, w masie ceramicznej stwierdzono obecność drobno- i średnioziarnistego tłuczni kamiennego. Od strony wewnętrznej brzuśca widoczne są wyraźne ślady ciągów powstałych w trakcie toczenia formy. Na żadnym z nich nie zarejestrowano śladów zdobienia. Ze względu na technologię ich wykonania datowanie tych fragmentów określono na okres późnego średniowiecza. Jednakże nie można wykluczyć, że w rzeczywistości pochodzą już z okresu nowożytności a zostały jedynie wytworzone z zastosowaniem technik garncarskich częściej spotykanych w okresie starszym.

Zdecydowaną większość, bo aż 15 fragmentów (fot. 34) naczyń odkrytych na stanowisku, przyporządkowano chronologicznie do okresu nowożytnego (rozumianego szeroko jako XVI – XVIII w.). Materiał ceramiczny przyporządkowano do grup technologicznych C, D i E. W pierwszej z nich znalazły się 2 fragmenty brzuśców. Wykonano je w jednolitej technologii. Masę ceramiczną z gliny żelazistej schudzono małą ilością domieszki drobnoziarnistego piasku.

Ryc. 9. Sroek Prywatny, stan. 3. Fragmenty naczyń datowanych na okres nowożytny (XVI – XVIII w.). (rys. B. Gwóźdź)

Charakteryzują się dobrym wypałem i jednobarwnymi przełomami. Nie zarejestrowano na nich żadnych śladów zdobienia powierzchni. W skład grupy technologicznej D weszły 3 fragmenty wylewów (ryc. 9 :2, 3), 1 fragment taśmowatego ucha (ryc. 9 :1) oraz 6 fragmentów brzuśców. Połowa z nich była wykonana z gliny żelazistej schudzonej domieszką piasku średnioziarnistego, głównie w niewielkiej ilości. Średnią ilość piasku zaobserwowano tylko w masie ceramicznej fragmentu ucha. Na jednym fragmencie brzuśca zaobserwowano ślady jasnobieżowej, matowej angoby nałożonej na zewnętrzną ściankę naczynia. Pozostałe fragmenty ceramiki grupy technologicznej D, w tym wszystkie wylewy, powstały z gliny kaolinowej z małą ilościowo

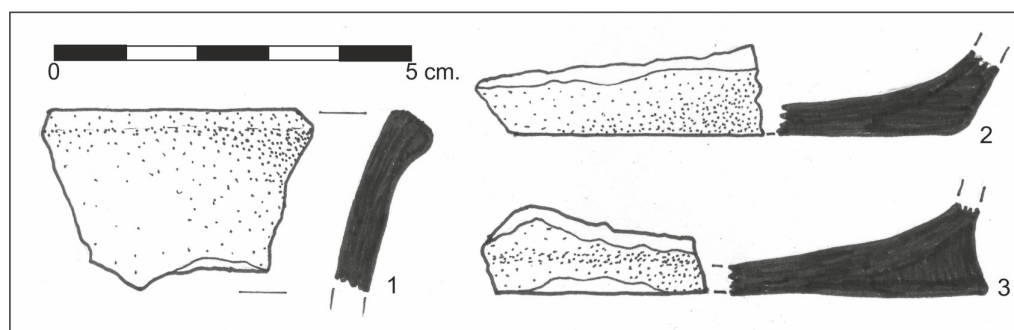
domieszką drobnego piasku. W zdecydowanej większości przełam miał jednolitą barwę. W grupie E znalazły się 2 ułamki brzuśców i 1 fragment dna (ryc. 9: 4). Jeden fragment brzuśca wykonany został z gliny żelazistej, pozostałe fragmenty z gliny kaolinowej. We wszystkich masa ceramiczna została schudzona jedynie domieszką małej ilości drobnego piasku. Polewa pokrywająca powierzchnie zachowała się ledwie szczątkowo, była silnie złuszczona. Zarejestrowano ją jedynie po wewnętrznej stronie naczyń. W przypadku brzuśców było to szkliwo koloru zielonego i żółtego. Na denko nałożono szkliwo bezbarwne.

Wszystkie naczynia omówione powyżej były toczone na kole garncarskim. Fragmenty opisanych powyżej wyrobów można datować na XVI-XVIII w.

Do opisanych wyżej fragmentów ceramiki trudno znaleźć analogie ze względu na ich niewielkie rozmiary i brak cech charakterystycznych, jednak podobieństwa można szukać w zbiorach z Nowego Miasta w Pabianicach⁴⁴, Ozorkowa⁴⁵ czy Zgierza⁴⁶.

Srock Prywatny , stan. 4, AZP 71-53/74

Na stanowisku znaleziono 8 fragmentów ceramiki naczyniowej (fot. 35). Grupę technologiczną B reprezentują 2 ułamki naczyń -1 wylew (ryc. 10: 1) i 1 brzusiec. Wykonano je z gliny żelazistej schudzonej średnią ilością piasku drobnoziarnistego. Powierzchnie ścianek i przełomy są barwy szarej. O zaawansowanej temperaturze wypału świadczy jednobarwność tych ostatnich.

Ryc. 10 . Srock Prywatny, stan. 4. Fragmenty naczyń datowanych na okres nowożytny (XVI – XVIII w.). (rys. B. Gwóźdź)

Do grupy technologicznej C zaszeregowano 1 mały fragment bliżej nieokreślonego

⁴⁴ Dziubek E., Ruta S., *Sprawozdanie z archeologicznych działań ratowniczych przeprowadzonych na terenie miasta Pabianice w latach 1998-2000*, „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 6, Łódź 2000, s. 91-101.

⁴⁵ Marchelak I., Tyszler L., *Sprawozdanie z nadzoru archeologicznego nad budową linii kablowej elektroenergetycznej w Ozorkowie*, Łódź 2001, mps w archiwum Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi.

⁴⁶ Dziubek E., Lewandowski M., Zawilski P., *Wyniki badań przeprowadzonych w obrębie ulic Nowomiejskiej i Zgierskiej w Łodzi*, „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 8, Łódź 2002-2003 s. 361-380.

formalnie naczynia cienkościennego. Został on wypalony w atmosferze redukcyjnej. Wykonano go z gliny żelazistej ze śladową ilością domieszki droбноziarnistego piasku. Cechuje go jasnoszara barwa ścianek i przełamu.

W grupie E znalazły się 4 fragmenty ceramiki, w tym 2 fragmenty den i 2 mało diagnostyczne ułamki brzuśców. Jedno z den i brzuśce wykonane zostały z gliny żelazistej schudzonej niewielką ilością drobnego piasku. Przy czym w masie ceramicznej tego pierwszego zaobserwowano również obecność piasku o większej granulacji. Naczynie to było od strony wewnętrznej pokryte cienką warstwą matowej, pierwotnie najprawdopodobniej białej, angoby. Drugie dno (ryc. 10: 2) pochodzi od naczynia wytworzonego z gliny kaolinowej, schudzonej średnią ilością piasku droбноziarnistego. Wszystkie wymienione wyżej fragmenty mają przełamy jednobarwne.

Grupę technologiczną E reprezentuje pojedynczy fragment dna z podcięciem (ryc. 10: 3). Do jego produkcji zastosowano starannie wyszlamowaną glinę żelazistą schudzoną śladową ilością drobnego piasku. Szczątkowo zachowana polewa koloru żółtego zaobserwowana została tylko na zewnętrznej powierzchni ścianki i spodzie naczynia.

Wszystkie naczynia omówione powyżej były toczone na kole garncarskim. Fragmenty opisanych powyżej wyrobów można datować na XVI-XVIII w.

Do opisanych wyżej fragmentów ceramiki trudno znaleźć analogie ze względu na ich niewielkie rozmiary i brak cech charakterystycznych, jednak podobieństwa można szukać w zbiorach z Nowego Miasta w Pabianicach⁴⁷, Ozorkowa⁴⁸ czy Zgierza⁴⁹.

⁴⁷ Dziubek E., Ruta S., *Sprawozdanie z archeologicznych działań ratowniczych przeprowadzonych na terenie miasta Pabianice w latach 1998-2000*, „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 6, Łódź 2000, s. 91-101.

⁴⁸ Marchelak I., Tyszler L., *Sprawozdanie z nadzoru archeologicznego nad budową linii kablowej elektroenergetycznej w Ozorkowie*, Łódź 2001, mps w archiwum Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi.

⁴⁹ Dziubek E., Lewandowski M., Zawilski P., *Wyniki badań przeprowadzonych w obrębie ulic Nowomiejskiej i Zgierskiej w Łodzi*, „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 8, Łódź 2002-2003 s. 361-380.

Dokumentacja fotograficzna ruchomego materiału zabytkowego.

Fot. 18. Srock Prywatny, stan. 5 (nr AZP: 71-53/75). Zabytki krzemienne, strona wierzchnia. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 19. Srock Prywatny, stan. 5 (nr AZP: 71-53/75). Zabytki krzemienne, strona spodnia. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 20. Srock Prywatny, stan. 5 (nr AZP: 71-53/75). Odłupek retuszowany – zbliżenie. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 21. Srock, stan. 5 (nr AZP: 71-53/39). Zabytkowy materiał ceramiczny datowany na późne średniowiecze. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 22. Srock, stan. 5 (nr AZP: 71-53/39). Zabytkowy materiał ceramiczny datowany na XVI – XVIII w. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 23. Srock, stan. 3 (nr AZP: 71-53/54). Zabytkowy materiał ceramiczny i szklany datowany na XV – XVIII w. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 24. Sroek Rządowy, stan. 1 (nr AZP: 71-53/66). Zabytkowy materiał ceramiczny datowany na XII – XIV w. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 25. Sroek Rządowy, stan. 1 (nr AZP: 71-53/66). Zabytkowy materiał ceramiczny datowany na XVI – XVIII w. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 26. Sroek Rządowy, stan. 2 (nr AZP: 71-53/67). Zabytkowy materiał ceramiczny datowany na XII – XIV w. (fot. B. Gwóźdź)

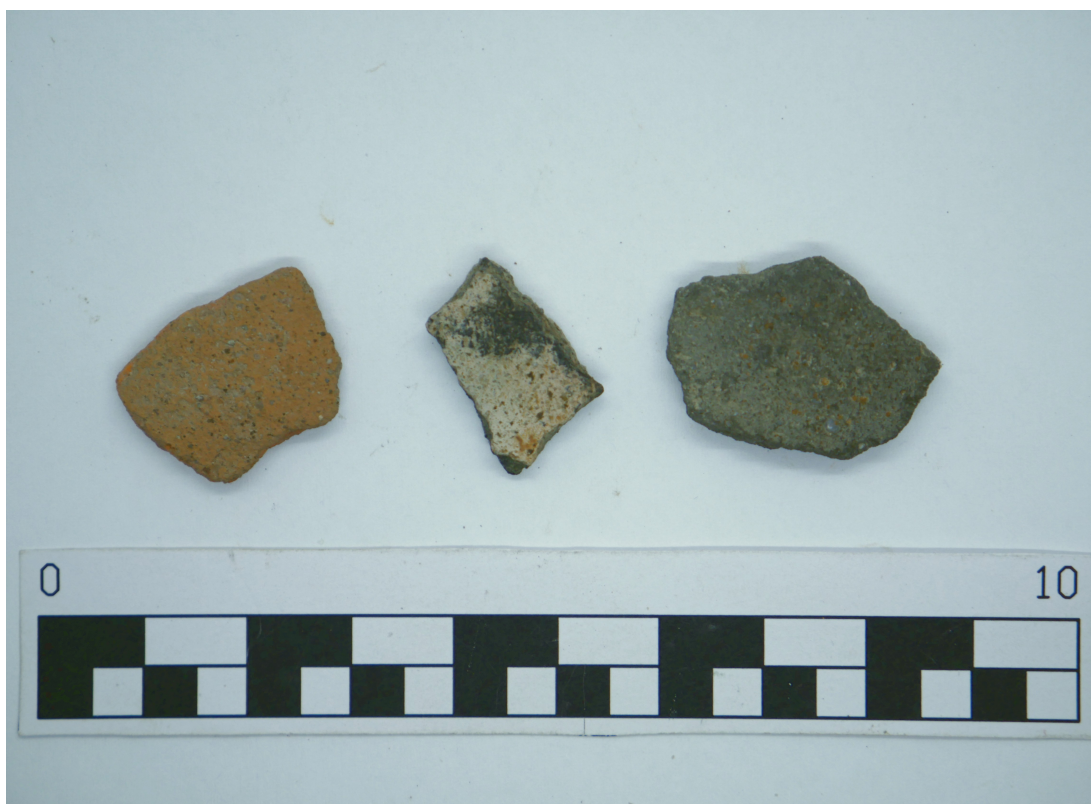
Fot. 27. Sroek Rządowy, stan. 2 (nr AZP: 71-53/67). Zabytkowy materiał ceramiczny datowany na XVI – XVIII w. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 28. Srock Rządowy, stan. 3 (nr AZP: 71-53/68). Zabytkowy materiał ceramiczny datowany na XVI – XVIII w. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 29. Srock Rządowy, stan. 4 (nr AZP: 71-53/69). Zabytkowy materiał ceramiczny datowany na XVI – XVIII w. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 30. Sroek Rządowy, stan. 5 (nr AZP: 71-53/70). Zabytkowy materiał ceramiczny datowany na XVI – XVIII w. (fot. B. Gwóźdź)

Fot.31. Sroek Prywatny, stan. 1 (nr AZP: 71-53/71). Zabytkowy materiał ceramiczny i szklany datowany na XVI – XVIII w. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 32. Sroek Prywatny, stan. 2 (nr AZP: 71-53/72). Zabytkowy materiał ceramiczny datowany na XVI – XVIII w. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 33. Sroek Prywatny, stan. 3 (nr AZP: 71-53/73). Zabytkowy materiał ceramiczny datowany na późne średniowiecze. (fot. B. Gwóźdź)

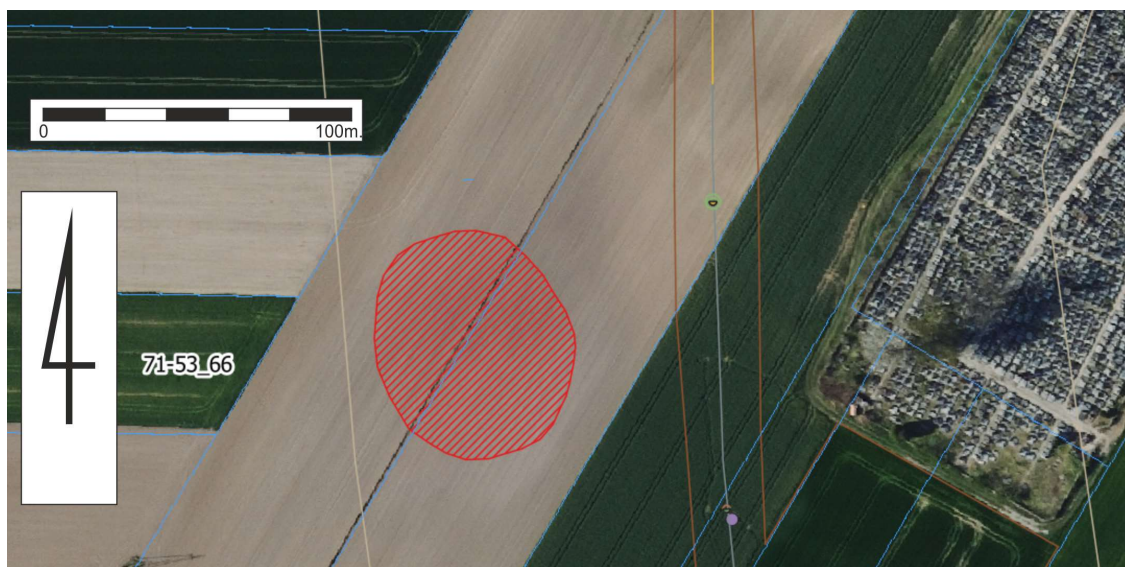
Fot. 34. Srock Prywatny, stan. 3 (nr AZP: 71-53/73). Zabytkowy materiał ceramiczny datowany na XVI – XVIII w. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 35. Srock Prywatny, stan. 4 (nr AZP: 71-53/74). Zabytkowy materiał ceramiczny datowany na XVI – XVIII w. (fot. B. Gwóźdź)

6. Katalog stanowisk archeologicznych

1. Miejscowość: Srock Rządowy, stan. 1.

Ryc. 11. Srock Rządowy, stan. 1. Lokalizacja na ortofotomapie w skali 1:2000.

Gmina: Moszczenica, powiat: piotrkowski, województwo: łódzkie

Nr obszaru AZP: 71-53

Nr stanowiska w miejscowości: 1

Nr stanowiska w obrębie obszaru: 66

Oznaczenie stanowiska na mapie: 71-53_66

Nr działek ewidencyjnych: 373/3, 374 obręb Srock Rządowy

Położenie geograficzne punktu centralnego: N: 51°32'08.70"; E: 19°37'05.77"

Współrzędne geodezyjne granic stanowiska (układ współrzędnych CS2000 strefa 7):

X min.: 7404109.67, Y min.: 5712130.14, X max.: 7404176.14, Y max: 5712204.55

Kilometraż w pasie drogowym: od 1+010 do 1+080

Stanowisko: nowoodkryte

Klasyfikacja kulturowo-chronologiczna: 1. średniowiecze – XII – XIV w.; 2. XVI – XVIII w.

Charakter stanowiska: 1. osada; 2. punkt osadniczy

Powierzchnia stanowiska (w arach): 37,5

Zasięg stanowiska w ramach planowanej inwestycji (w arach): poza liniami rozgraniczenia

Wskazania konserwatorskie: brak

Uwagi: Stanowisko położone jest na terenie użytkowanym rolniczo – polu ornym. Warunki obserwacyjne na obszarze pola ornego były niekorzystne. Stanowisko wytypowano do prospekcji na podstawie analizy zdjęć satelitarnych, na których widoczne są znaczniki roślinne (ryc. 24, 25). Znaczniki te zlokalizowane są zarówno w strefie stwierdzenia występowania

materiału zabytkowego na powierzchni jak i poza nią. Nie można wykluczyć, że granice stanowiska nie pokrywają się w pełni z granicami określonymi na podstawie dyspersji materiału na powierzchni gruntu. Na stanowisku odkryto 10 fragmentów ceramiki datowanej na XII – XIV w. oraz 8 fragmentów ceramiki nowożytnej (XVI – XVIII w.). Stanowisko nie jest bezpośrednio zagrożone budową drogi, chociaż znajduje się w bezpośredniej bliskości linii rozgraniczenia inwestycji.

Fot. 36. Stanowisko Srock Rządowy, stan.1, nr AZP 71-53_66. Widok z kierunku NE w kierunku SW. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 37. Stanowisko Srock Rządowy, stan.1, nr AZP 71-53_66. Widok z kierunku SE w kierunku NW. (fot. B. Gwóźdź)

2. Miejscowość: Srock Rządowy, stan. 2.

Ryc. 12. Srock Rządowy, stan. 2. Lokalizacja na ortofotomapie w skali 1:2000.

Gmina: Moszczenica, powiat: piotrkowski, województwo: łódzkie
Nr obszaru AZP: 71-53

Nr stanowiska w miejscowości: 2

Nr stanowiska w obrębie obszaru: 67

Oznaczenie stanowiska na mapie: 71-53_67

Nr działek ewidencyjnych: 374, 375, 418 obręb Srock Rządowy

Położenie geograficzne punktu centralnego: N: 51°32'09.65"; E: 19°37'10.92"

Współrzędne geodezyjne granic stanowiska (układ współrzędnych CS2000 strefa 7):

X min.: 7404212.47, Y min.: 5712156.03, X max.: 7404254.07, Y max.: 5712210.85

Kilometraż w pasie drogowym: od 1+000 do 1+060

Stanowisko: nowoodkryte

Klasyfikacja kulturowo-chronologiczna: 1. średniowiecze – XII – XIV w.; 2. XVI – XVIII w.

Charakter stanowiska: 1. punkt osadniczy; 2. punkt osadniczy

Powierzchnia stanowiska (w arach): 18

Zasięg stanowiska w ramach planowanej inwestycji (w arach): 10

Wskazania konserwatorskie: przedinwestycyjne archeologiczne badania sondażowe. Warunki obserwacji powierzchniowej były niekorzystne. Zasięg określony w trakcie badań może nie być w pełni odpowiadający rzeczywistości. Sugeruje się badania sondażowe na odcinku km od 0+950 do 1+100. Proponuje się wykonanie wykopów o łącznej powierzchni 1,5 ara.

Uwagi: Stanowisko położone jest na terenie użytkowanym rolniczo – polu ornym. Warunki obserwacyjne na obszarze pola ornego były zadowalające. Stanowisko wytypowano do prospekcji na podstawie analizy zdjęć satelitarnych, na których widoczne są znaczki roślinne

(ryc. 24, 25). Znaczniki te zlokalizowane są zarówno w strefie stwierdzenia występowania materiału zabytkowego na powierzchni jak i poza nią. Nie można wykluczyć, że granice stanowiska nie pokrywają się w pełni z granicami określonymi na podstawie dyspersji materiału na powierzchni gruntu. Na stanowisku odkryto 4 fragmenty ceramiki datowanej na XII – XIV w. oraz 4 fragmenty ceramiki nowożytniej (XVI – XVIII w.). Część stanowiska w granicach określonych na podstawie dyspersji materiału zabytkowego na powierzchni wchodzi w bezpośrednią kolizję z liniami rozgraniczenia inwestycji. Istnieje ewentualność, że stanowi jedność ze stanowiskiem Srock Rządowy, stan. 1 (nr AZP: 71-53_66). Jednakże, przed przeprowadzeniem archeologicznych badań sondażowych pozostaje to jedynie w sferze hipotezy do weryfikacji.

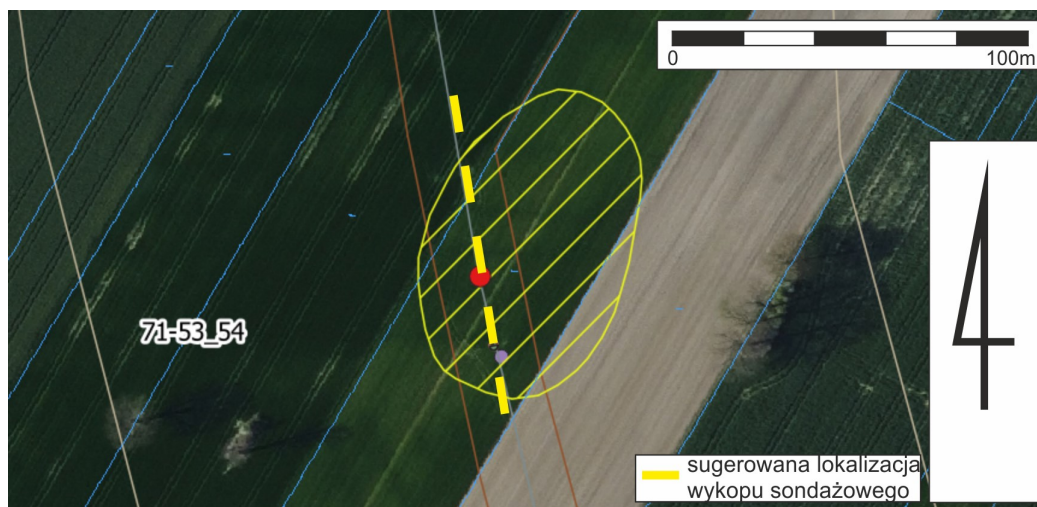

Fot. 38. Stanowisko Srock Rządowy, stan.2, nr AZP 71-53_67. Widok z kierunku NW w kierunku SE. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 39. Stanowisko Srock Rządowy, stan.2, nr AZP 71-53_67. Widok z kierunku SW w kierunku NE. (fot. B. Gwóźdź)

3. Miejscowość: Srock, stan. 3

Ryc. 13. Srock, stan. 2. Lokalizacja na ortofotomapie w skali 1:2000.

Gmina: Moszczenica, powiat: piotrkowski, województwo: łódzkie

Nr obszaru AZP: 71-53

Nr stanowiska w miejscowości: 3

Nr stanowiska w obrębie obszaru: 54

Oznaczenie stanowiska na mapie: 71-53_54

Nr działek ewidencyjnych: 380, 381, 382 obręb Srock Rządowy

Położenie geograficzne punktu centralnego: N: 51°32'01.75"; E: 19°37'11.89"

Współrzędne geodezyjne punktu centralnego stanowiska (układ współrzędnych CS2000 strefa 7): X: 7404249.70, Y: 5711935.96

Współrzędne geodezyjne granic stanowiska w zasięgu mapy stanowiska przeniesionej z archiwalnej karty AZP (układ współrzędnych CS2000 strefa 7):

X min.: 7404232.38, Y min.: 5711901.49, X max.: 7404295.38, Y max.: 5711989.34

Kilometraż w pasie drogowym: 1+280; (w zasięgu mapy stanowiska przeniesionym z archiwalnej karty AZP: od km. 1+230 do km. 1+320)

Stanowisko: znane z wcześniejszych badań AZP

Klasyfikacja kulturowo-chronologiczna: XVI – XVIII w.

Charakter stanowiska: ślad osadnictwa; (wg danych archiwalnych osada)

Powierzchnia stanowiska (w arach): 1; (w zasięgu mapy stanowiska przeniesionym z archiwalnej karty AZP: 39 arów)

Zasięg stanowiska w ramach planowanej inwestycji (w arach): 1; (w zasięgu mapy stanowiska przeniesionym z archiwalnej karty AZP: 15,5 ara)

Fot. 40. Stanowisko Srock, stan.2, nr AZP 71-53_54. Widok z kierunku N w kierunku S. (fot. B. Gwóźdź)

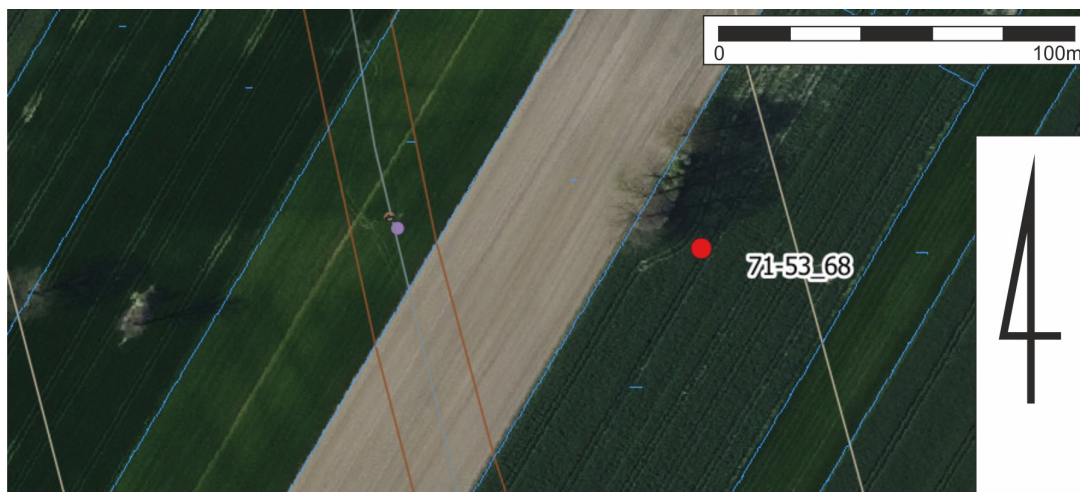

Fot. 41. Stanowisko Srock, stan.2, nr AZP 71-53_54. Widok z kierunku S w kierunku N. (fot. B. Gwóźdź)

Wskazania konserwatorskie: przedinwestycyjne archeologiczne badania sondażowe. Sugeruje się przeprowadzenie archeologicznych badań sondażowych w obrębie zasięgu archiwalnego przeniesionego z wcześniejszej karty AZP, czyli w km. od 1+230 do 1+320. Proponuje się wykonanie wykopów o łącznej powierzchni 1,0 ara.

Uwagi: Stanowisko położone jest na terenie użytkowanym rolniczo – polu ornym. Warunki obserwacyjne na obszarze pola ornego były niekorzystne – przyprószone sieczką i łupinami kłosów rzysko. Zapewne z tego względu odkryto tu w trakcie przedmiotowych badań zaledwie 1 fragment naczynia ceramicznego oraz 1 fragment stopki szklanego kielicha lub pucharka datowane szeroko na XV – XVIII w. W trakcie badań AZP prowadzonych w 1985 r. na stanowisku odkryto liczniejszą ceramikę datowaną na XVI – XVIII w. Zasięg stanowiska został wówczas określony szerzej niż na podstawie aktualnej obserwacji. Archiwalny zasięg został przeniesiony i zamieszczony na mapach zawartych w niniejszym opracowaniu. Stanowisko znajduje się w kolizji z liniami rozgraniczenia inwestycji.

4. Miejscowość: Srock Rządowy, stan. 3

Ryc. 14. Srock Rządowy, stan. 3. Lokalizacja na ortofotomapie w skali 1:2000.

Gmina: Moszczenica, powiat: piotrkowski, województwo: łódzkie

Nr obszaru AZP: 71-53

Nr stanowiska w miejscowości: 3

Nr stanowiska w obrębie obszaru: 68

Oznaczenie stanowiska na mapie: 71-53_68

Nr działek ewidencyjnych: 420/8 obręb Srock Rządowy

Położenie geograficzne punktu centralnego: N: 51°32'00.84"; E: 19°37'16.64"

Współrzędne geodezyjne punktu centralnego stanowiska (układ współrzędnych CS2000 strefa 7): X: 7404341.29, Y: 5711907.78

Kilometraż w pasie drogowym: 1+330

Stanowisko: nowoodkryte

Klasyfikacja kulturowo-chronologiczna: XVI – XVIII w.

Charakter stanowiska: ślad osadnictwa

Powierzchnia stanowiska (w arach): 1

Zasięg stanowiska w ramach planowanej inwestycji (w arach): poza liniami rozgraniczenia

Wskazania konserwatorskie: brak

Uwagi: Stanowisko położone jest na terenie użytkowanym rolniczo – polu ornym. Warunki obserwacyjne na obszarze pola ornego były zadowalające. Odkryto 2 fragmenty naczyń datowane szeroko na XVI – XVIII w. Stanowisko nie znajduje się w kolizji z liniami rozgraniczenia inwestycji.

Fot. 42. Stanowisko Srock Rządowy, stan.3, nr AZP 71-53_68. Widok z kierunku SW w kierunku NE. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 43. Stanowisko Srock Rządowy, stan.3, nr AZP 71-53_68. Widok z kierunku NE w kierunku SW. (fot. B. Gwóźdź)

5. Miejscowość: Srock Rządowy, stan. 4.

Ryc. 15. Srock Rządowy, stan. 4. Lokalizacja na ortofotomapie w skali 1:2000.

Gmina: Moszczenica, powiat: piotrkowski, województwo: łódzkie

Nr obszaru AZP: 71-53

Nr stanowiska w miejscowości: 4

Nr stanowiska w obrębie obszaru: 69

Oznaczenie stanowiska na mapie: 71-53_69

Nr działek ewidencyjnych: 384/2, 386 obręb Srock Rządowy

Położenie geograficzne punktu centralnego: N: 51°31'57.58"; E: 19°37'16.92"

Współrzędne geodezyjne granic stanowiska (układ współrzędnych CS2000 strefa 7):

X min.: 7404330.31, Y min.: 5711786.09, X max.: 7404365.22, Y max.: 5711823.84

Kilometraż w pasie drogowym: od 1+415 do 1+455

Stanowisko: nowoodkryte

Klasyfikacja kulturowo-chronologiczna: XVI – XVIII w.

Charakter stanowiska: punkt osadniczy

Powierzchnia stanowiska (w arach): 8,5

Zasięg stanowiska w ramach planowanej inwestycji (w arach): poza liniami rozgraniczenia

Wskazania konserwatorskie: brak

Uwagi: Stanowisko położone jest na terenie użytkowanym rolniczo – polu ornym. Warunki obserwacyjne na obszarze pola ornego były ograniczone uprawami kukurydzy. Odkryto 5 fragmentów naczyń datowanych szeroko na XVI – XVIII w. Stanowisko nie znajduje się w kolizji z liniami rozgraniczenia inwestycji.

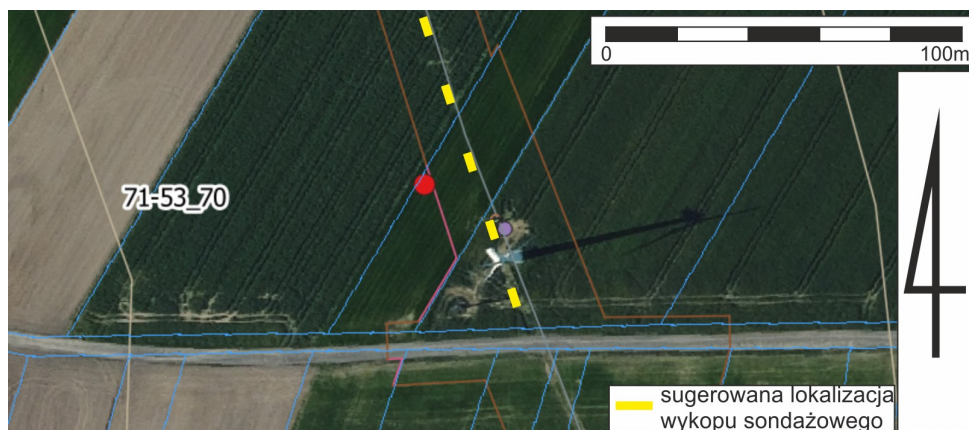

Fot. 44. Stanowisko Srock Rządowy, stan.4, nr AZP 71-53_69. Widok z kierunku SE w kierunku NW. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 45. Stanowisko Srock Rządowy, stan.4, nr AZP 71-53_69. Widok z kierunku NW w kierunku SE. (fot. B. Gwóźdź)

6. Miejscowość: Srock Rządowy, stan. 5.

Ryc. 16. Srock Rządowy, stan. 5. Lokalizacja na ortofotomapie w skali 1:2000.

Gmina: Moszczenica, powiat: piotrkowski, województwo: łódzkie

Nr obszaru AZP: 71-53

Nr stanowiska w miejscowości: 5

Nr stanowiska w obrębie obszaru: 70

Oznaczenie stanowiska na mapie: 71-53_70

Nr działek ewidencyjnych: 384/2 obręb Srock Rządowy

Położenie geograficzne punktu centralnego: N: 51°31'55.20"; E: 19°37'14.13"

Współrzędne geodezyjne punktu centralnego stanowiska (układ współrzędnych CS2000 strefa 7): X: 7404389.88, Y: 5711734.47

Kilometraż w pasie drogowym: 1+485

Stanowisko: nowoodkryte

Klasyfikacja kulturowo-chronologiczna: XVI – XVIII w.

Charakter stanowiska: ślad osadnictwa

Powierzchnia stanowiska (w arach): 1

Zasięg stanowiska w ramach planowanej inwestycji (w arach): 1

Wskazania konserwatorskie: przedinwestycyjne archeologiczne badania sondażowe. Ze względu na niezadawalające warunki obserwacji powierzchniowej sugeruje się przeprowadzenie archeologicznych badań sondażowych w szerszym zasięgu. Proponuje się rozpoznanie sondażowe z zakresie od km 1+430 do km 1+530. Sugerowana powierzchnia łączna wykopów wynosi 0,5 ara

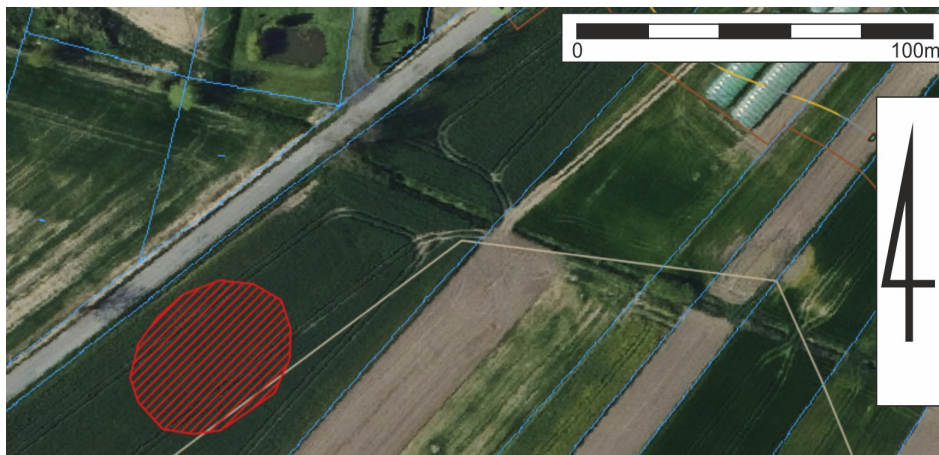
Uwagi: Stanowisko położone jest na terenie użytkowanym rolniczo – polu ornym. Warunki obserwacyjne na obszarze pola ornego były ograniczone uprawami kukurydzy. Odkryto tu 3 fragmenty naczyń datowanych szeroko na XVI – XVIII w. Stanowisko, w granicach określonych dyspersją materiału, nie znajduje się w kolizji z liniami rozgraniczenia inwestycji.

Jednakże, znajduje się dokładnie na ich skraju. Biorąc pod uwagę złe warunki obserwacji powierzchniowej należy się liczyć z ewentualnością szerszego jego zasięgu rzeczywistego, w tym w pasie linii rozgraniczających.

Fot. 46. Stanowisko Srock Rządowy, stan. 5, nr AZP 71-53_70. Widok z kierunku NE w kierunku SW. (fot. B. Gwóźdź)

7. Miejscowość: Srock Prywatny, stan. 1.

Ryc. 17. Srock Prywatny, stan. 1. Lokalizacja na ortofotomapie w skali 1:2000.

Gmina: Moszczenica, powiat: piotrkowski, województwo: łódzkie

Nr obszaru AZP: 71-53

Nr stanowiska w miejscowości: 1

Nr stanowiska w obrębie obszaru: 71

Oznaczenie stanowiska na mapie: 71-53_71

Nr działek ewidencyjnych: 71/7 obręb Srock Prywatny

Położenie geograficzne punktu centralnego: N: 51°31'40.60"; E: 19°37'14.80"

Współrzędne geodezyjne granic stanowiska (układ współrzędnych CS2000 strefa 7):

X min.: 7404275.36, Y min.: 5711261.31, X max.: 7404320.67, Y max.: 5711304.64

Kilometraż w pasie drogowym: od 1+840 do 1+880

Stanowisko: nowoodkryte

Klasyfikacja kulturowo-chronologiczna: XVI – XVIII w.

Charakter stanowiska: osada

Powierzchnia stanowiska (w arach): 14,5

Zasięg stanowiska w ramach planowanej inwestycji (w arach): poza liniami rozgraniczenia

Wskazania konserwatorskie: brak

Uwagi: Stanowisko położone jest na terenie użytkowanym rolniczo – polu ornym. Warunki obserwacyjne na obszarze pola ornego były dobre. Odkryto 11 fragmentów ceramiki naczyniowej i 1 fragment szkła butelkowego (?) datowane szeroko na XVI – XVIII w. Stanowisko nie jest bezpośrednio zagrożone budową drogi.

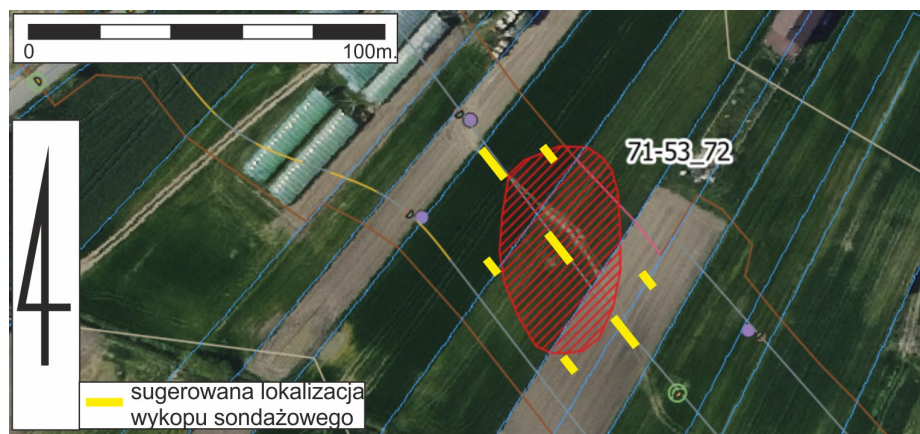

Fot. 47. Stanowisko Srock Prywatny, stan. 1, nr AZP 71-53_71. Widok z kierunku N w kierunku S. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 48. Stanowisko Srock Prywatny, stan. 1, nr AZP 71-53_71. Widok z kierunku NE w kierunku SW. (fot. B. Gwóźdź)

8. Miejscowość: Srock Prywatny, stan. 2.

Ryc. 18. Srock Prywatny, stan. 2. Lokalizacja na ortofotomapie w skali 1:2000.

Gmina: Moszczenica, powiat: piotrkowski, województwo: łódzkie

Nr obszaru AZP: 71-53

Nr stanowiska w miejscowości: 2

Nr stanowiska w obrębie obszaru: 72

Oznaczenie stanowiska na mapie: 71-53_72

Nr działek ewidencyjnych: 74/1, 75/1, 194/1 obręb Srock Prywatny

Położenie geograficzne punktu centralnego: N: 51°31'42.40"; E: 19°37'26.86"

Współrzędne geodezyjne granic stanowiska (układ współrzędnych CS2000 strefa 7):

X min.: 7404510.02, Y min.: 5711305.88, X max.: 7404544.08, Y max.: 5711364.09

Kilometraż w pasie drogowym: od 1+920 do 1+980

Stanowisko: nowoodkryte

Klasyfikacja kulturowo-chronologiczna: XVI – XVIII w.

Charakter stanowiska: osada

Powierzchnia stanowiska (w arach): 16,5

Zasięg stanowiska w ramach planowanej inwestycji (w arach): 15,5

Wskazania konserwatorskie: przedinwestycyjne archeologiczne badania sondażowe. Ze względu na słabe warunki obserwacji powierzchniowej sugeruje się przeprowadzenie archeologicznych badań sondażowych w szerszym zasięgu. Proponuje się rozpoznanie sondażowe w zakresie od km 1+900 do km 2+000. Sugerowana powierzchnia łączna wykopów wynosi 1,0 ar.

Uwagi: Stanowisko położone jest na terenie użytkowanym rolniczo – polu ornym. Warunki obserwacyjne na obszarze pola ornego były zadawalające. Odkryto tu 8 fragmentów naczyń datowanych szeroko na XVI – XVIII w. Stanowisko częściowo wchodzi w kolizję z pasem określonym liniami rozgraniczenia inwestycji.

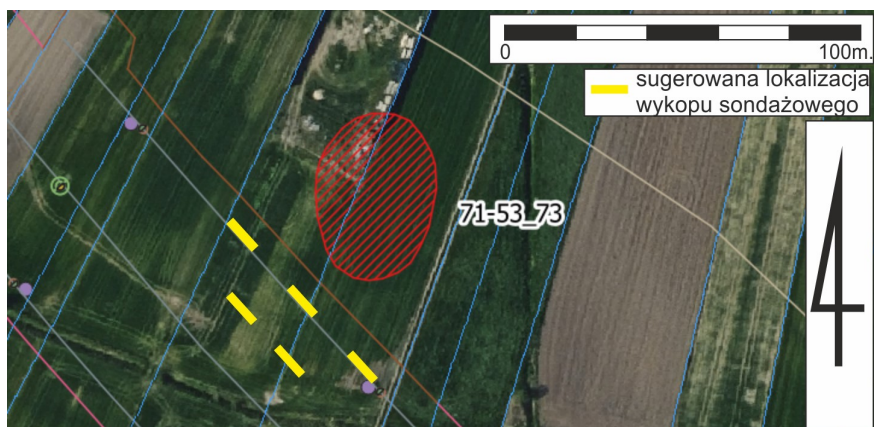

Fot. 49. Stanowisko Srock Prywatny, stan. 2, nr AZP 71-53_72. Widok z kierunku S w kierunku N. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 50. Stanowisko Srock Prywatny, stan. 2, nr AZP 71-53_72. Widok z kierunku N w kierunku S. (fot. B. Gwóźdź)

9. Miejscowość: Srock Prywatny, stan. 3.

Ryc. 19. Srock Prywatny, stan. 3. Lokalizacja na ortofotomapie w skali 1:2000.

Gmina: Moszczenica, powiat: piotrkowski, województwo: łódzkie

Nr obszaru AZP: 71-53

Nr stanowiska w miejscowości: 3

Nr stanowiska w obrębie obszaru: 73

Oznaczenie stanowiska na mapie: 71-53_73

Nr działek ewidencyjnych: 80, 81 obręb Srock Prywatny

Położenie geograficzne punktu centralnego: N: 51°31'41.01"; E: 19°37'33.16"

Współrzędne geodezyjne granic stanowiska (układ współrzędnych CS2000 strefa 7):

X min.: 7404632.30, Y min.: 5711268.07, X max.: 7404666.41, Y max.: 5711315.08

Kilometraż w pasie drogowym: od 2+045 do 2+090

Stanowisko: nowoodkryte

Klasyfikacja kulturowo-chronologiczna: 1. późne średniowiecze; 2. XVI – XVIII w.

Charakter stanowiska: 1. ślad osadnictwa; 2. osada

Powierzchnia stanowiska (w arach): 12,5

Zasięg stanowiska w ramach planowanej inwestycji (w arach): poza liniami rozgraniczenia (?)

Wskazania konserwatorskie: przedinwestycyjne archeologiczne badania sondażowe. Południowa granica stanowiska wyznaczona na podstawie dyspersji materiału ruchomego przebiega kilka metrów od linii rozgraniczenia. Z tego względu oraz biorąc pod uwagę niesatysfakcjonujące warunki obserwacji powierzchniowej sugeruje się przeprowadzenie archeologicznych badań sondażowych w obrębie linii rozgraniczenia inwestycji. Proponuje się rozpoznanie sondażami o łącznej powierzchni 1 ara, z zakresie od km 2+025 do km 2+125, po N stronie cieku wodnego.

Uwagi: Stanowisko położone jest na terenie użytkowanym rolniczo – polu ornym. Warunki obserwacyjne na obszarze pola ornego były niekorzystne, dużą część stanowiska zajmowały

uprawy kukurydzy. Odkryto tu 2 fragmenty naczyń datowanych ostrożnie na okres późnego średniowiecza oraz 15 fragmentów ceramiki datowanej szeroko na XVI – XVIII w. Stanowisko, w granicach określonych dyspersją materiału, nie znajduje się w kolizji z liniami rozgraniczenia inwestycji. Jednakże, znajduje się w ich bliskim sąsiedztwie. Biorąc pod uwagę złe warunki obserwacji powierzchniowej należy się liczyć z ewentualnością szerszego jego zasięgu rzeczywistego, w tym w pasie linii rozgraniczających.

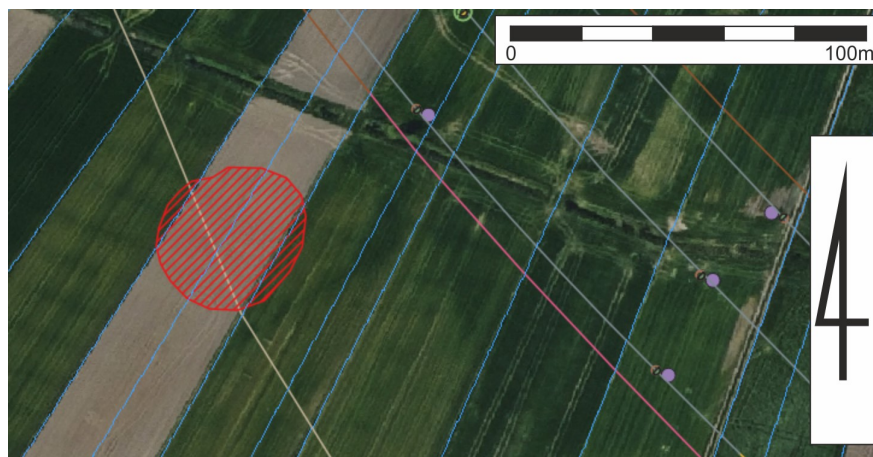

Fot. 51. Stanowisko Srock Prywatny, stan. 3, nr AZP 71-53_73. Widok z kierunku SW w kierunku NE. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 52. Stanowisko Srock Prywatny, stan. 3, nr AZP 71-53_73. Widok z kierunku SE w kierunku NW. (fot. B. Gwóźdź)

10. Miejscowość: Srock Prywatny, stan. 4.

Ryc. 20. Srock Prywatny, stan. 4. Lokalizacja na ortofotomapie w skali 1:2000.

Gmina: Moszczenica, powiat: piotrkowski, województwo: łódzkie

Nr obszaru AZP: 71-53

Nr stanowiska w miejscowości: 4

Nr stanowiska w obrębie obszaru: 74

Oznaczenie stanowiska na mapie: 71-53_74

Nr działek ewidencyjnych: 194/1, 75/1, 76/1, 77/1 obręb Srock Prywatny

Położenie geograficzne punktu centralnego: N: 51°31'38.96"; E: 19°37'25.33"

Współrzędne geodezyjne granic stanowiska (układ współrzędnych CS2000 strefa 7):

X min.: 7404473.68, Y min.: 5711210.53, X max.: 7404515.84, Y max.: 5711250.83

Kilometraż w pasie drogowym: od 1+980 do 2+020

Stanowisko: nowo odkryte

Klasyfikacja kulturowo-chronologiczna: XVI – XVIII w.

Charakter stanowiska: osada

Powierzchnia stanowiska (w arach): 13

Zasięg stanowiska w ramach planowanej inwestycji (w arach): poza liniami rozgraniczenia

Wskazania konserwatorskie: brak

Uwagi: Stanowisko położone jest na terenie użytkowanym rolniczo – polu ornym. Warunki obserwacyjne na obszarze pola ornego były dobre. Na powierzchni stanowiska odkryto 8 fragmentów ceramiki datowanej szeroko na XVI – XVIII w. Stanowisko nie jest bezpośrednio zagrożone budową drogi.

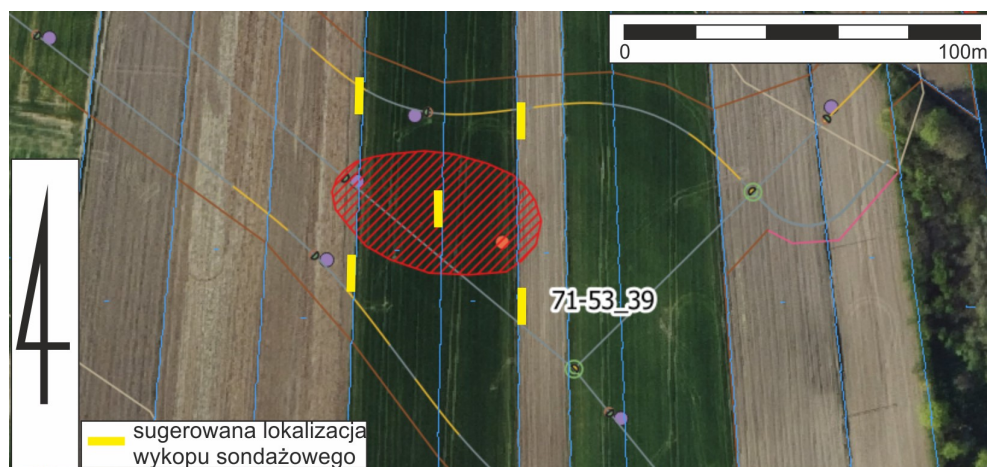

Fot. 53. Stanowisko Srock Prywatny, stan. 4, nr AZP 71-53_74. Widok z kierunku NE w kierunku SW. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 54. Stanowisko Srock Prywatny, stan. 4, nr AZP 71-53_74. Widok z kierunku SW w kierunku NE. (fot. B. Gwóźdź)

11. Miejscowość: Srock, stan. 5.

Ryc. 21. Srock, stan. 5. Lokalizacja na ortofotomapie w skali 1:2000.

Gmina: Moszczenica, powiat: piotrkowski, województwo: łódzkie

Nr obszaru AZP: 71-53

Nr stanowiska w miejscowości: 5

Nr stanowiska w obrębie obszaru: 39

Oznaczenie stanowiska na mapie: 71-53_39

Nr działek ewidencyjnych: 90, 91, 92, 93 obręb Srock Prywatny

Położenie geograficzne punktu centralnego: N: 51°31'32.18"; E: 19°37'45.41"

Współrzędne geodezyjne granic stanowiska (układ współrzędnych CS2000 strefa 7):

X min.: 7404848.48, Y min.: 5710994.69, X max.: 7404907.51, Y max.: 5711029.58

Kilometraż w pasie drogowym: od 2+395 do 2+450

Stanowisko: nowoodkryte

Klasyfikacja kulturowo-chronologiczna: 1. późne średniowiecze; 2. XVI – XVIII w.

Charakter stanowiska: 1. punkt osadniczy; 2. osada

Powierzchnia stanowiska (w arach): 16

Zasięg stanowiska w ramach planowanej inwestycji (w arach): 16

Wskazania konserwatorskie: przedinwestycyjne archeologiczne badania sondażowe Sugeruje się wykopy o łącznej powierzchni 1,0 ara

Uwagi: Stanowisko znane z archiwalnych badań AZP. Odkryto tu wówczas 4 fragmenty ceramiki datowanej na XIV – XV w. Stanowisko położone jest obecnie na terenie użytkowanym rolniczo – polu ornym. Warunki obserwacji powierzchniowej w trakcie obecnych badań były zadowalające. W trakcie ostatnich poszukiwań odkryto tu 4 fragmenty ceramiki datowanej ogólnie na okres późnego średniowiecza oraz 12 fragmentów naczyń z okresu nowożytnego (XVI – XVIII w.). Stanowisko jest bezpośrednio zagrożone budową drogi. Całość jego

określonego obecnie zasięgu wchodzi w obszar zawierający się w liniach rozgraniczenia inwestycji.

Fot. 55. Stanowisko Srock, stan. 5, nr AZP 71-53_39. Widok z kierunku N w kierunku SW. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 56. Stanowisko Srock, stan. 5, nr AZP 71-53_39. Widok z kierunku SE w kierunku NW. (fot. B. Gwóźdź)

12. Miejscowość: Srock Prywatny, stan. 5.

Ryc. 22. Srock Prywatny, stan. 5. Lokalizacja na ortofotomapie w skali 1:2000.

Gmina: Moszczenica, powiat: piotrkowski, województwo: łódzkie

Nr obszaru AZP: 71-53

Nr stanowiska w miejscowości: 5

Nr stanowiska w obrębie obszaru: 75

Oznaczenie stanowiska na mapie: 71-53_75

Nr działek ewidencyjnych: 117, 118 obręb Srock Prywatny

Położenie geograficzne punktu centralnego: N: 51°31'22.97"; E: 19°37'48.83"

Współrzędne geodezyjne punktu centralnego stanowiska (układ współrzędnych CS2000 strefa 7): X: 7404939.36, Y: 5710725.29

Kilometraż w pasie drogowym: 2+690

Stanowisko: nowoodkryte

Klasyfikacja kulturowo-chronologiczna: epoka kamienia – wczesna epoką brązu

Charakter stanowiska: ślad osadnictwa

Powierzchnia stanowiska (w arach): 1

Zasięg stanowiska w ramach planowanej inwestycji (w arach): poza liniami rozgraniczenia

Wskazania konserwatorskie: brak

Uwagi: Stanowisko położone jest na terenie użytkowanym rolniczo – polu ornym. Warunki obserwacyjne na obszarze pola ornego były stosunkowo dobre, choć częściowo ograniczone uprawą kukurydzy. Odkryto 1 fragment ułamanego obustronnie wióra krzemiennoego oraz 1 narzędzie retuszowane na masywnym odłupku. Stanowisko nie jest bezpośrednio zagrożone budową drogi.

Fot. 57. Stanowisko Srock Prywatny, stan. 5, nr AZP 71-53_75. Widok z kierunku S w kierunku N. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 58. Stanowisko Srock Prywatny, stan. 5, nr AZP 71-53_75. Widok z kierunku N w kierunku S. (fot. B. Gwóźdź)

13. Miejscowość: Srock, stan. 6.

Ryc. 23. Srock, stan. 6. Lokalizacja na ortofotomapie w skali 1:2000.

Gmina: Moszczenica, powiat: piotrkowski, województwo: łódzkie

Nr obszaru AZP: 71-53

Nr stanowiska w miejscowości: 6

Nr stanowiska w obrębie obszaru: 38

Oznaczenie stanowiska na mapie: 71-53_38

Nr działek ewidencyjnych: 128 obręb Srock Prywatny

Położenie geograficzne stanowiska (wg danych archiwalnych): N: 51°31'22.25"; E: 19°37'53.14"

Współrzędne geodezyjne - wg danych archiwalnych (układ współrzędnych CS2000 strefa 7):

X: 7405022.50, Y: 5710702.40

Kilometraż w pasie drogowym: 2+765

Stanowisko: znane z wcześniejszych badań AZP

Klasyfikacja kulturowo-chronologiczna: XVI – XVIII w. (wg danych archiwalnych)

Charakter stanowiska: punkt osadniczy (wg danych archiwalnych)

Powierzchnia stanowiska (w arach): niezwyfikowane w terenie (brak możliwości obserwacji);

wg danych archiwalnych: 1 ar

Zasięg stanowiska w ramach planowanej inwestycji (w arach): poza liniami rozgraniczenia

Wskazania konserwatorskie: brak

Uwagi: Stanowisko położone jest na terenie użytkowanym rolniczo – uprawianej, gęstej łące paszowej. Gęstość pokrycia powierzchni kępami traw i stopień ich wegetacji uniemożliwił wiarygodną obserwację powierzchniową.

Fot. 59. Stanowisko Srock, stan. 6, nr AZP 71-53_38. Widok z kierunku N w kierunku S. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 60. Stanowisko Srock, stan. 6, nr AZP 71-53_38. Widok z kierunku S w kierunku N. (fot. B. Gwóźdź)

7. Krzyże przydrożne i kapliczki - katalog
1. Kapliczka nr 1 – nr na mapie: K1

Fot. 61. Kapliczka nr 1 (K1) zlokalizowana w Srocku Rządowym Widok od SW (fot. B. Gwóźdź).

Fot. 62. Kapliczka nr 1 (K1) zlokalizowana w Srocku Rządowym Widok od E (fot. B. Gwóźdź).

Miejscowość : **Srock Rządowy**

Gmina: Moszczenica

Powiat: piotrkowski

Współrzędne geogr.: N: 51°32'28.96" ; E: 19°36'58.59" (dokładność odczytu +/- 1,5 m)

Działka nr : 158, obręb Srock Rządowy (identyfikator działki: 101006_2.0029.158)

Opis krzyża : W rejonie skrzyżowania ulicy Łódzkiej (w ciągu DK12) i polnej drogi biegnącej w kierunku N znajduje się nowożytna kapliczka w typie słupowym. Jest to zwężająca się ku górze, murowana kolumna wykonana z kamieni polnych spajanych zaprawą cementową. Średnica podstawy konstrukcji wynosi ok 1,5 m zaś wysokość około 2,0 – 2,2 m. W kolumnie są trzy przeszklone wnęki, w których ustawiono figurkę Matki Boskiej oraz wydrukowane zdjęcia o tematyce religijnej. W górnej części, na szczycie, znajduje się osadzony w kolumnie, skierowany frontem do ul. Łódzkiej żelazny krzyż z figurą Jezusa Chrystusa. Krzyż zespawany został z żelaznych kształtowników o prostokątnym przekroju oraz prawdopodobnie prętów zbrojeniowych. Całość jest otoczona niskim płotkiem spawanym z prętów żelaznych zakończonych iglicami w kształcie grotów.

Chronologia: najwcześniej 2 połowa XX w. Na tzw. „Mapie Kwatermistrzostwa” z 1843 r. krzyż w danej lokalizacji nie funkcjonuje. Nie jest również naniesiony na mapach sztabowych z lat 1915 i 1944.

Uwagi: Kapliczka nie figuruje w Gminnej Ewidencji Zabytków. Brak wskazań konserwatorskich. Jest zlokalizowana w obrębie linii rozgraniczenia planowanej inwestycji. Ewentualnie można rozpatrywać jej przeniesienie jako symbolu religijnego.

2. Krzyż przydrożny nr 2 – nr na mapie: K2

Fot. 63. Krzyż przydrożny nr 2 (K2) zlokalizowana w obrębie pasa drogowego planowanej obwodnicy Srocka. Widok od W (fot. B. Gwóźdź).

Fot. 64. Krzyż przydrożny nr 2 (K2) zlokalizowany w obrębie pasa drogowego planowanej obwodnicy Srocka. Widok od NE (fot. B. Gwóźdź).

Miejscowość: **Srock Rządowy**

Gmina: Moszczenica

Powiat: piotrkowski

Współrzędne geogr.: N: 51°32'27.60" ; E: 19°36'58.97" (dokładność odczytu +/- 1,5 m)

Działka nr: 325, obręb Srock Rządowy (identyfikator działki: 101006_2.0029.325)

Opis krzyża: Krzyż „wypadkowy” z drewnianych listew. Na krzyżu tabliczka z tekstem:

„KATARZYNA ŻYŁA LAT 44 MAŁGORZATA ŻYŁA LAT 42 ZGINEŁY ŚMIERCIĄ
TRAGICZNĄ DN. 18.10.2018r.”

Uwagi: Krzyż nie figuruje w Gminnej Ewidencji Zabytków. Brak wskazań konserwatorskich.
Jest zlokalizowany w obrębie linii rozgraniczenia planowanej inwestycji. Ewentualnie można rozpatrywać przeniesienie krzyża jako symbolu religijnego.

3. Kapliczka przydrożna nr 3 – nr na mapie: K3

Fot. 65. Kapliczka przydrożna nr 3 (K3) zlokalizowana w obrębie pasa drogowego planowanej obwodnicy Srocka. Widok od E (fot. B. Gwóźdź).

Fot. 66. Kapliczka przydrożna nr 3 (K3) zlokalizowana w obrębie pasa drogowego planowanej obwodnicy Srocka. Zbliżenie (fot. B. Gwóźdź).

Miejscowość : **Srock Prywatny**

Gmina: Moszczenica

Powiat: piotrkowski

Współrzędne geogr.: N: 51°31'35.20"; E: 19°37'53.77" (dokładność odczytu +/- 1,5 m)

Działka nr : 99/2, obręb Srock Prywatny (identyfikator działki: 101006_2.0028.99/2)

Opis kapliczki: Drewniana kapliczka słupowa. Słup o wysokości około 2 m, wykonany z bala o przekroju zbliżonym do kwadratu. Drewno najpewniej stare, spękane. Na słupie umiejscowiony grubszy fragment bala drewnianego (właściwa kapliczka) w stanie podobnym do podstawy. Element ten jest zadaszony blaszanym daszkiem z współczesnej blachy nierdzewnej. Na froncie kapliczki jest przybity ryngraf z wizerunkiem Matki Boskiej. Całość jest zamalowana grubą warstwą (warstwami?) ciemnobrązowej farby olejnej. Konstrukcja jest zwieńczona krzyżem wykonanym z żelaznych płaskowników połączonych śrubą z nakrętką i pomalowanym białą farbą. Słup jest osadzony za pomocą dwóch bocznych żelaznych dwuteowników wkopanych w podłoże. Kapliczka jest otoczona niskim płotkiem z betonowych paneli ogrodzeniowych.

Chronologia: Prawdopodobnie najwcześniej 2 połowa XX w. Na tzw. „Mapie Kwatermistrzostwa” z 1843 r kapliczka w danej lokalizacji nie funkcjonuje. Nie jest również naniesiona na mapach sztabowych z lat 1915 i 1944.

Uwagi: Kapliczka nie figuruje w Gminnej Ewidencji Zabytków. Brak wskazań konserwatorskich. Jest zlokalizowana w obrębie linii rozgraniczenia planowanej inwestycji. Ewentualnie można rozpatrywać przeniesienie kapliczki jako symbolu religijnego.

4. Kapliczka przydrożna nr 4 – nr na mapie: K4

Fot. 67. Kapliczka przydrożna nr 4 (K4) zlokalizowana w obrębie pasa drogowego planowanej obwodnicy Srocka. Widok od E (fot. B. Gwóźdź).

Miejscowość : **Srock Prywatny**

Gmina: Moszczenica

Powiat: piotrkowski

Współrzędne geogr.: N: 51°31'11.64"; E: 19°38'04.00" (dokładność odczytu +/- 1,5 m)

Działka nr : 173, obręb Srock Prywatny (identyfikator działki: 101006_2.0028.173)

Opis obiektu: Krzyż przydrożny o wysokości ok 1,5 m. wykonany ze spawanych profili żelaznych o przekroju prostokątnym. Pomalowany farbą olejną na kolor brązowy. Wbity w ziemię bez widocznego fundamentowania. Na skrzyżowaniu ramion krzyża zawieszona blaszana, przerdzewiała nisza z ceramiczną figurką Matki Boskiej.

Chronologia: Biorąc pod uwagę materiał z którego wykonano obiekt można go datować najwcześniej na 2 połowę XX w. Na tzw. „Mapie Kwatermistrzostwa” z 1843 r. obiekt w danej lokalizacji nie funkcjonuje. Nie jest również naniesiony na mapach sztabowych z lat 1915 i 1944.

Uwagi: Obiekt nie figuruje w Gminnej Ewidencji Zabytków. Brak wskazań konserwatorskich. Jest zlokalizowany w obrębie linii rozgraniczenia planowanej inwestycji. Ewentualnie można rozpatrywać przeniesienie go jako symbolu religijnego.

8. Wyniki analizy danych NMT (LIDAR) i zobrazowań satelitarnych

Analizie danych poddano pas zawierający się w liniach rozgraniczenia inwestycji określonych na podstawie pliku .dwg dostarczonego przez Inwestora oraz przyległy do niego teren w pasie o zmiennej szerokości. Generalizując, prospekcji poddano obszar określony zawartymi również w w/w pliku granicami decyzji środowiskowej. Całkowita długość analizowanego odcinka w kilometrażu głównym ciągu projektowanego odcinka obwodnicy Srocka (bez wliczania kilometraży odchodzących od pasa zasadniczego dróg dojazdowych, rozjazdów, itp.) wyniosła łącznie około 3,73 km - od km 0+000 do km 3+730,44.

Analizę zdjęć lotniczych i satelitarnych oparto na danych ogólnodostępnych w ramach portali www.geoportal.gov.pl oraz earth.google.com. Dostępne na nich obrazy odpowiadają różnym okresom w zakresie lat 2007 - 2025. Ogląd terenu pod kątem potencjalnej obecności wyznaczników roślinnych i/lub glebowych przyniósł satysfakcjonujący efekt tylko w pojedynczym przypadku. Wytypowano jedno potencjalne stanowisko z widocznymi na zobrazowaniach, powtarzalnymi w czasie znacznikami mogącymi świadczyć o ich antropologicznej genezie. Znaczniki te zaobserwowano na dwóch zdjęciach satelitarnych zamieszczonych w portalu earth.google.com. Opatrzone są odpowiednio datami wykonania: wrzesień 2022 r. (ryc. 24) oraz sierpień 2024 r. (ryc. 25).

Ryc. 24. Zdjęcie satelitarne wykonane we wrześniu 2022 r. Obejmuje obszar od km ok. 0+930 do 1+100. Widoczne znaczniki roślinne i drenaż odwadniający (źródło: earth.google.com).

Ryc. 25. Zdjęcie satelitarne wykonane w lipcu 2024 r. Obejmuje obszar od km ok. 0+930 do 1+100. Widoczne znaczniki roślinne i drenaż odwadniający (źródło: earth.google.com).

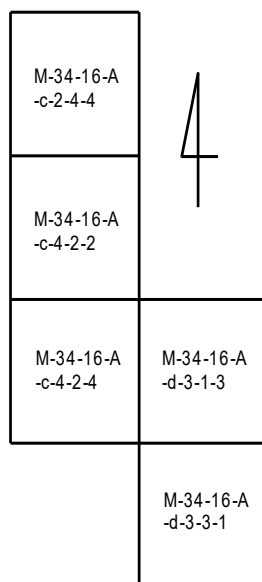
Na obu zobrazeniach widoczne są stosunkowo wyraźnie niewielkie znaczniki roślinne mogące (choć nie muszą) stanowić manifestację potencjalnych obiektów archeologicznych. Co istotne, są one częściowo powtarzalne pod względem lokalizacji co sugeruje, że nie są to przypadkowe skupiska roślinności, a efekt istnienia w podłożu ewentualnych wkopów wypełnionych np. glebą o zwiększonej zawartości substancji organicznych sprzyjających rozwojowi roślin. Znaczniki rozmieszczone są po obu stronach planowanego pasa drogi, zaś w samym przebiegu tego ostatniego widoczne jest nieznaczne obniżenie terenu ze zdecydowanie silniej rozwiniętą roślinnością sugerującą grubsze pokłady gleby urodzajnej i/lub większą wilgotność podłoża. Być może mamy tu do czynienia z zasypanym i zniwelowanym przebiegiem dawnego koryta niewielkiego cieków lub cieków okresowych. Analiza odpowiadającego przestrzennie zobrażenia NMT nie dostarczyła w tym zakresie żadnych istotnych informacji. Omówiony obszar poddano szczegółowej prospekcji terenowej. Niestety, w trakcie prowadzenia badań teren był świeżo po żniwach i nie „przeplukany”. W wysokim stopniu ograniczyło to możliwości obserwacji, wpływając negatywnie na pełne rozeznanie stanowiska. Pomimo tego, udało się tam zlokalizować dwa stanowiska archeologiczne - Srock Rządowy, stan. 1 oraz Srock Rządowy, stan. 2 (opisane w pozostałej części opracowania). Ze względu na wspomniane ograniczenia związane z porą roku i pracami rolnymi trzeba wziąć pod uwagę, że granice stanowisk wyznaczone na podstawie znalezisk materiału ruchomego mogą nie być w pełni precyzyjne. Stanowiska mogą być w rzeczywistości większe niż określone przez stwierdzoną

aktualnie dyspersję zabytków na powierzchni. Ta ostatnia uzależniona była od ograniczonej możliwości obserwacji terenowej. Nie można również wykluczyć, że dwa wydzielone w tym opracowaniu stanowiska archeologiczne ostatecznie (w wyniku obserwacji z przyszłych wykopaliskowych badań weryfikacyjnych) połączą się i stworzą jedno, rozległe stanowisko. Jednakże, w wyniku obecnych obserwacji, biorąc pod uwagę przerwę pomiędzy nimi w występowaniu materiałów zabytkowych na powierzchni oraz uwarunkowania geomorfologiczne (nieznaczne obniżenie terenu pomiędzy nimi) nie ma wystarczających podstaw do łącznego potraktowania stref występowania materiału.

Poza tym jednostkowym przypadkiem zarejestrowano jedynie zróżnicowanie roślinności i gleb charakterystyczne dla stricte naturalnych struktur geologicznych i geomorfologicznych charakterystycznych dla krajobrazu Polski Centralnej oraz liczne ślady współczesnego drenażu pól uprawnych. Należy wziąć pod uwagę, że obserwację prowadzono w dużej mierze na sukcesywnie uprawianych polach ornych. Nieużytki i obszary zadrzewione, na których siłą rzeczy obserwacji nie można było przeprowadzić efektywnie, były reprezentowane w zdecydowanej mniejszości.

W przypadku lasów i ugorów jedyną możliwością przeprowadzenia obserwacji wyprzedzającej przeprowadzenie prac poszukiwawczych w terenie była analiza danych numerycznego modelu terenu opisana poniżej.

Materiałem wyjściowym do analizy danych LIDAR były pliki binarne zawierające chmurę punktów pochodzącą z lotniczego skaningu laserowego (LIDAR) w formacie .las pozyskane z Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii. Pliki te są zapisane zgodnie ze standardem 1.2 opublikowanym w 2008 roku przez ASPRS (*American Society for Photogrammetry and Remote Sensing*). W przedmiotowym opracowaniu pracowano łącznie na 5 arkuszach lidar (zestawienie na ryc. 13). Zasięg przestrzenny każdego z plików jest wpisany w siatkę arkuszy w państwowym układzie współrzędnych płaskich prostokątnych „1992” w skali 1:2 500 (każdy z plików to 1/16 arkusza 1:10 000, czyli obszar o wymiarach około 1,0 × 1,0 km). W przypadku arkuszy poddanych analizie deklarowana gęstość punktów skanowania wynosi 4 pkt/m² (w rzeczywistości, zwłaszcza na obszarach zalesionych może być nieco mniejsza), zaś średni błąd wysokości (wg danych udostępnionych przez GUGiK) to do około 15 cm. W przypadku przedmiotowego odcinka aktualność czasowa odwzorowania powierzchni terenu odnosi się do 27 - 30 kwietnia 2022 r. Ogółem objęty badaniami powierzchniowymi obszar zawiera się łącznie na 5 arkuszach danych pomiarowych (ryc. 26).

Ryc. 26. Schemat rozkładu arkuszy danych pomiarowych LIDAR objętych analizą.

W pierwszej kolejności całość terenu objętego badaniami poddano wstępnie obróbce filtrami pozwalającymi uzyskać cieniowanie powierzchni gruntu. Działanie to miało na celu wytypowanie punktów, miejsc i obiektów potencjalnie pozytywnie rokujących jako ewentualne stanowiska o potencjale archeologicznym, kulturowym i/lub naukowym istotnym z punktu widzenia przedmiotu zlecenia. W trakcie analizy zmienności rzeźby powierzchni terenu skupiono się na wyodrębnieniu dwóch kategorii zmian mikromorfologii. Pierwsza to zmiany ewidentnie antropogeniczne o potencjalnym znaczeniu kulturowym, takie jak potencjalne np. fortyfikacje, okopy, miejsca bitew (leje), rowy, stare układy drogowe, grodziska, kurhany, nienaturalne pagórki, itp. Drugą kategorią były naturalne, geomorfologicznie samodzielne formy terenowe o potencjalnie bardzo korzystnych predyspozycjach osadniczych dla społeczności pradziejowych i/lub historycznych. Dalsza, wymagana opisem przedmiotu zamówienia procedura analityczna została przeprowadzona dla stanowisk, które zostały w wyniku wstępnej analizy zakwalifikowane jako ewentualnie mających znaczenie naukowe. Wytypowano łącznie 2 lokalizacje podejrzan o posiadanie potencjału naukowego, archeologicznego lub kulturowego potwierdzonych następnie w tym zakresie podczas terenowego etapu prac (mapa 1, 2 - stanowiska oznaczone literą L).

W dalszej kolejności „surowe” dane LIDAR w formacie .laz przekonwertowano na format .las i przetworzono na dane NMT (numeryczny model terenu) w programie LiMON VIEWER, Saga GIS oraz Relief Visualisation Toolbox. Sklasyfikowano punkty klasy 2, czyli będące odwzorowaniem powierzchni gruntu, z odfiltrowaną m.in. roślinnością. Na ich podstawie wygenerowano pliki rastrowe będące podstawą do dalszego przetwarzania. W dalszej procedurze

każdy z plików poddany został obróbce software'owej w zakresie przetworzenia modelu NMT na modele pochodne, różnicowe i superpozycje modeli pochodnych w celu wytworzenia wizualizacji najlepiej oddających różnice mikromorfologiczne terenu. Obligatoryjnie zastosowano modelowanie w następujących odmianach:

1. wizualizacji wysokościowej z wykorzystaniem palety barwnej
2. wizualizacji modelu cieniowania z jednego kierunku – Hillshade, w dwóch wariantach azymutu i kąta padania światła
3. wizualizacji modelowania cieniowania z 16 lub 32 kierunków – Multi-hillshade
4. wizualizacji modelu spadków (w stopniach) – Slope
5. wizualizacji różnicowego modelu Indeksu Pozycji Topograficznej (TPI – Topographic Position Index)
6. Local Dominance
7. Simple Local Relief Model w dwóch wariantach długości promienia
8. wizualizacji modelu Indeksu Widoczności Nieba, w odmianie Sky View Factor – SVF
9. wizualizacji procedury analitycznej Principle Component Analysis (PCA) w zakresie 3 głównych składowych

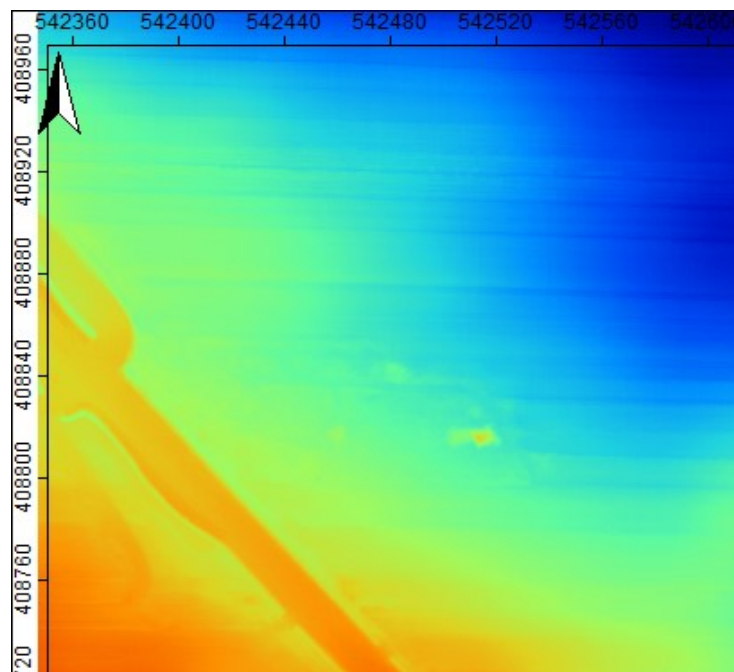
Zgodnie z warunkami zamówienia wszystkie podane wyżej pojedyncze zobrazowania oraz ich superpozycje w wybranych wariantach przedstawiono w formie skali szarości i/lub indywidualnie dobranej palety barwnej (RGB lub symetrycznej – głównie w skali barwnej topograficznej) możliwie najsilniej uwidaczniającej mikromorfologię analizowanego wycinka terenu.

Ze względu na to, że niemalże cały obszar poddany badaniom jest obecnie i długoczasowo, intensywnie użytkowany rolniczo został on w czasach współczesnych wyraźnie przekształcony i wcześniejsze (ewentualne) szczegóły mikromorfologii terenu zostały zniszczone (gospodarką rolną oraz gospodarką leśną). Biorąc ten fakt pod uwagę wydzielono w obrębie badanego odcinka planowanej drogi zaledwie 2 stanowiska, które naniesiono na plan orientacyjny wygenerowany na podkładzie mapy w skali 1:10 000 z przebiegiem linii rozgraniczenia sporządzony na podstawie mapy dostarczonej przez Inwestora (mapa 1, 2) oraz zawarto w plikach w formacie .shp zamieszczonych na płycie CD. Dla stanowiska sporządzono wszystkie wymagane w OPZ zobrazowania graficzne w rodzajach wizualizacji opartych na w/w filtracji danych (zamieszczone w postaci cyfrowej na płycie CD w dużej rozdzielczości). Następnie, na ich podstawie wykonano graficzne zestawienia, na których zamieszczono po 10 wybranych zobrazowań najlepiej wizualnie oddających charakter i szczegóły

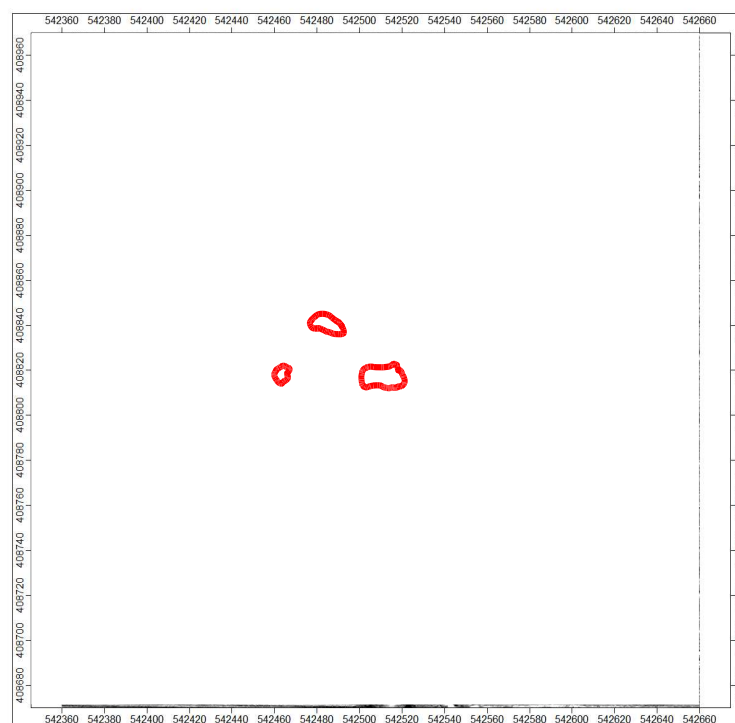
poszczególnych obiektów oraz graficzną wizualizację zinterpolowanych ich zasięgów (ryc. 28, 40). Wszystkie obrazy są umiejscowione (ramki obrazów) w państwowym układzie współrzędnych płaskich prostokątnych „1992” - kod EPSG: 2180 pozwalającym na lokalizację każdego z wytypowanych obiektów z dokładnością co najmniej 1 m.

Zestawienie stanowisk zidentyfikowanych w wyniku analizy danych NMT

1. Stanowisko: L1 (ryc. 27 - 38; fot. 68 – 73).

Ryc. 27. Stanowisko L1. NMT w zobrazowaniu barwnym RGB.

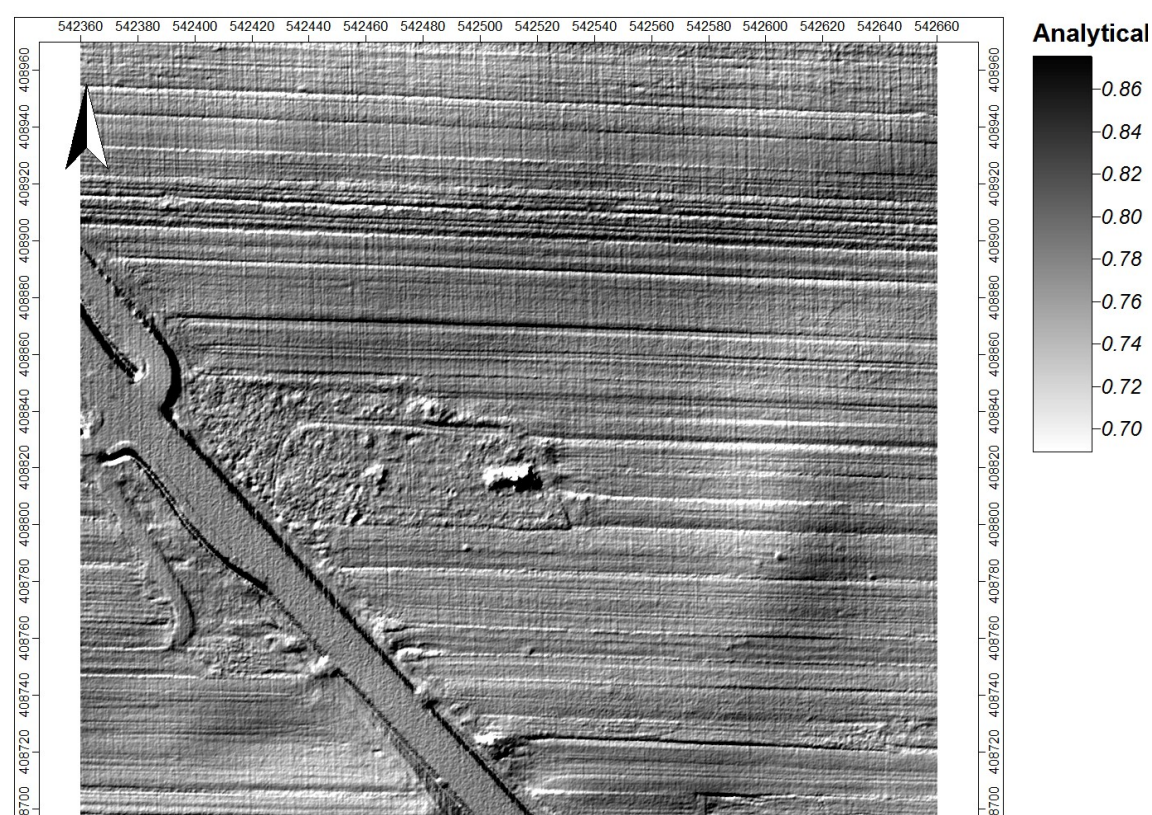

Ryc. 28. Stanowisko L1. Interpretacja przebiegu obiektów antropogenicznych. Kolor czerwony – wyniesienia gruntu.

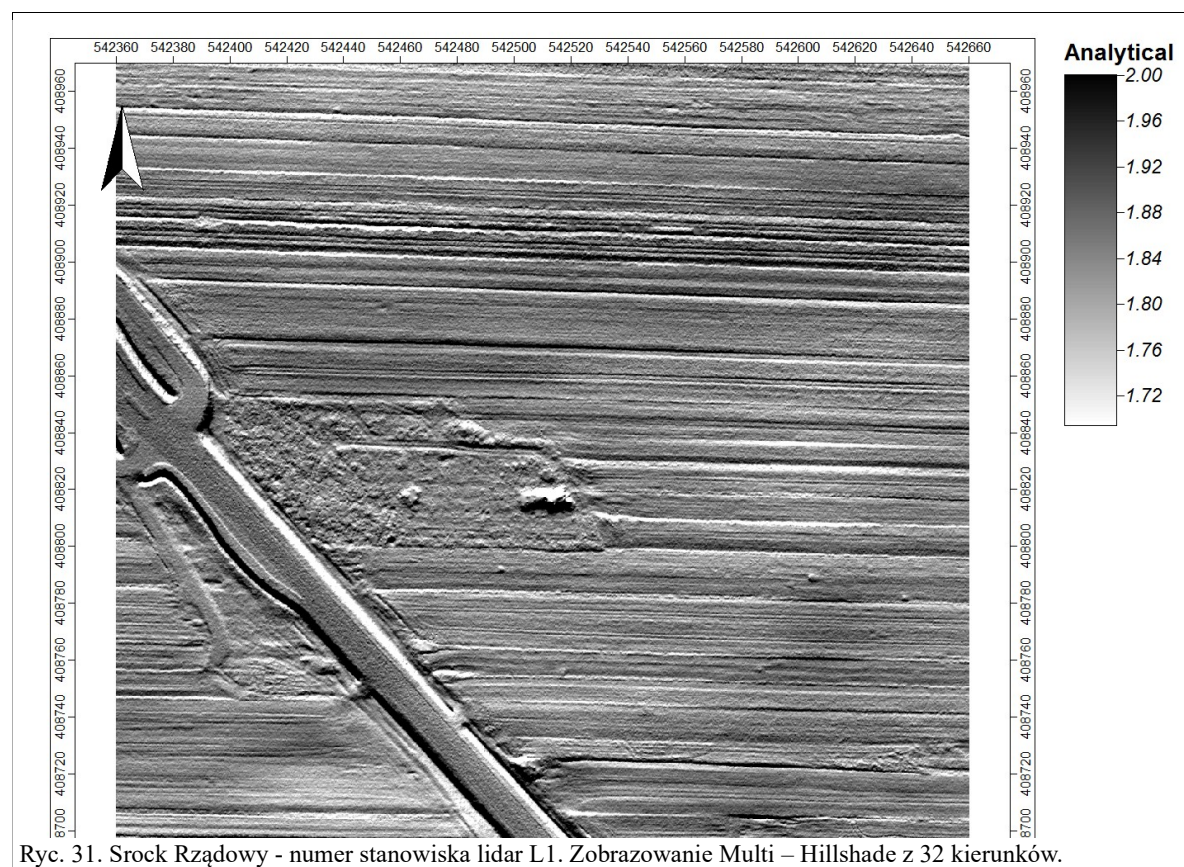
1. Miejscowość: Srock Rządowy
2. działka ewidencyjna gruntu: 124/2, 125/2, 127/2 obręb 0029 Srock Rządowy
3. nr AZP: nie dotyczy
4. godło arkusza LAZ: M-34-16-A-c-2-4-4
5. kilometraż w ciągu planowanej drogi: od -0+080 do -0+030 (kilometraż ujemny, przed km. 0+000)
6. współrzędne geograficzne skrajne analizowanej formy terenowej (układ 1992): W – 542455, E – 542520, S – 408810, N - 408845
7. Powierzchnia całkowita kompleksu wyniesień z otoczeniem: około 15 arów
8. Powierzchnia w kolizji z obszarem między liniami rozgraniczenia inwestycji: brak kolizji
9. Wyniki analizy: Stanowisko położone jest w terenie kępy drzew liściastych o wieku drzew około 60 - 70 lat. W skład kompleksu obiektów uznanych wstępnie za posiadające potencjalnie walory poznawcze, naukowe lub kulturowe wchodzi grupa nasypów ziemnych. Na podstawie obserwacji NMT można wyróżnić co najmniej 3 kopce. Przy czym, jeden z nich, zlokalizowany najbardziej na E jest zdecydowanie większy i wyższy od pozostałych. Jego wymiary wynoszą ok 8,5 x 15,0 m przy wysokości względnej do około 2,1 m. Można stwierdzić, że był on w przybliżeniu prostokątny na planie. Pozostałe dwa nasypy były zdecydowanie mniej okazałe. Ich rozmiary wynosiły około 4,7 m i 7,0 m średnicy oraz około 0,4 m i 0,60 m wysokości względnej (od poziomu podstawy). W wyniku analizy archiwalnych danych kartograficznych nie stwierdzono w tej lokalizacji żadnych oznaczeń na mapach wskazujących na dawną zabudowę lub inne naniesienia. W trakcie weryfikacji terenowej stwierdzono fizyczną obecność nasypów. Jednakże, jednoznacznie udało się stwierdzić, że są to struktury współczesne. Powstały w wyniku składowania wyrwanych korzeni drzew wymieszanych z ziemią urodzajną. Wyraźnie widoczne jest to zwłaszcza w przypadku najwyższego z nasypów. Z dużym prawdopodobieństwem może to być miejsce składowania karpin pozyskanych w trakcie wcześniejszej przebudowy drogi DK12. Dwa mniejsze to miejsca składowania gałęzi i kamieni polnych. Prawdopodobnie są nieco starsze niż poprzednio wspomniane „pagórek”. Są one już obsypane humusem i porośnięte trawą. Są to niewątpliwie obiekty antropogeniczne. Jednakże, nie posiadają walorów naukowych, kulturowych i zabytkowych.

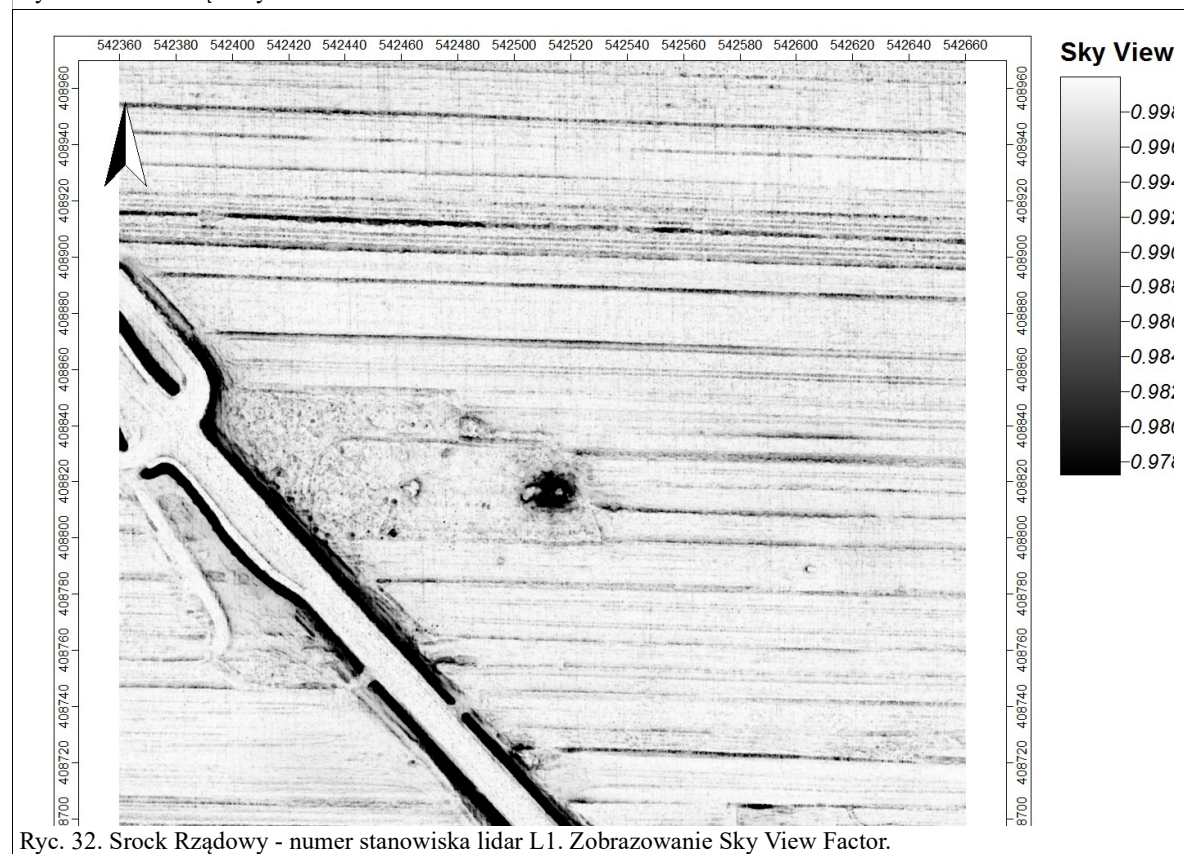
Ryc. 29. Sroek Rzadowy - numer stanowiska lidar: L1. Zobrazowanie Hillshade, azymut 270, kąt 55, przewyższenie 2.

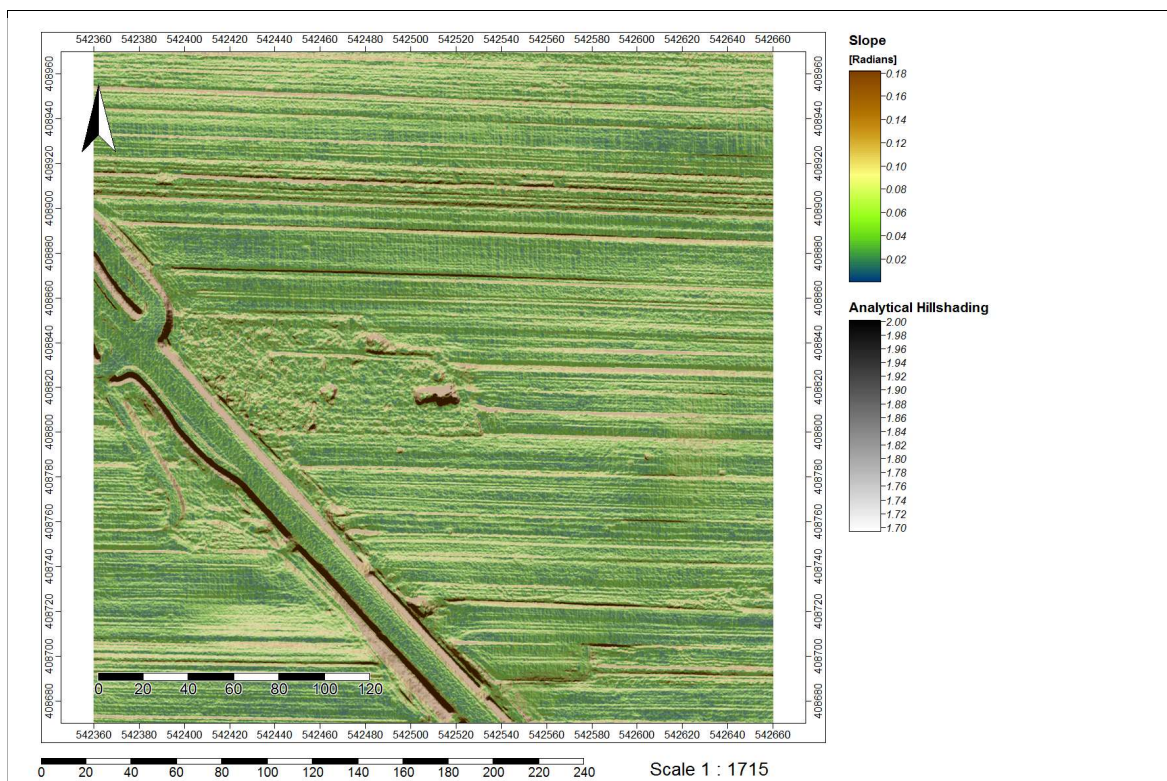
Ryc. 30. Sroek Rzadowy - numer stanowiska lidar L1. Zobrazowanie Hillshade, azymut 315, kąt 45, przewyższenie 1.

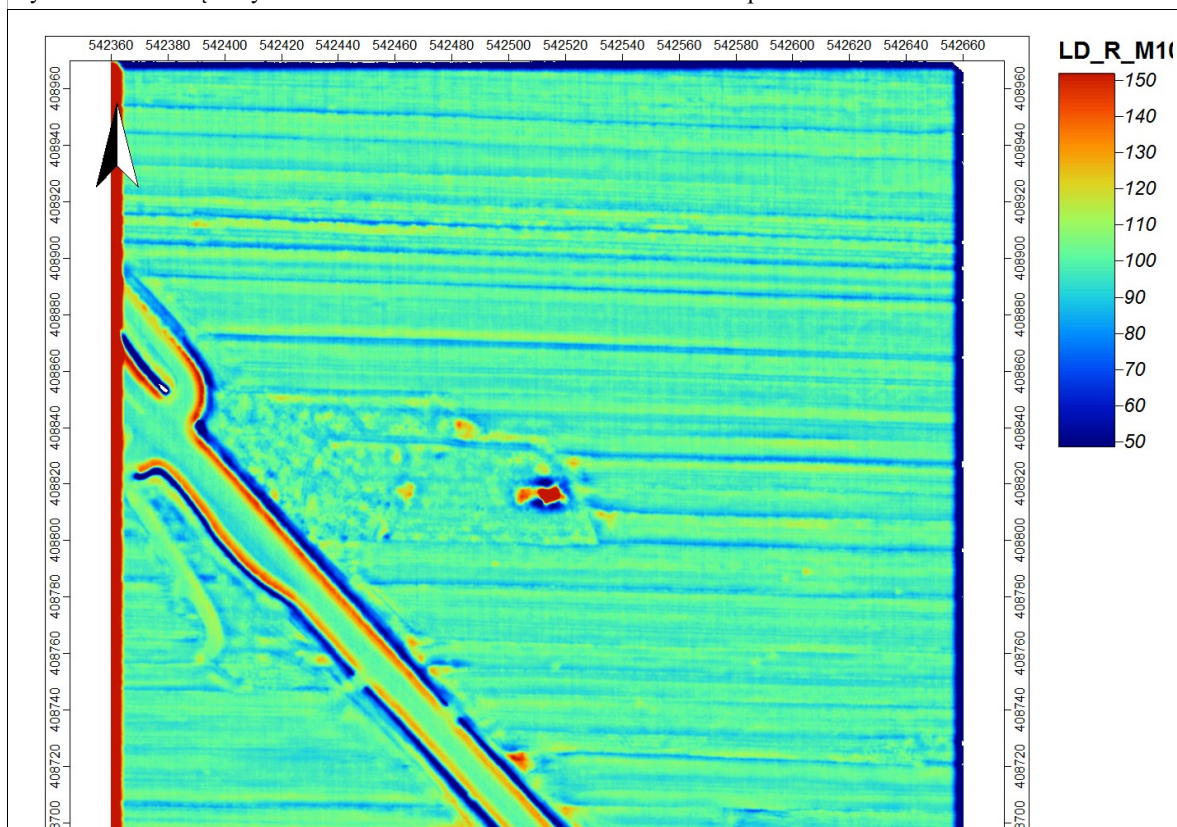
Ryc. 31. Sroek Rzadowy - numer stanowiska lidar L1. Zobrazowanie Multi – Hillshade z 32 kierunków.

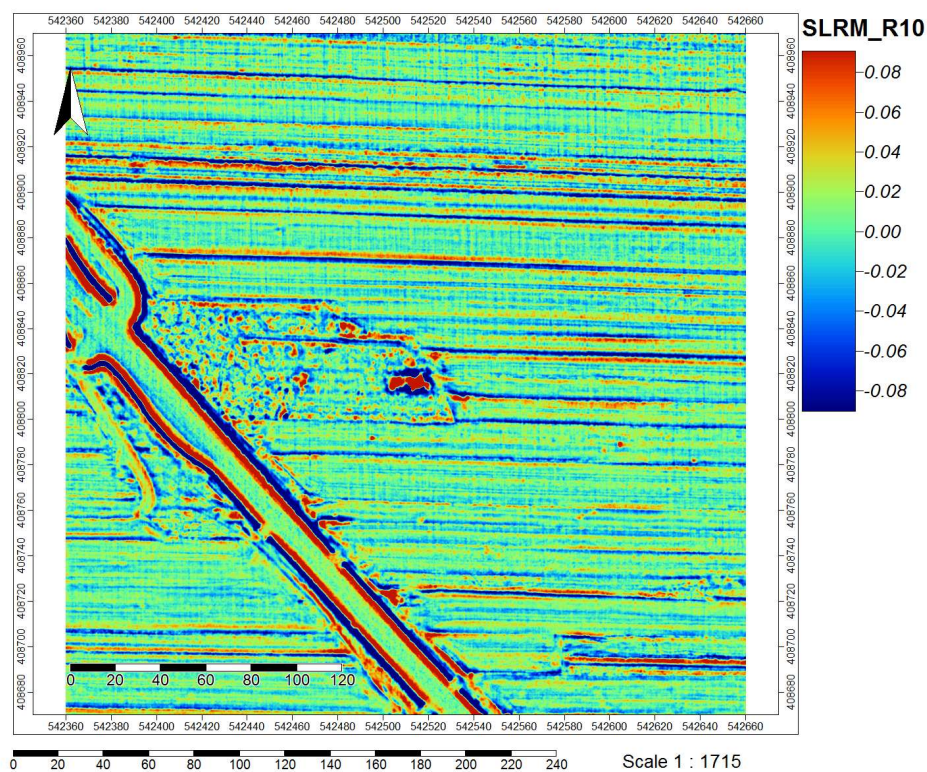
Ryc. 32. Sroek Rzadowy - numer stanowiska lidar L1. Zobrazowanie Sky View Factor.

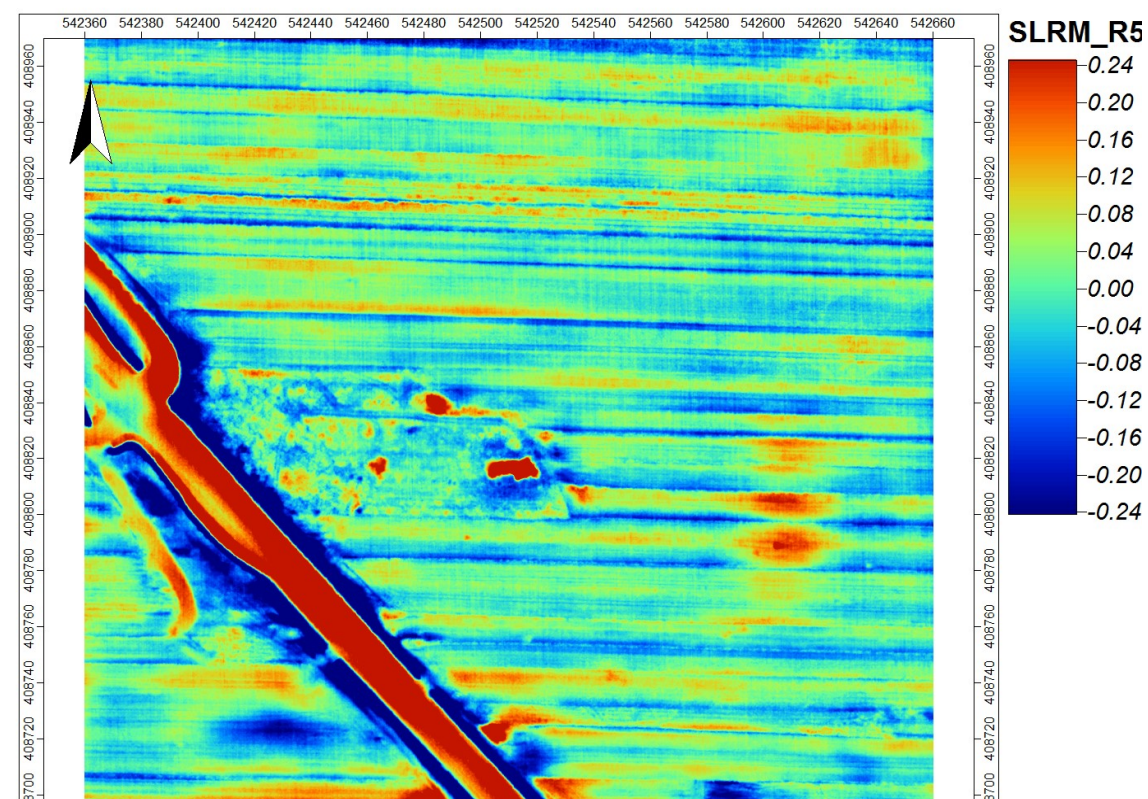
Ryc. 33. Sroek Rządowy - numer stanowiska lidar L1. Zobrazowanie Slope – Hillshade.

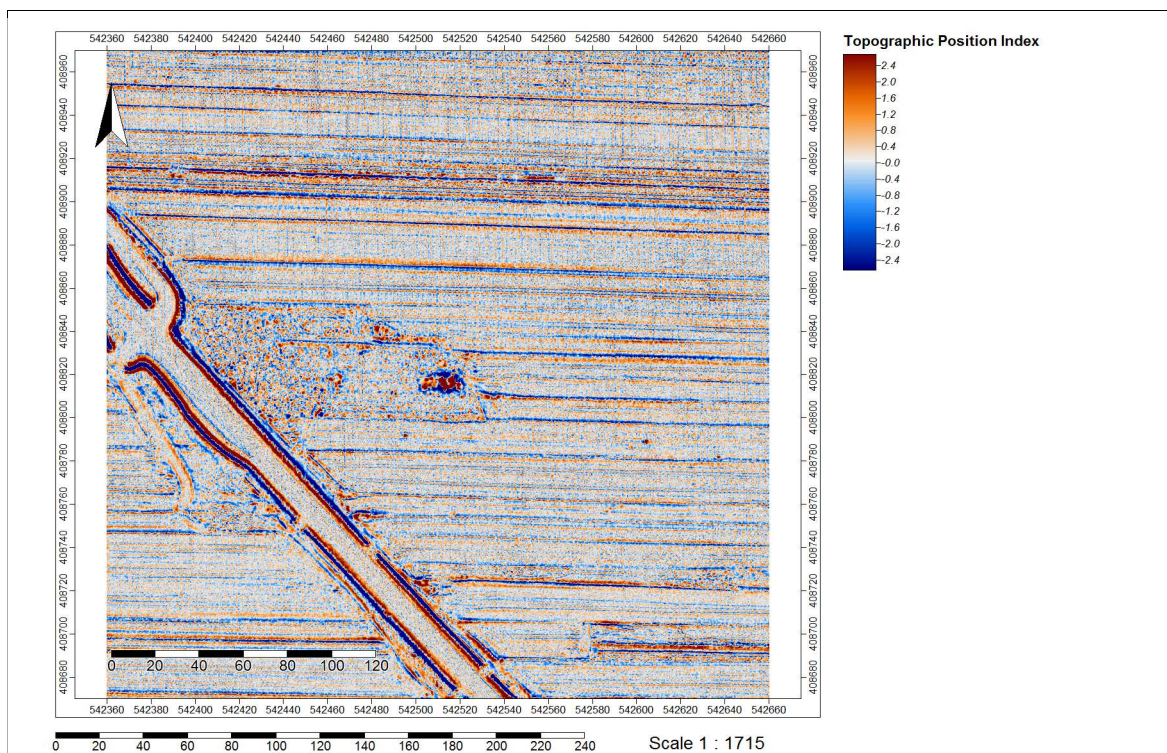
Ryc. 34. Sroek Rządowy - numer stanowiska lidar: L1. Zobrazowanie Local Dominance.

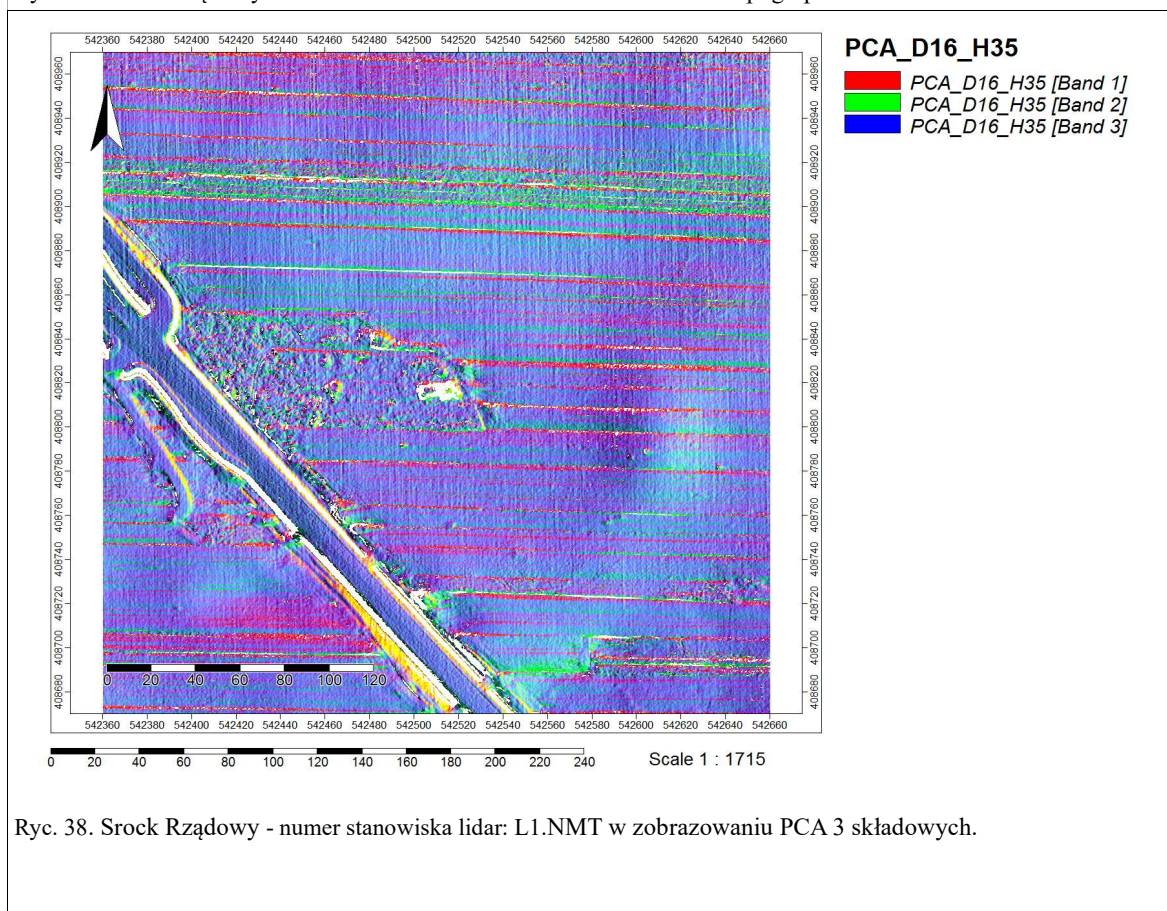
Ryc. 35. Sroek Rządowy - numer stanowiska lidar: L1. Zobrazowanie Simple Local Relief Model, promień 10.

Ryc. 36. Sroek Rządowy - numer stanowiska lidar: L1. Zobrazowanie Simple Local Relief Model, promień 50.

Ryc. 37. Sroek Rządowy - numer stanowiska lidar: L1. Zobrazowanie Topographic Position Index.

Ryc. 38. Sroek Rządowy - numer stanowiska lidar: L1.NMT w zobrazowaniu PCA 3 składowych.

Fot. 68. Stanowisko L1. Widok nasypu w części E kompleksu. Widok od E. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 69. Stanowisko L1. Widok nasypu w części E kompleksu – zbliżenie obiektu. Widok od SE. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 70. Stanowisko L1. Widok nasypu w części E kompleksu. Widok od SW. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 71. Stanowisko L1. Widok nasypu w części SW kompleksu. Widok od W. (fot. B. Gwóźdź)

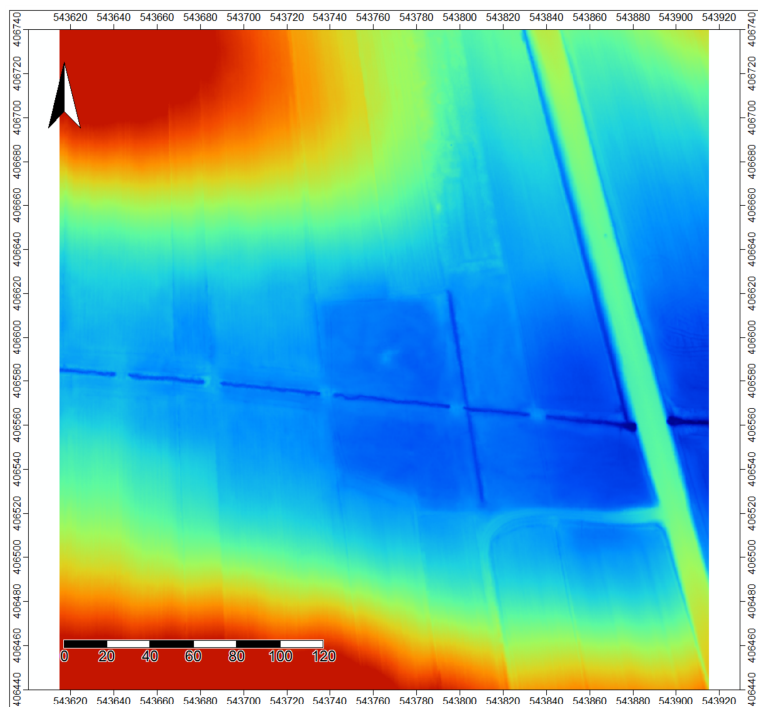

Fot. 72. Stanowisko L1. Widok nasypu w części SW kompleksu. Widok od NE. (fot. B. Gwóźdź)

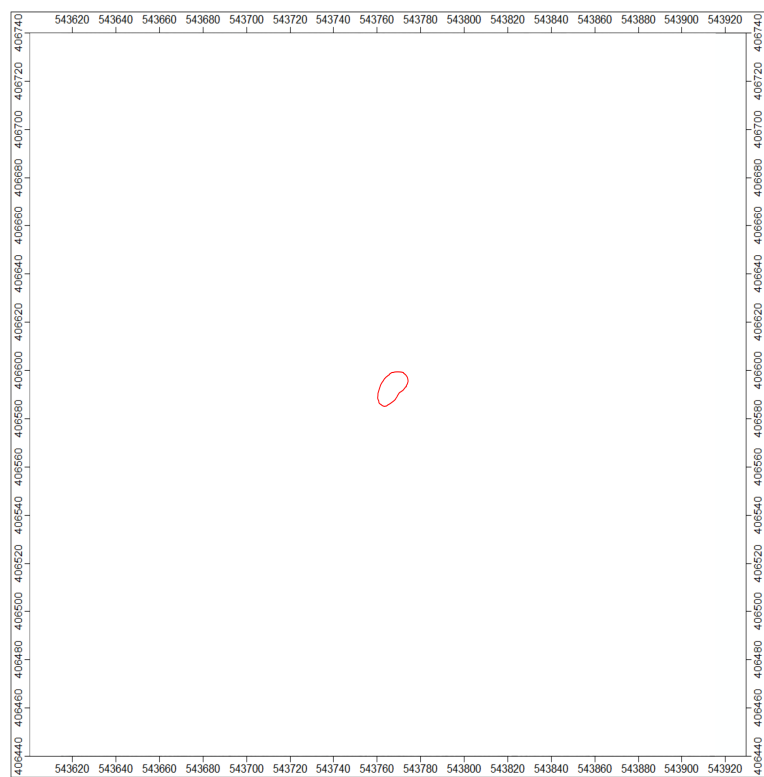

Fot. 73. Stanowisko L1. Widok nasypu w części N kompleksu. Widok od NW. (fot. B. Gwóźdź)

Stanowisko: L2 (ryc. 39 - 50, fot. 74 – 77).

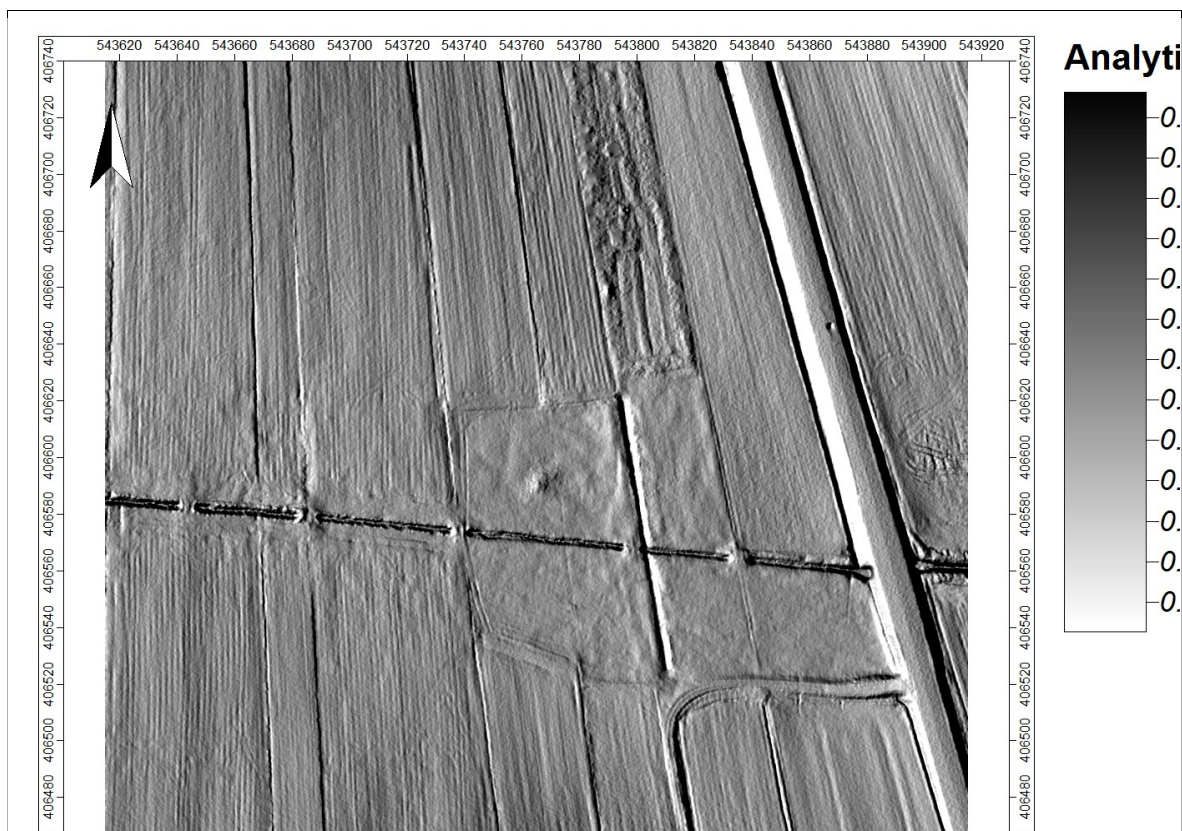

Ryc. 39. Stanowisko L2. NMT w obrazowaniu barwnym RGB.

Ryc. 40. Stanowisko L2. Interpretacja przebiegu obiektów antropogenicznych o potencjalnym charakterze zabytkowym. Kolor czerwony – wyniesienia gruntu.

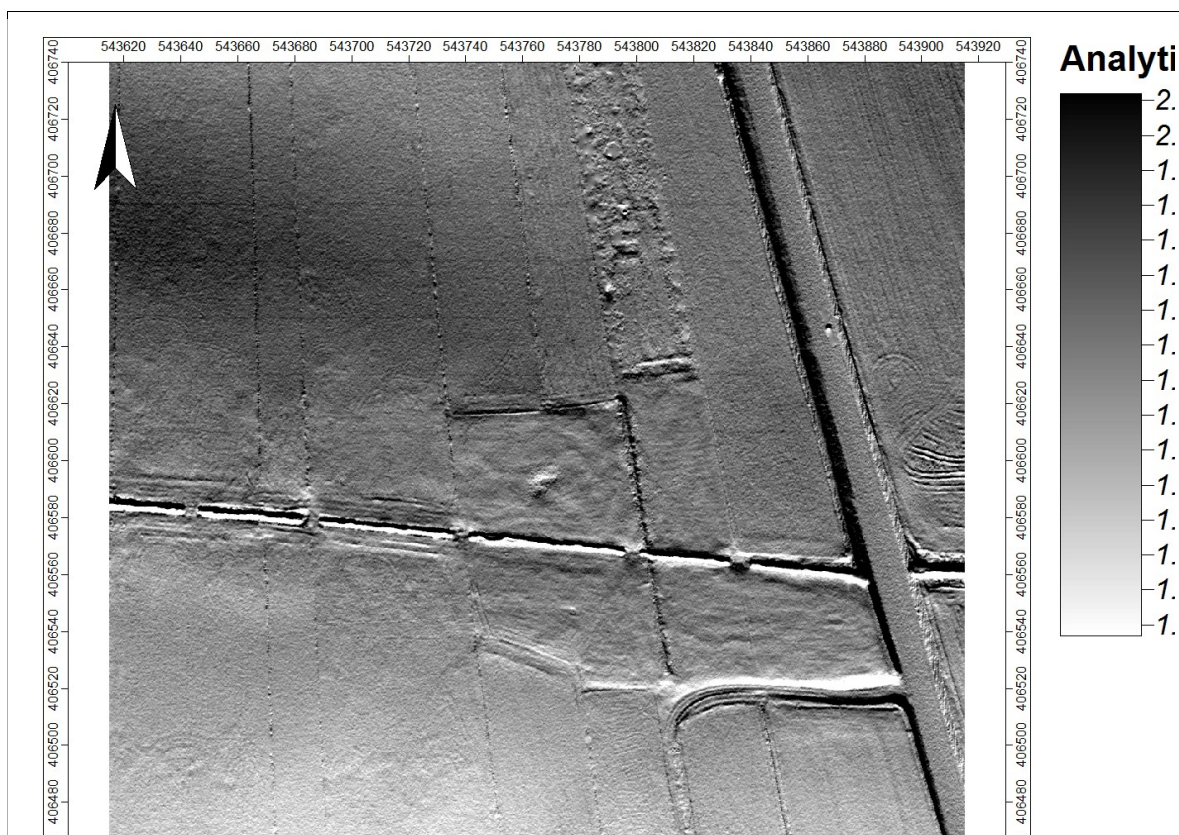
1. Miejscowość: Srock Prywatny
2. działka ewidencyjna gruntu: 96, 97 obręb Srock Prywatny
3. nr AZP: nie dotyczy
4. godło arkusza LAS: M-34-16-A-d-3-1-3
5. kilometraż w ciągu planowanej drogi: 2+620 – 2+635
6. współrzędne geograficzne skrajne analizowanej formy terenowej (układ 1992):
W - 543761, E - 543772, S - 406586, N - 406595
7. Powierzchnia całkowita kompleksu : około 1 ar,
8. Powierzchnia kompleksu w kolizji z obszarem między liniami rozgraniczenia inwestycji:
około 1 ar (100% formy terenowej)
9. Wyniki analizy: Stanowisko jest w całości zlokalizowane w dnie doliny bezimiennego dopływu (obecnie rowu melioracyjnego) rzeki Moszczanki. W wyniku analizy archiwalnych danych kartograficznych nie stwierdzono w tej lokalizacji żadnych oznaczeń na mapach wskazujących na dawną zabudowę lub inne naniesienia. W wyniku prospekcji terenowej ustalono, że jest to niewielkie, pojedyncze wyniesienie o owalnym zarysie. Jego wymiary to około 7,5 x 8,5 m przy wysokości względnej około 30 – 35 cm. W całości porośnięte jest odizolowaną kępą drzew liściastych z częściowo wystającymi nad powierzchnię korzeniami. Dodatkowo, na powierzchni odnotowano dużą ilość kamieni polnych zgrupowanych w obrysie obiektu. Są one już obsypane humusem i porośnięte trawą. Z najwyższym prawdopodobieństwem było to pierwotnie miejsce składowania kamienia usuwanego z pól ornych w trakcie prac polowych, w miejscu z tychże prac wyeliminowanym poprzez jego zadrzewienie. Jest to niewątpliwie obiekt antropogeniczny. Jednakże, nie posiada walorów naukowych, kulturowych i zabytkowych.

Ryc. 41. Srock Prywatny- numer stanowiska lidar: L2. Zobrazowanie Hillshade, azymut 270, kąt 35, przewyższenie 3.

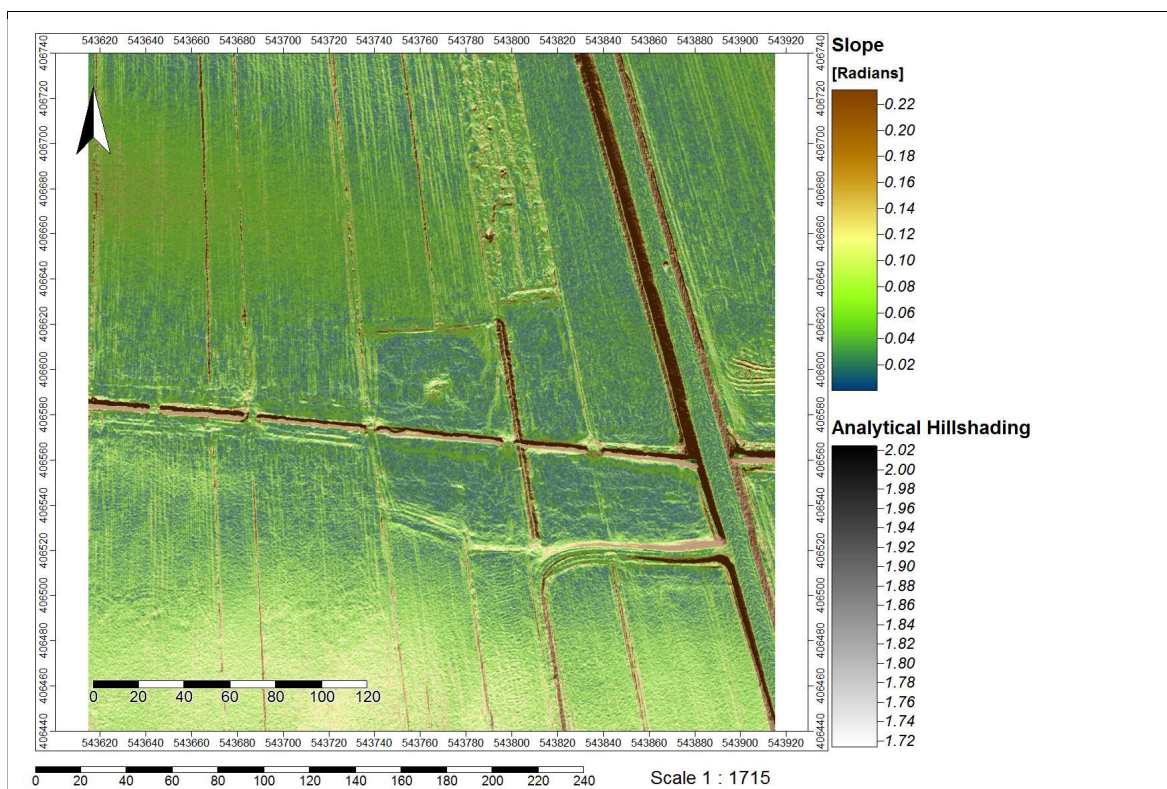
Ryc. 42. Srock Prywatny - numer stanowiska lidar L2. Zobrazowanie Hillshade, azymut 315, kąt 45, przewyższenie 1.

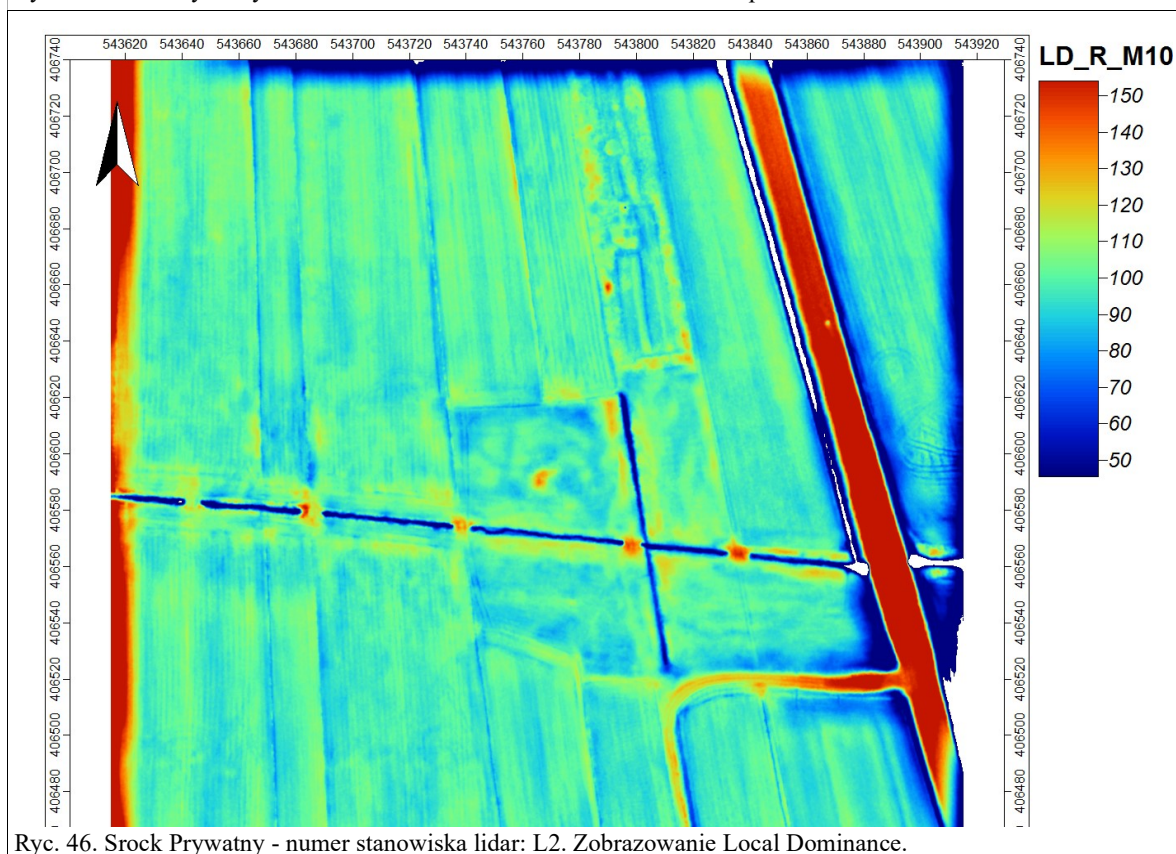
Ryc. 43. Sroek Prywatny - numer stanowiska lidar L2. Zobrazowanie Multi – Hillshade z 32 kierunków.

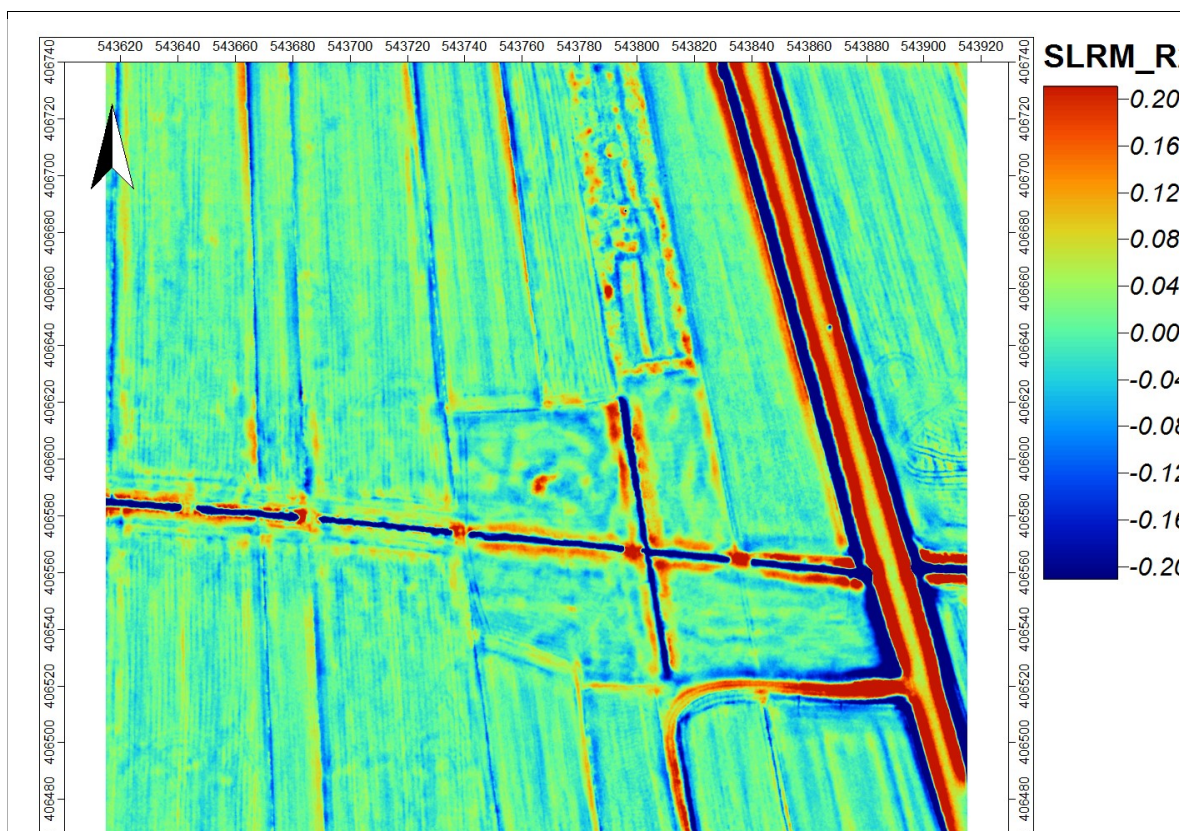
Ryc. 44. Sroek Prywatny - numer stanowiska lidar L2. Zobrazowanie Sky View Factor.

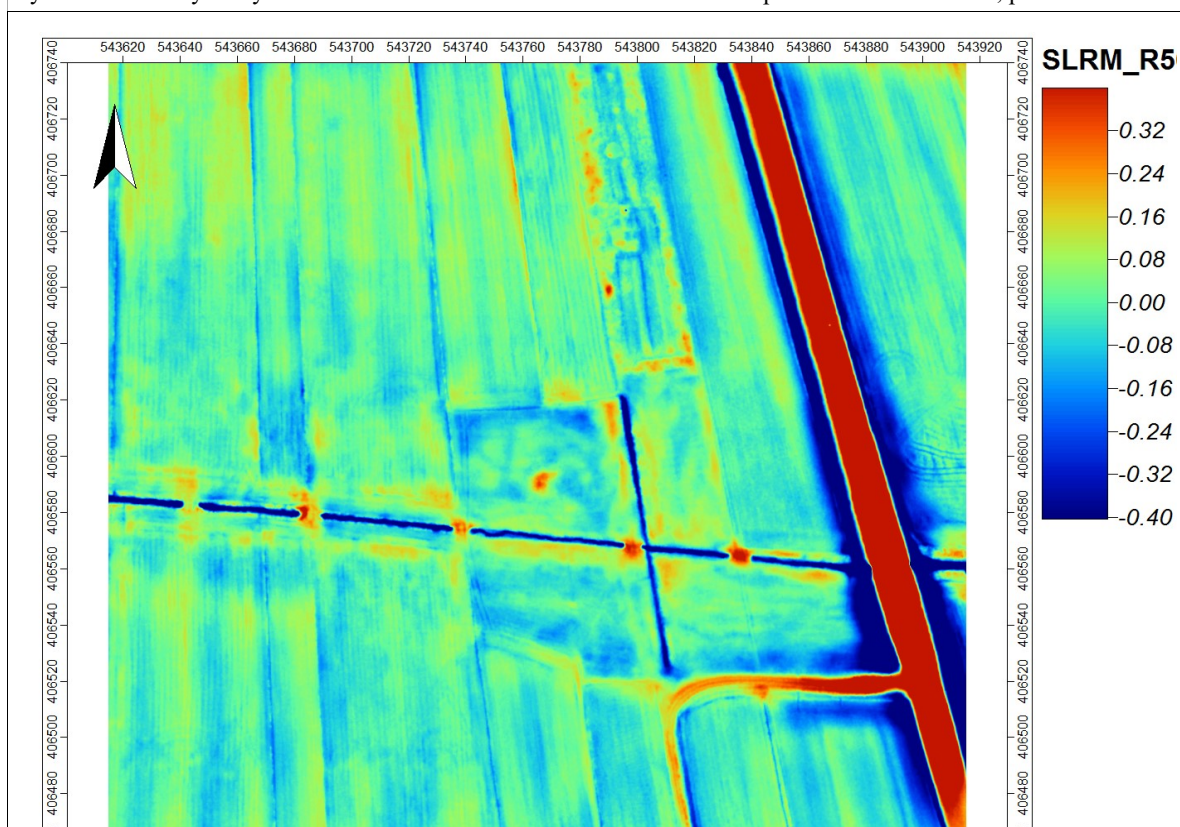
Ryc. 45. Srock Prywatny - numer stanowiska lidar L2. Zobrazowanie Slope – Hillshade.

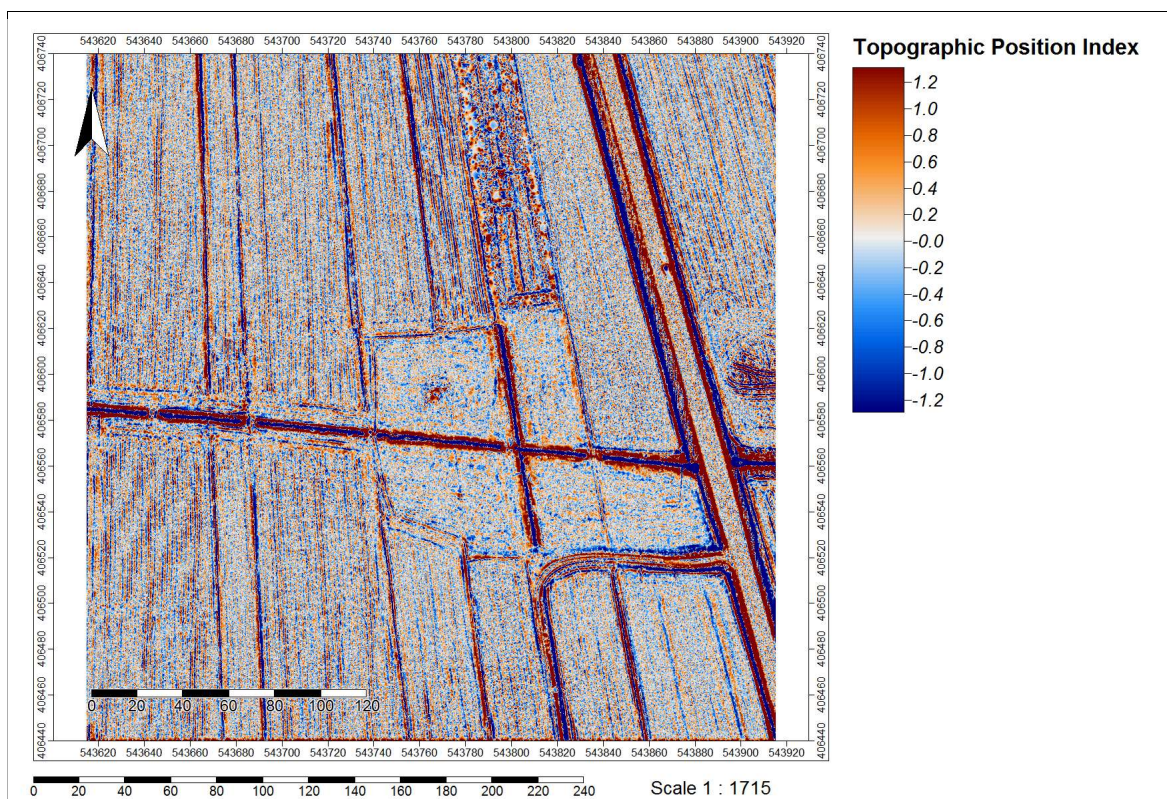
Ryc. 46. Srock Prywatny - numer stanowiska lidar: L2. Zobrazowanie Local Dominance.

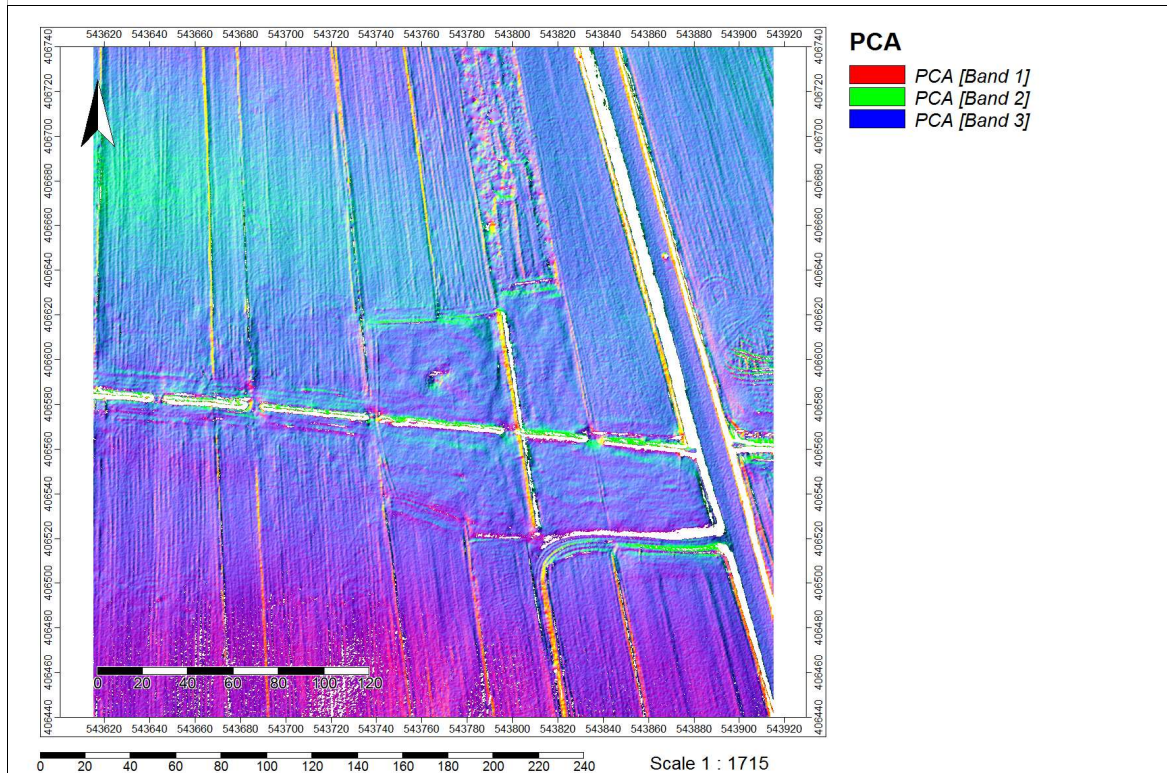
Ryc. 47. Sroek Prywatny - numer stanowiska lidar: L2. Zobrazowanie Simple Local Relief Model, promień 20.

Ryc. 48. Sroek Prywatny - numer stanowiska lidar: L2. Zobrazowanie Simple Local Relief Model, promień 50.

Ryc. 49. Sroek Prywatny - numer stanowiska lidar: L2. Zobrazowanie Topographic Position Index.

Ryc. 50. Sroek Prywatny - numer stanowiska lidar: L2. NMT w zobrazowaniu PCA 3 składowych.

Fot. 74. Stanowisko L2. Widok od SE. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 75. Stanowisko L2. Widok od E. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 76. Stanowisko L2. Widok od S. (fot. B. Gwóźdź)

Fot. 77. Stanowisko L2. Zbliżenie powierzchni. Widoczne zeskładowane kamienie polne i pnie drzew. (fot. B. Gwóźdź)

9. Podsumowanie wyników badań i wnioski konserwatorskie

Przedmiotowe badania powierzchniowe przeprowadzono na trasie projektowanej budowy obwodnicy Srocka w ciągu drogi krajowej nr 12 o łącznej długości 3,73 km, w tym po części w istniejącej osi drogi krajowej DK12 oraz w tzw. „nowym śladzie”. Obserwacji poddano pas o niejednorodnej szerokości. Obwodnica została określona granicami decyzji DUŚ dla inwestycji i wynosiła, licząc od osi planowanej drogi, od około 90 m do nawet około 520 m. W wyniku prac pozytywnie zweryfikowano 2 stanowiska archeologiczne znane z wcześniejszych badań AZP (Srock, stan. 3 oraz Srock, stan. 5), zarejestrowano dziesięć nowych stanowisk (Srock Rządowy, stan. 1, 2, 3, 4, 5 i Srock Prywatny stan. 1, 2, 3, 4, 5). Ponadto, zweryfikowano w terenie oba punkty wytypowane na podstawie analizy LIDAR-u i jeden wynikający z analizy archiwalnych ortofotomap. Miejsca wyodrębnione na podstawie analizy NMT okazały się obiektami antropogenicznymi współczesnymi, bez wartości archeologicznej, naukowej, zaś to wynikające z obserwacji zdjęć satelitarnych pokrywa się ze stanowiskiem nowoodkrytym (Srock Rządowy, stan. 1). Ze względu na porośnięcie bujną roślinnością nie było możliwości efektywnej weryfikacji 1 stanowiska Srock, stan 6, znanego z badań archiwalnych (tabela 3). Do archeologicznych badań sondażowych wytypowano 6 stanowisk archeologicznych (Srock, stan. 3, 5, Srock Rządowy stan. 2, 5, Srock Prywatny, stan. 2, 3). Wszystkie wyznaczone do sondaży obiekty położone są w miejscowości Srock, w obrębie obszaru AZP 71-53 (tabela 4). Większość z nich zlokalizowana jest w przynajmniej częściowej kolizji z pasem rozgraniczenia inwestycji. Jedynie w dwóch przypadkach (Srock Rządowy, stan. 5, Srock Prywatny, stan. 3) stwierdzony w terenie zasięg dyspersji materiału ruchomego na powierzchni kończy się już poza pasem rozgraniczenia inwestycji, jednakże w bezpośrednim jego sąsiedztwie (w odległości kilku – kilkunastu metrów). Dlatego przy każdym z wymienionych ostatnio powyżej stanowisk, postuluje się usytuowanie wykopów sondażowych, w liniach rozgraniczenia inwestycji w celu potwierdzenia bądź wykluczenia kontynuacji stanowiska w obszarze przeznaczonym pod budowę obwodnicy Srocka oraz rozpoznania rzeczywistego stopnia ewentualnej jego kolizji z inwestycją. Łączna powierzchnia stanowisk wyznaczona do badań sondażowych obejmuje 6,0 ara. Na podstawie tychże badań należy doprecyzować zasięg, chronologię oraz dookreślić wartość kulturową stanowisk. Dodatkowo sugeruje się przeprowadzenie dodatkowych badań sondażowych w obrębie km od około 2+600 do km około 2+800. Obszar ten znajduje się poza strefą odkrytych stanowisk archeologicznych. Jednakże, jest on ze względu na bliskość cieków wodnych potencjalnie atrakcyjny osadniczo. Niestety, ze względu na pokrycie terenu gęstą roślinnością łąkową uniemożliwiającą obserwację efektywność prowadzenia prospekcji była praktycznie żadna. Dlatego proponuje się zrealizowanie w tym obszarze kontrolnych wykopów

sondażowych o powierzchni 1 ara pozwalających wykluczyć lub stwierdzić obecność potencjalnych stanowisk archeologicznych.

Ponadto podczas całości prac ziemnych związanych z budową obwodnicy Srocka należy sprawować stały nadzór archeologiczny, gdyż nie można wykluczyć odkrycia nowych stanowisk, niemożliwych do zaobserwowania podczas prospekcji terenowej.

Tabela 3. Budowa obwodnicy Srocka w ciągu drogi krajowej nr 12. Zestawienie stanowisk archeologicznych

lp.	Oznaczenie na mapie - nr AZP stanowiska	lokalizacja				Rodzaj stanowiska	chronologia	pow. stanowiska w arach		kolizja stanowiska w arach	wskazania konserwatorskie: powierzchnia badań sondażowych w arach	uwagi
		Miejscowość	nr w msc.	nr działki	km w pasie inwestycji							
1	71-53_38	Srock	6	128	2+765	śląd osadn. - wg danych archiwalnych	XV – XVI w. (wg danych archiwalnych)	0	0		brak	stanowisko archiwalne, nie zweryfikowane w terenie, bardzo złe warunki obserwacji – gęsta łąka. Poza liniami rozgraniczenia
2	71-53_39	Srock	5	90, 91, 92, 93	2+395 – 2+450	1. śląd osadn. 2. osada	1. późne średniowiecze 2. XVI – XVIII w.	16	16	badania sondażowe	1 ar	stanowisko archiwalne, potwierdzone w terenie
3	71-53_54	Srock	3	380, 381, 382	1+280	śląd osadn.	XV – XVIII w.	1	1	badania sondażowe	1 ar	stanowisko archiwalne, złe warunki obserwacji, wg danych archiwalnych dużo większe. Sugeruje się badania sondażowe na odcinku km. Od 1+230 do 1+320
4	71-53_66	Srock Rządowy	1	373/3, 374	1+010 - 1+080	1. osada 2. punkt osadniczy	1. XII – XIV w.; 2. XVI – XVIII w.	38	0			poza liniami rozgraniczenia
5	71-53_67	Srock Rządowy	2	374, 375, 418	1+000 - 1+060	1. osada 2. punkt osadniczy	1. XII – XIV w.; 2. XVI – XVIII w.	18	10	badania sondażowe	1,5 ara	potencjalnie może się łączyć ze stanowiskiem 71-53_66. Sugeruje się badania sondażowe na odcinku km. Od 0+950 do 1+100
6	71-53_68	Srock Rządowy	3	420/8	1+330	śląd osadn.	XVI – XVIII w.	1	0		brak	poza liniami rozgraniczenia
7	71-53_69	Srock Rządowy	4	384/2, 386	1+415 - 1+455	punkt osadn.	XVI – XVIII w.	9	0		brak	poza liniami rozgraniczenia

8	71- 53_70	Srock Rządowy	5	384/2	1+485	ślad osadn.	XVI – XVIII w.	1	1	badania sondażowe	0,5 ara	stanowisko styka się z granicą linii rozgraniczenia. Sugeruje się badania sondażowe na odcinku km. Od 1+430 do 1+520
9	71- 53_71	Srock Prywatny	1	71/7	1+840 - 1+880	osada	XVI – XVIII w.	16	0	brak		poza liniami rozgraniczenia
10	71- 53_72	Srock Prywatny	2	74/1, 75/1, 194/1	1+920 - 1+980	osada	XVI – XVIII w.	17	16	badania sondażowe	1 ar	Ze względu na słabe warunki obserwacji powierzchniowej sugeruje się przeprowadzenie archeologicznych badań sondażowych w szerszym zasięgu. Proponuje się rozpoznanie sondażowe w zakresie od km. 1+900 do km. 2+000.
11	71- 53_73	Srock Prywatny	3	80,81	2+045 - 2+090	1. ślad osadn. 2. osada	1. późne średniowiecze 2. XVI – XVIII w.	13	0	badania sondażowe	1 ar	Południowa granica stanowiska wyznaczona na podstawie dyspersji materiału ruchomego przebiega kilka metrów od linii rozgraniczenia. Proponuje się rozpoznanie sondażowe z zakresie od km. 2+025 do km. 2+125, po N stronie cieku wodnego
12	71- 53_74	Srock Prywatny	4	194/1, 75/1, 76/1,77/1	1+980 - 2+020	osada	XVI – XVIII w.	13	0	brak		poza liniami rozgraniczenia
13	71- 53_75	Srock Prywatny	5	117,1	2+690	ślad osadn.	EK – WEB	1	0	brak		poza liniami rozgraniczenia

Tabela 4. Budowa obwodnicy Srocka w ciągu drogi krajowej nr 12. Stanowiska rekomendowane do badań sondażowych.

lp.	Oznaczenie na mapie - nr AZP stanowiska	lokalizacja				Rodzaj stanowiska	chronologia	pow. stanowiska w arach	kolizja stanowiska w arach	wskazania konserwat. powierzchni badan sondażowych w arach	uwagi	
		Miejscowość	nr w msc.	nr działki	km w pasie inwestycji							
1	71-53_39	Srock	5	90, 91, 92, 93	2+395 – 2+450	1. ślad osadn. 2. osada	1. późne średniowiecze 2. XVI – XVIII w.	16	16	badania sondażowe	1 ar	stanowisko archiwalne, potwierdzone w terenie
2	71-53_54	Srock	3	380, 381, 382	1+280	śląd osadn.	XVI – XVIII w.	1	1	badania sondażowe	1 ar	stanowisko archiwalne, złe warunki obserwacji, wg danych archiwalnych dużo większe. Sugeruje się badania sondażowe na odcinku km. Od 1+230 do 1+320
3	71-53_67	Srock Rządowy	2	374, 375, 418	1+000 - 1+060	1. osada 2.punkt osadniczy	1. XII – XIV w.; 2. XVI – XVIII w.	18	10	badania sondażowe	1,5 ara	potencjalnie może się łączyć ze stanowiskiem 71-53_66. Sugeruje się badania sondażowe na odcinku km. Od 0+950 do 1+100
4	71-53_70	Srock Rządowy	5	384/2	1+485	śląd osadn.	XVI – XVIII w.	1	1	badania sondażowe	0,5 ara	stanowisko styka się z granicą linii rozgraniczenia. Sugeruje się badania sondażowe na odcinku km. Od 1+430 do 1+520

5	71-53_72	Srock Prywatny	2	74/1, 75/1, 194/1	1+920 - 1+980	osada	XVI – XVIII w.	17	16	badania sondażowe	1 ar	Ze względu na słabe warunki obserwacji powierzchniowej sugeruje się przeprowadzenie archeologicznych badań sondażowych w szerszym zasięgu. Proponuje się rozpoznanie sondażowe w zakresie od km. 1+900 do km 2+000.
6	71-53_73	Srock Prywatny	3	80,81	2+045 - 2+090	1. ślad osadn. 2. osada	1. późne średniowiecze 2. XVI – XVIII w.	13	0	badania sondażowe	1 ar	Południowa granica stanowiska wyznaczona na podstawie dyspersji materiału ruchomego przebiega kilka metrów od linii rozgraniczenia. Proponuje się rozpoznanie sondażowe z zakresu od km. 2+025 do km 2+125, po N stronie cieków wodnych

10. Bibliografia:

Brzejszczak R., Matysiak J.T., *Sprawozdanie z ratowniczych badań archeologicznych na stanowisku 1-7 w miejscowości Kaszewy-Kolonia, gm. Krzyżanów, woj. łódzkie, w latach 2005 i 2006*, [w:] *Raport 2005-2006*, Warszawa 2011, s. 125-143.

Dzieduszycki W., Pelisiak A., Skowron J., *Wyniki ratowniczych badań archeologicznych na stanowisku 4 w miejscowości Zabrzezie, pow. Pajęczno, woj. łódzkie, „Badania archeologiczne na terenie odkrywki <<Szczerców>> Kopalni Węgla Brunatnego <<Bełchatów S.A.>>”, t. 5*, Poznań 2006, s. 181-260.

Dziubek E., Lewandowski M., Zawilski P., *Wyniki badań przeprowadzonych w obrębie ulic Nowomiejskiej i Zgierskiej w Łodzi*, „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 8, Łódź 2002-2003 s. 361-380.

Dziubek E., Ruta S., *Sprawozdanie z archeologicznych działań ratowniczych przeprowadzonych na terenie miasta Pabianice w latach 1998-2000*, „Łódzkie Sprawozdania Archeologiczne”, t. 6, Łódź 2000, s. 91-101.

Górska B., *Sprawozdanie z badań archeologicznych AZP obszaru 71-53*, Łódź, 1985, mps w archiwum WUOZ w Łodzi.

Kajzer L., *Opracowanie zbioru ceramiki naczyniowej z „wieży Karnkowskiego” zamku w Raciążku*, „Kwartalnik Historii Kultury Materialnej”, 1984, R. 34, z.2, s. 199-225.

Kondracki J., *Geografia regionalna Polski*, PWN, Warszawa 2009.

Kurman M., *Dokumentacja badań konserwatorskich wnętrza kościoła Św. Benedykta i Św. Anny w Sroczku, oraz kaplicy św. Mikołaja*, Łódź (Maszynopis w Archiwum WUOZ w Łodzi), 2018, s. 5.

Majchrowska A., Papińska E. [w:] *Regionalna geografia fizyczna Polski*, red. A. Richling, Marchelak I., Tyszler L., *Sprawozdanie z nadzoru archeologicznego nad budową linii kablowej elektroenergetycznej w Ozorkowie*, Łódź 2001, mps w archiwum Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi.

J. Solon, A. Macias, J. Balon, J. Borzyszkowski i M. Kistowski, *Regionalna geografia fizyczna Polski*, Poznań 2021.

Podgarbi P., Michalska A., *Zarys monograficzny Kościoła p. w. św. Benedykta i św. Anny w Sroczku*, Łódź (maszynopis w Archiwum WUOZ w Łodzi), 2004.

Solon et al., *Physico-geographical mesoregions of Poland: Verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data*, *Geographia Polonica*, 2 (91), 2018, s. 143–170.

Sulimierski F., *Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i Innych Krajów Słowiańskich*,

t. XI, Warszawa, 1890, s. 157-158.

Strzezińska K., Lis J., Pasieczna A., Gabryś-Godlewska A., Tomassi-Morawiec H., *Objaśnienia do mapy geosrodowiskowej Polski 1:50 000, Arkusz Piotrków Trybunalski (701)*, Państwowy Instytut Geologiczny i Ministerstwo Środowiska, Warszawa 2004.

Trzeciński M., Smoliński A., *Badania archeologiczne na stanowiskach: Gostynin 31, Gostynin 32 oraz Gaśno 9, gm. Gostynin, woj. mazowieckie*, [w:] Raport 8, Warszawa 2013, s.529-547.

Zajączkowski S., Zajączkowski S. M., *Materiały do słownika geograficzno historycznego dawnych ziem Łęczyckiej i Sieradzkiej do 1400 roku, część II (Nacki – Żywocin oraz Dodatek i Uzupełnienia)*, Łódź 1970 , s.113-114.

Źródła internetowe:

<https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/> [data dostępu: 24.09.2025 r.]

https://pl.wikipedia.org/wiki/Wzniesienia_Po_%C5%82udniowomazowieckie [data dostępu: 24.09.2025 r.]

Spis fotografii zamieszczonych w tekście

- Fot. 1. Widok ogólny z km ok. 0+100 (strona lewa drogi) w kierunku E.
- Fot. 2. Widok ogólny z km ok. 0+380 (strona lewa drogi) w kierunku SE.
- Fot. 3. Widok ogólny z km ok. 0+400 (strona prawa drogi) w kierunku SE.
- Fot. 4. Widok ogólny z km ok. 0+600 (strona prawa drogi) w kierunku S.
- Fot. 5. Widok ogólny z km ok. 0+750 (strona lewa drogi) w kierunku NW.
- Fot. 6. Widok ogólny z km ok. 1+100 (strona prawa drogi) w kierunku N.
- Fot. 7. Widok ogólny z km ok. 1+300 (strona lewa drogi) w kierunku S.
- Fot. 8. Widok ogólny z km ok. 2+000 (strona lewa drogi) w kierunku S.
- Fot. 9. Widok ogólny z km ok. 2+050 (strona lewa drogi) w kierunku SE.
- Fot. 10. Widok ogólny z km ok. 2+200 (strona lewa drogi) w kierunku NE.
- Fot. 11. Widok ogólny z km ok. 2+400 (strona lewa drogi) w kierunku S.
- Fot. 12. Widok ogólny z km ok. 2+600 (strona lewa drogi) w kierunku S.
- Fot. 13. Widok ogólny z km ok. 2+750 (strona prawa drogi) w kierunku NW.
- Fot. 14. Widok ogólny z km ok. 2+750 (strona prawa drogi) w kierunku SE.
- Fot. 15. Widok ogólny z km ok. 3+150 (strona prawa drogi) w kierunku N.
- Fot. 16. Widok ogólny z km ok. 3+200 (strona lewa drogi) w kierunku N.
- Fot. 17. Widok ogólny z km ok. 3+300 (strona prawa drogi) w kierunku NW.

- Fot. 18. Srock Prywatny, stan. 5 (nr AZP: 71-53/75). Zabytki krzemienne, strona wierzchnia.
- Fot. 19. Srock Prywatny, stan. 5 (nr AZP: 71-53/75). Zabytki krzemienne, strona spodnia.
- Fot. 20. Srock Prywatny, stan. 5 (nr AZP: 71-53/75). Odłupek retuszowany – zbliżenie.
- Fot. 21. Srock, stan. 5 (nr AZP: 71-53/39). Zabytkowy materiał ceramiczny datowany na późne średniowiecze.
- Fot. 22. Srock, stan. 5 (nr AZP: 71-53/39). Zabytkowy materiał ceramiczny datowany na XVI – XVIII w.
- Fot. 23. Srock, stan. 3 (nr AZP: 71-53/54). Zabytkowy materiał ceramiczny i szklany datowany na XV – XVIII w.
- Fot. 24. Srock Rządowy, stan. 1 (nr AZP: 71-53/66). Zabytkowy materiał ceramiczny datowany na XII – XIV w.
- Fot. 25. Srock Rządowy, stan. 1 (nr AZP: 71-53/66). Zabytkowy materiał ceramiczny datowany na XVI – XVIII w.
- Fot. 26. Srock Rządowy, stan. 2 (nr AZP: 71-53/67). Zabytkowy materiał ceramiczny datowany na XII – XIV w.
- Fot. 27. Srock Rządowy, stan. 2 (nr AZP: 71-53/67). Zabytkowy materiał ceramiczny datowany na XVI – XVIII w.
- Fot. 28. Srock Rządowy, stan. 3 (nr AZP: 71-53/68). Zabytkowy materiał ceramiczny datowany na XVI – XVIII w.
- Fot. 29. Srock Rządowy, stan. 4 (nr AZP: 71-53/69). Zabytkowy materiał ceramiczny datowany na XVI – XVIII w.
- Fot. 30. Srock Rządowy, stan. 5 (nr AZP: 71-53/70). Zabytkowy materiał ceramiczny datowany na XVI – XVIII w.
- Fot. 31. Srock Prywatny, stan. 1 (nr AZP: 71-53/71). Zabytkowy materiał ceramiczny i szklany datowany na XVI – XVIII w.
- Fot. 32. Srock Prywatny, stan. 2 (nr AZP: 71-53/72). Zabytkowy materiał ceramiczny datowany na XVI – XVIII w.
- Fot. 33. Srock Prywatny, stan. 3 (nr AZP: 71-53/73). Zabytkowy materiał ceramiczny datowany na późne średniowiecze.
- Fot. 34. Srock Prywatny, stan. 3 (nr AZP: 71-53/73). Zabytkowy materiał ceramiczny datowany na XVI – XVIII w.
- Fot. 35. Srock Prywatny, stan. 4 (nr AZP: 71-53/74). Zabytkowy materiał ceramiczny datowany na XVI – XVIII w.

Fot. 36. Stanowisko Srock Rządowy, stan.1, nr AZP 71-53_66. Widok z kierunku NE w kierunku SW.

Fot. 37. Stanowisko Srock Rządowy, stan.1, nr AZP 71-53_66. Widok z kierunku SE w kierunku NW.

Fot. 38. Stanowisko Srock Rządowy, stan.2, nr AZP 71-53_67. Widok z kierunku NW w kierunku SE.

Fot. 39. Stanowisko Srock Rządowy, stan.2, nr AZP 71-53_67. Widok z kierunku SW w kierunku NE.

Fot. 40. Stanowisko Srock , stan.2, nr AZP 71-53_54. Widok z kierunku N w kierunku S.

Fot. 41. Stanowisko Srock , stan.2, nr AZP 71-53_54. Widok z kierunku S w kierunku N.

Fot. 42. Stanowisko Srock Rządowy, stan.3, nr AZP 71-53_68. Widok z kierunku SW w kierunku NE.

Fot. 43. Stanowisko Srock Rządowy, stan.3, nr AZP 71-53_68. Widok z kierunku NE w kierunku SW.

Fot. 44. Stanowisko Srock Rządowy, stan.4, nr AZP 71-53_69. Widok z kierunku SE w kierunku NW.

Fot. 45. Stanowisko Srock Rządowy, stan.4, nr AZP 71-53_69. Widok z kierunku NW w kierunku SE.

Fot. 46. Stanowisko Srock Rządowy, stan. 5, nr AZP 71-53_70. Widok z kierunku NE w kierunku SW.

Fot. 47. Stanowisko Srock Prywatny, stan. 1, nr AZP 71-53_71. Widok z kierunku N w kierunku S.

Fot. 48. Stanowisko Srock Prywatny, stan. 1, nr AZP 71-53_71. Widok z kierunku NE w kierunku SW.

Fot. 49. Stanowisko Srock Prywatny, stan. 2, nr AZP 71-53_72. Widok z kierunku S w kierunku N.

Fot. 50. Stanowisko Srock Prywatny, stan. 2, nr AZP 71-53_72. Widok z kierunku N w kierunku S.

Fot. 51. Stanowisko Srock Prywatny, stan. 3, nr AZP 71-53_73. Widok z kierunku SW w kierunku NE.

Fot. 52. Stanowisko Srock Prywatny, stan. 3, nr AZP 71-53_73. Widok z kierunku SE w kierunku NW.

Fot. 53. Stanowisko Srock Prywatny, stan. 4, nr AZP 71-53_74. Widok z kierunku NE w kierunku SW.

Fot. 54. Stanowisko Srock Prywatny, stan. 4, nr AZP 71-53_74. Widok z kierunku SW w kierunku NE.

Fot. 55. Stanowisko Srock, stan. 5, nr AZP 71-53_39. Widok z kierunku N w kierunku SW.

Fot. 56. Stanowisko Srock, stan. 5, nr AZP 71-53_39. Widok z kierunku SE w kierunku NW.

Fot. 57. Stanowisko Srock Prywatny, stan. 5, nr AZP 71-53_75. Widok z kierunku S w kierunku N.

Fot. 58. Stanowisko Srock Prywatny, stan. 5, nr AZP 71-53_75. Widok z kierunku N w kierunku S.

Fot. 59. Stanowisko Srock, stan. 6, nr AZP 71-53_38. Widok z kierunku N w kierunku S.

Fot. 60. Stanowisko Srock, stan. 6, nr AZP 71-53_38. Widok z kierunku S w kierunku N.

Fot. 61. Kapliczka nr 1 (K1) zlokalizowana w Srocku Rządowym Widok od SW.

Fot. 62. Kapliczka nr 1 (K1) zlokalizowana w Srocku Rządowym Widok od E.

Fot. 63. Krzyż przydrożny nr 2 (K2) zlokalizowana w obrębie pasa drogowego planowanej obwodnicy Srocka. Widok od W.

Fot. 64. Krzyż przydrożny nr 2 (K2) zlokalizowany w obrębie pasa drogowego planowanej obwodnicy Srocka. Widok od NE.

Fot. 65. Kapliczka przydrożna nr 3 (K3) zlokalizowana obrębie pasa drogowego planowanej obwodnicy Srocka. Widok od E.

Fot. 66. Kapliczka przydrożna nr 3 (K3) zlokalizowana obrębie pasa drogowego planowanej obwodnicy Srocka. Zbliżenie.

Fot. 67. Kapliczka przydrożna nr 4 (K4) zlokalizowana obrębie pasa drogowego planowanej obwodnicy Srocka. Widok od E.

Fot. 68. Stanowisko L1. Widok nasypu w części E kompleksu. Widok od E.

Fot. 69. Stanowisko L1. Widok nasypu w części E kompleksu – zbliżenie obiektu. Widok od SE.

Fot. 70. Stanowisko L1. Widok nasypu w części E kompleksu. Widok od SW.

Fot. 71. Stanowisko L1. Widok nasypu w części SW kompleksu. Widok od W.

Fot. 72. Stanowisko L1. Widok nasypu w części SW kompleksu. Widok od NE.

Fot. 73. Stanowisko L1. Widok nasypu w części N kompleksu. Widok od NW.

Fot. 74. Stanowisko L2. Widok od SE.

Fot. 75. Stanowisko L2. Widok od E.

Fot. 76. Stanowisko L2. Widok od S.

Fot. 77. Stanowisko L2. Zbliżenie powierzchni. Widoczne zeszkładowane kamienie polne i pnie drzew.

Spis rycin.

- Ryc. 1. Lokalizacja obszaru badań w obrębie Wzniesień Południowomazowieckich
- Ryc. 2. Srock Prywatny, stan. 5. Skrobacz z krzemienia narzutowego.
- Ryc. 3. Srock, stan. 5. Fragment ucha naczynia datowanego na okres późnego średniowiecza.
- Ryc. 4. Srock, stan. 5. Fragmenty naczyń datowanych na okres nowożytny (XVI – XVIII w.)
- Ryc. 5. Srock Rządowy, stan. 1. Fragmenty naczyń datowanych na okres wczesnego średniowiecza/średniowiecza (XII – XIV w.)
- Ryc. 6. Srock Rządowy, stan. 2. Fragmenty naczyń datowanych na okres wczesnego średniowiecza/średniowiecza (XII – XIV w.)
- Ryc. 7. Srock Rządowy, stan. 4. Fragmenty naczyń datowanych na okres nowożytny (XVI – XVIII w.)
- Ryc. 8. Srock Prywatny, stan. 1. Fragmenty naczyń datowanych na okres nowożytny (XVI – XVIII w.)
- Ryc. 9. Srock Prywatny, stan. 3. Fragmenty naczyń datowanych na okres nowożytny (XVI – XVIII w.)
- Ryc. 10. Srock Prywatny, stan. 4. Fragmenty naczyń datowanych na okres nowożytny (XVI – XVIII w.)
- Ryc. 11. Srock Rządowy, stan. 1. Lokalizacja na ortofotomapie w skali 1:2000.
- Ryc. 12. Srock Rządowy, stan. 2. Lokalizacja na ortofotomapie w skali 1:2000.
- Ryc. 13. Srock, stan. 2. Lokalizacja na ortofotomapie w skali 1:2000.
- Ryc. 14. Srock Rządowy, stan. 3. Lokalizacja na ortofotomapie w skali 1:2000.
- Ryc. 15. Srock Rządowy, stan. 4. Lokalizacja na ortofotomapie w skali 1:2000.
- Ryc. 16. Srock Rządowy, stan. 5. Lokalizacja na ortofotomapie w skali 1:2000.
- Ryc. 17. Srock Prywatny, stan. 1. Lokalizacja na ortofotomapie w skali 1:2000.
- Ryc. 18. Srock Prywatny, stan. 2. Lokalizacja na ortofotomapie w skali 1:2000.
- Ryc. 19. Srock Prywatny, stan. 3. Lokalizacja na ortofotomapie w skali 1:2000.
- Ryc. 20. Srock Prywatny, stan. 4. Lokalizacja na ortofotomapie w skali 1:2000.
- Ryc. 21. Srock, stan. 5. Lokalizacja na ortofotomapie w skali 1:2000.
- Ryc. 22. Srock Prywatny, stan. 5. Lokalizacja na ortofotomapie w skali 1:2000.
- Ryc. 23. Srock, stan. 6. Lokalizacja na ortofotomapie w skali 1:2000.
- Ryc. 24. Zdjęcie satelitarne wykonane we wrześniu 2022 r. Obejmuje obszar od km. ok. 0+930 do 1+100. Widoczne znaczniki roślinne i drenaż odwadniający (źródło: earth.google.com).
- Ryc. 25. Zdjęcie satelitarne wykonane w lipcu 2024 r. Obejmuje obszar od km. ok. 0+930 do 1+100. Widoczne znaczniki roślinne i drenaż odwadniający (źródło: earth.google.com).

- Ryc. 26. Schemat rozkładu arkuszy danych pomiarowych LIDAR objętych analizą.
- Ryc. 27. Stanowisko L1. NMT w zobrazowaniu barwnym RGB.
- Ryc. 28. Stanowisko L1. Interpretacja przebiegu obiektów antropogenicznych. Kolor czerwony – wyniesienia gruntu.
- Ryc. 29. Srock Rządowy - numer stanowiska lidar: L1. Zobrazowanie Hillshade, azymut 270, kąt 55, przewyższenie 2.
- Ryc. 30. Srock Rządowy - numer stanowiska lidar L1. Zobrazowanie Hillshade, azymut 315, kąt 45, przewyższenie 1.
- Ryc. 31. Srock Rządowy - numer stanowiska lidar L1. Zobrazowanie Multi – Hillshade z 32 kierunków.
- Ryc. 32. Srock Rządowy - numer stanowiska lidar L1. Zobrazowanie Sky View Factor.
- Ryc. 33. Srock Rządowy - numer stanowiska lidar L1. Zobrazowanie Slope – Hillshade.
- Ryc. 34. Srock Rządowy - numer stanowiska lidar: L1. Zobrazowanie Local Dominance.
- Ryc. 35. Srock Rządowy- numer stanowiska lidar: L1. Zobrazowanie Simple Local Relief Model, promień 10.
- Ryc. 36. Srock Rządowy - numer stanowiska lidar: L1. Zobrazowanie Simple Local Relief Model, promień 50.
- Ryc. 37. Srock Rządowy - numer stanowiska lidar: L1. Zobrazowanie Topographic Position Index.
- Ryc. 38. Srock Rządowy - numer stanowiska lidar: L1.NMT w zobrazowaniu PCA 3 składowych.
- Ryc. 39. Stanowisko L2. NMT w zobrazowaniu barwnym RGB.
- Ryc. 40. Stanowisko L2. Interpretacja przebiegu obiektów antropogenicznych o potencjalnym charakterze zabytkowym. Kolor czerwony – wyniesienia gruntu..
- Ryc. 41. Srock Prywatny - numer stanowiska lidar: L2. Zobrazowanie Hillshade, azymut 270, kąt 35, przewyższenie 3.
- Ryc. 42. Srock Prywatny - numer stanowiska lidar L2. Zobrazowanie Hillshade, azymut 315, kąt 45, przewyższenie 1.
- Ryc. 43. Srock Prywatny - numer stanowiska lidar L2. Zobrazowanie Multi – Hillshade z 32 kierunków.
- Ryc. 44. Srock Prywatny - numer stanowiska lidar L2. Zobrazowanie Sky View Factor.
- Ryc. 45. Srock Prywatny - numer stanowiska lidar L2. Zobrazowanie Slope – Hillshade.
- Ryc. 46. Srock Prywatny - numer stanowiska lidar: L2. Zobrazowanie Local Dominance.
- Ryc. 47. Srock Prywatny - numer stanowiska lidar: L2. Zobrazowanie Simple Local Relief

Model, promień 20.

Ryc. 48. Sroek Prywatny - numer stanowiska lidar: L2. Zobrazowanie Simple Local Relief Model, promień 50.

Ryc. 49. Sroek Prywatny - numer stanowiska lidar: L2. Zobrazowanie Topographic Position Index.

Ryc. 50. Sroek Prywatny - numer stanowiska lidar: L2. NMT w zobrazowaniu PCA 3 składowych.

Spis tabel

Tabela 1. Inwentarz materiału zabytkowego z badań powierzchniowych.

Tabela 2. Zbiorcze zestawienie technologii ceramiki nowożytnej z określeniem chronologii

Tabela 3. Budowa obwodnicy Srocka w ciągu drogi krajowej nr 12. Zestawienie stanowisk archeologicznych

Tabela 4. Budowa obwodnicy Srocka w ciągu drogi krajowej nr 12. Stanowiska rekomendowane do badań sondażowych.

Spis map

Mapa 1. Archeologiczne badania powierzchniowe na trasie przebiegu planowanej obwodnicy Srocka w ciągu drogi krajowej nr 12. Mapa topograficzna z naniesionymi stanowiskami archeologicznymi, stanowiskami zidentyfikowanymi na podstawie analizy danych LIDAR oraz krzyżami i kapliczkami. Skala 1:10 000.

Mapa 2. Archeologiczne badania powierzchniowe na trasie przebiegu planowanej obwodnicy Srocka w ciągu drogi krajowej nr 12. Ortofotomapa z naniesionymi stanowiskami archeologicznymi, stanowiskami zidentyfikowanymi na podstawie analizy danych LIDAR oraz krzyżami i kapliczkami. Skala 1:5 000.